

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2020-2023

Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU

WFOŚiGW w KATOWICACH

Dofinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

Treści zawarte w publikacji nie stanowią oficjalnego stanowiska organów Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

ENERVO SP. Z O.O.
UL. BARTOSZA GŁOWACKIEGO 840-052 KATOWICE

MARZEC, 2021

SPIS TREŚCI

1.	WSTĘP.....	3
1.1.	PODSTAWA PRAWNA I METODOLOGIA.....	3
1.2.	ŹRÓDŁA DANYCH.....	4
1.3.	ZAKRES OPRACOWANIA.....	4
2.	SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI.....	6
3.	OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC	11
3.1.	POŁOŻENIE	11
3.2.	KRAJOBRAZ I UKSZTAŁTOWANIE MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC	13
3.3.	DEMOGRAFIA	14
3.4.	GOSPODARKA MIESZKANIOWA.....	15
3.5.	DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA.....	15
4.	STAN ŚRODOWISKA NA TERENIE MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC	16
4.1.	GOSPODAROWANIE WODAMI	16
4.1.1.	AKTUALNY STAN	16
4.1.2.	ANALIZA SWOT.....	25
5.	GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA.....	25
5.1.1.	AKTUALNY STAN	25
5.1.2.	ANALIZA SWOT.....	30
6.	ZASOBY GEOLOGICZNE.....	31
6.1.1.	AKTUALNY STAN	31
6.1.2.	ANALIZA SWOT.....	35
7.	GLEBY.....	36
7.1.1.	AKTUALNY STAN	36
7.1.2.	ANALIZA SWOT.....	38
8.	POWIETRZE ATMOSFERYCZNE.....	38
8.1.1.	AKTUALNY STAN	38
8.1.2.	ANALIZA SWOT.....	45
9.	KLIMAT AKUSTYCZNY	46
9.1.1.	AKTUALNY STAN	46
9.1.2.	ANALIZA SWOT.....	47
10.	PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE.....	48
10.1.1.	AKTUALNY STAN	48
10.1.2.	ANALIZA SWOT.....	51
11.	GOSPODAROWANIE ODPADAMI.....	51
11.1.1.	AKTUALNY STAN	51
11.1.2.	ANALIZA SWOT.....	56

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2020-2023
Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU**

12.	ZASOBY PRZYRODNICZE, W TYM LEŚNE	56
12.1.1.	AKTUALNY STAN	56
12.1.2.	ANALIZA SWOT.....	63
13.	AWARIE PRZEMYSŁOWE	64
13.1.	AKTUALNY STAN	64
13.1.1.	ANALIZA SWOT.....	66
14.	ZAGADNIENIA HORYZONTALNE	66
	ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU	67
	NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA.....	68
	DZIAŁANIA EDUKACYJNE.....	69
	MONITORING ŚRODOWISKA	70
15.	CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA I ICH FINANSOWANIE	72
15.1.	HARMONOGRAM RZECZOWO-FINANSOWY	89
16.	SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	95
16.1	MONITORING I KONTROLA REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	95
16.2.	ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA	96
17	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	97
18	SPIS TABEL	99
19	SPIS RYSUNKÓW	100

1. Wstęp

1.1. Podstawa prawna i metodologia

Projekt Programu Ochrony Środowiska zgodnie z art. 17 ust. 2 pkt. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz.U. 2020 poz. 1219), podlega zaopiniowaniu przez organ wykonawczy powiatu, czyli Zarząd Powiatu Zawierciańskiego. Jednocześnie należy podkreślić, że Burmistrz Miasta i Gminy Ogrodzieniec, zgodnie z art. 17 ust. 4, zapewnił możliwość konsultacji społecznych, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o *udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz.U. 2020 poz. 283), w procesie opracowania Programu Ochrony Środowiska.

Po przeprowadzeniu uzgodnień w sprawie konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz po zaopiniowaniu, Program ten, zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* zostaje przyjęty uchwałą Rady miejskiej w Ogrodzieńcu. Przywołana wyżej ustawa – *Prawo ochrony środowiska* – wprowadza obowiązek sporządzania co 2 lata raportu z wykonania Programu i przedstawienia go Radzie Miejskiej. Następnie raport przekazywany jest przez organ wykonawczy gminy do organu wykonawczego powiatu.

W niniejszym opracowaniu uwzględniono wymagania obowiązujących przepisów prawnych z zakresu ochrony środowiska. Program Ochrony Środowiska dla miasta i Gminy Ogrodzieniec został opracowany w spójności z:

- ♦ ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o *samorządzie gminnym* (Dz. U. 2020 poz. 713);
- ♦ ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz.U. 2020 poz. 310);
- ♦ ustawą z dnia 3 października 2008 r. o *udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. 2021 poz. 247);
- ♦ ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o *ochronie przyrody* (Dz. U. 2020 poz. 55);
- ♦ ustawą z dnia 13 września 1996 r. o *utrzymaniu czystości i porządku w gminach* (Dz.U. 2020 poz. 1439);
- ♦ ustawą z dnia 14 grudnia 2012 r. o *odpadach* (Dz. U. 2020 poz. 797);
- ♦ ustawą z dnia 13 czerwca 2013 r. o *gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi* (Dz. U. z 2020 r. poz. 1114);
- ♦ ustawą z dnia 19 czerwca 1997 r. o *zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest* (Dz. U. 2020 poz. 1680);
- ♦ ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne* (Dz. U. 2020 poz. 310.);
- ♦ ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o *ochronie gruntów rolnych i leśnych* (Dz. U. 2017 poz. 1161);

- ♦ ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. z 2020 poz. 293);
- ♦ ustawą z dnia 28 września 1991 r. o *lasach* (Dz. U. z 2020 poz. 6).

1.2. Źródła danych

Dane wykorzystane podczas sporządzania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Ogrodzieniec pozyskano z:

- ♦ Urzędu Miasta i Gminy Ogrodzieniec
- ♦ Banku Danych Lokalnych, GUS,
- ♦ WIOŚ, GIOŚ,
- ♦ GDOŚ (CRFOP),
- ♦ PGW Wody Polskie – KZGW;
- ♦ Państwowego Instytutu Geologicznego, Państwowego Instytutu Badań
- ♦ Bazy Azbestowej;
- ♦ GDDKiA;
- ♦ oraz innych publicznie dostępnych rejestrów i baz danych.

1.3. Zakres opracowania

Niniejszy dokument został opracowany zgodnie z Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska opracowanymi przez Ministerstwo Środowiska we wrześniu 2015 roku. Aktualnie obowiązujące wytyczne z 2015 roku wymagają podziału harmonogramów realizacji zadań na zadania własne samorządu gminnego oraz zadania monitorowane. Zadania monitorowane to zadania realizowane przez jednostki realizujące zadania środowiskowe na terenie gminy, ale bez jej zaangażowania finansowego.

Etapy opracowania niniejszego dokumentu to:

- ♦ zebranie szczegółowych danych z poszczególnych wydziałów Urzędu Miasta, Starostwa Powiatowego w Zawierciu, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego oraz jednostek realizujących zadania środowiskowe na terenie Miasta i Gminy w tym między innymi zarządzających drogami, administratorami urządzeń kanalizacyjnych i wodociągowych, a także większych podmiotów gospodarczych, itp.;
- ♦ ocena aktualnego stanu wszystkich komponentów środowiskowych na obszarze miasta. Jako punkt odniesienia dla niniejszego dokumentu przyjęto stan środowiska oraz stan infrastruktury ochrony środowiska na dzień 31.12.2019 r. Ze względu na okres opracowania niniejszego dokumentu nie było jeszcze możliwości uzyskania danych wg stanu na dzień 31.12.2020 r.;
- ♦ analizy dotychczasowych dokumentów i opracowań planistycznych;

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU

- ◆ wyznaczenie celów i sformułowanie kierunków działań pozwalających na realizację celów dokumentów wyższych szczebli. Cele i kierunki działań wyspecyfikowano zgodnie z danymi przekazanymi przez Urząd Miasta oraz instytucje. Istotą celów jest ich spójność z powiatowym POŚ;
- ◆ określenie realizacji Programu w zakresie rozwiązań prawno-instytucjonalnych, a także możliwości ich finansowania;
- ◆ określenie zasad monitoringu, który pozwoli na badanie postępów w realizacji Programu co 2 lata w trakcie opracowywania Raportów z realizacji POŚ.

Nawiązując do struktury określonej w „Wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” Ministerstwa Środowiska (z dnia 2 września 2015 r.) niniejszy dokument zawiera takie elementy jak:

- ◆ wstęp;
- ◆ informacje o metodologii opracowania;
- ◆ informacje o spójności programu z dokumentami wyższego szczebla;
- ◆ charakterystykę Miasta i Gminy Ogrodzieniec;
- ◆ ocenę stanu środowiska w zakresie:
 - gospodarowania wodami,
 - gospodarki wodno-ściekowej,
 - zasobów geologicznych,
 - gleb,
 - ochrony klimatu i jakości powietrza,
 - zagrożeń hałasem,
 - pól elektromagnetycznych,
 - gospodarowanie odpadami,
 - zasobów przyrodniczych w tym leśnych,
 - awarie przemysłowe.
- ◆ zagadnienia horyzontalne;
- ◆ cele programu ochrony środowiska oraz kierunki działań i interwencji proekologicznych
- ◆ harmonogram realizacji zadań własnych Miasta i Gminy Ogrodzieniec i monitorowanych wraz z ich finansowaniem;
- ◆ system realizacji programu ochrony środowiska;
- ◆ streszczenie w języku niespecjalistycznym.

Struktura każdego z rozdziałów dotyczących poszczególnych obszarów interwencji obejmuje:

- ◆ ocenę stanu aktualnego;
- ◆ analizę SWOT.

2. Spójność z dokumentami strategicznymi

Istotnym elementem prognozowania strategicznego jest zapewnienie spójności celów rozwoju wyznaczonych w dokumentach programowych i strategicznych opracowanych na poziomie powiatowym, wojewódzkim, krajowym i UE.

Poniżej przedstawiono powiązanie „**Programu ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Ogrodzieniec na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027**” z dokumentami strategicznymi szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego.

Podczas tworzenia „**Programu...**” brano pod uwagę założenia, cele, kierunki działań i interwencji zapisane w aktualnie obowiązujących dokumentach nadrzędnych. Program ochrony środowiska w swoich założeniach uwzględnia najbardziej istotne kierunki rozwoju. Cele, obszary problemowe oraz kierunki rozwoju analizowanych dokumentów prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1: Zestawienie dokumentów strategicznych i przedstawienie spójności z celami zapisanymi w Programie ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Ogrodzieniec na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027

Nazwa dokumentu	Cele wskazane w dokumencie strategicznym	Kierunki interwencji dokumentu strategicznego wpisujące się w cele „Programu ochrony środowiska dla Miasta i Gminy na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027”
NADRZĘDNE DOKUMENTY STRATEGICZNE		
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030 Trzecia Fala Nowoczesności	<ul style="list-style-type: none"> • Cel 7 - Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska, • Cel 8 - Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, • Cel 9 - Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego. 	<ul style="list-style-type: none"> • 7.1: Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne, • 7.2: Modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych, • 7.4: Realizacja programu inteligentnych sieci w energetyce, • 7.7: Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki, • 7.8: Zwiększenie poziomu ochrony środowiska, • 8.1: Rewitalizacja obszarów problemowych, • 9.1: Sprawna modernizacja, rozbudowa i budowa zintegrowanego systemu transportowego.
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	<ul style="list-style-type: none"> • Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną. • Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie sprawny i terytorialnie zrównoważony. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stymulowanie popytu na innowacje przez sektor publiczny, • Wsparcie dla podwyższania atrakcyjności inwestycyjnej, • Śląska oraz promocji zmian strukturalnych, • Aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom samorządy, • Rozwój obszarów wiejskich.
Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej	<ul style="list-style-type: none"> • Cel szczegółowy: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego (I). • Cel szczegółowy: Środowisko i gospodarka. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód (I.1). • Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania (I.2).

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2020-2023
Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU**

Nazwa dokumentu	Cele wskazane w dokumencie strategicznym	Kierunki interwencji dokumentu strategicznego wpisujące się w cele „Programu ochrony środowiska dla Miasta i Gminy na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027”
	<p>Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska (II).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cel szczegółowy: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych (III). • Cel szczegółowy: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa (IV). • Cel szczegółowy: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska (V). 	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb (I.3). • Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej (I.4). • Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu (II.1). • Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej (II.2). • Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym (II.3). • Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa (II.4). • Wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT (II.5). • Przeciwdziałanie zmianom klimatu (III.1). • Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych (III.2). • Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji (IV.1). • Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania (V.1).
<p align="center">Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności, • Kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.
<p align="center">Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030</p>	<p>Cel szczegółowy II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kierunek interwencji: II.4. Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska, • Kierunek interwencji: II.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom.
<p align="center">Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Cel 3. Rozwój odporności na zagrożenia bezpieczeństwa narodowego • Cel 4. Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa 	<ul style="list-style-type: none"> • Priorytet 3.1. Zwiększanie odporności infrastruktury krytycznej, • Kierunek interwencji 3.1.3. Zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania energetyki jądrowej w Polsce, • Priorytet 4.1. Integracja rozwoju społeczno-gospodarczego i bezpieczeństwa narodowego, • Kierunek interwencji 4.1.1. Wzmocnienie relacji między rozwojem regionalnym kraju a polityką obronną, • Kierunek interwencji 4.1.2. Koordynacja działań i procedur planowania przestrzennego uwzględniających wymagania obronności i bezpieczeństwa państwa, • Kierunek interwencji 4.1.3. Wspieranie rozwoju infrastruktury przez sektor bezpieczeństwa, • Kierunek interwencji 4.1.4. Wspieranie ochrony środowiska przez sektor bezpieczeństwa.
<p align="center">Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym, 	<ul style="list-style-type: none"> • Kierunek interwencji 1.3. Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska, • Kierunek interwencji 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych, • Kierunek interwencji 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów,

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2020-2023
Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU**

Nazwa dokumentu	Cele wskazane w dokumencie strategicznym	Kierunki interwencji dokumentu strategicznego wpisujące się w cele „Programu ochrony środowiska dla Miasta i Gminy na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027”
	<ul style="list-style-type: none"> • Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • Kierunek interwencji 2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.
DOKUMENTY SEKTOROWE		
<p>Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do roku 2030)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Cel 1 - osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu PM_{2,5} także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narazenia, • Cel 2 - osiągnięcie w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO (Światową Organizację Zdrowia) oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego. 	<ul style="list-style-type: none"> • Podniesienie rangi zagadnienia poprawy jakości powietrza poprzez skonsolidowanie działań na szczeblu krajowym oraz powołanie Partnerstwa na rzecz poprawy jakości powietrza, • Stworzenie ram prawnych sprzyjających realizacji efektywnych działań mających na celu poprawę jakości powietrza, • Włączenie społeczeństwa w działania na rzecz poprawy jakości powietrza poprzez zwiększenie świadomości społecznej oraz tworzenie trwałych platform dialogu z organizacjami społecznymi, • Rozwój i rozpowszechnienie technologii sprzyjających poprawie jakości powietrza, • Rozwój mechanizmów kontrolowania źródeł niskiej emisji sprzyjających poprawie jakości powietrza, • Upowszechnienie mechanizmów finansowych sprzyjających poprawie jakości powietrza.
<p>Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Celem Programu jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami 	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa sieci kanalizacyjnej, • Inwestycje związane z oczyszczalniami ścieków, • Dostosowanie oczyszczalni do art. 5.2. Prawa wodnego
<p>Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2022</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Cel 1 - Zmniejszenie ilości powstających odpadów, zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat należytego gospodarowania odpadami komunalnymi, • Cel 2 - osiągnięcie poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia ogólnej masy odpadów komunalnych w wysokości 50% do 2025 r., 	<ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszenie ilości powstających odpadów • Zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat właściwego gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji • Doprowadzenie do funkcjonowania systemów zagospodarowania odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami. W celu obliczenia poszczególnych wartości procentowych wskazanych poniżej, należy ująć wszystkie odpady komunalne odebrane i zebrane (również odpady BiR¹ pochodzące z gospodarstw domowych) • Zmniejszenie udziału zmieszanych odpadów komunalnych w całym strumieniu zbieranych odpadów

¹ odpady remontowo budowlane

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2020-2023
Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU**

Nazwa dokumentu	Cele wskazane w dokumencie strategicznym	Kierunki interwencji dokumentu strategicznego wpisujące się w cele „Programu ochrony środowiska dla Miasta i Gminy na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027”
	<ul style="list-style-type: none"> • Cel 3 - zmniejszenie udziału zmieszanych odpadów komunalnych w całym strumieniu zbieranych odpadów (zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie). 	<p>(zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych w 2020 r. więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy odpadów wytworzonych w 1995 r. • Zaprzestanie składowania odpadów ulegających biodegradacji selektywnie zebranych • Zaprzestanie składowania zmieszanych odpadów komunalnych bez przetworzenia • Zmniejszenie liczby miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych • Utworzenie systemu monitorowania gospodarki odpadami komunalnymi • Monitorowanie i kontrola postępowania z frakcją odpadów komunalnych wysortowywaną ze strumienia zmieszanych odpadów komunalnych i nieprzeznaczoną do składowania (frakcja 19 12 12) • Zbilansowanie funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi w świetle obowiązującego zakazu składowania określonych frakcji odpadów komunalnych i pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych, w tym odpadów o zawartości ogólnego węgla organicznego powyżej 5% s. m. i o cieple spalania powyżej 6 MJ/kg suchej masy, od 1 stycznia 2016 r.
<p align="center">Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Cel 1. - Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska • Cel 2. - Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich • Cel 3. - Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu • Cel 4. - Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu • Cel 5. - Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu • Cel 6. - Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu 	<ul style="list-style-type: none"> • Kierunek działań 1.1- dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu, • Kierunek działań 1.3 – dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu, • Kierunek działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu, • Kierunek działań 2.1 - stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami, • Kierunek działań 2.2 – organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu, • Kierunek działań 3.2 – zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu, • Kierunek działań 6.1 – zwiększenie świadomości odnośnie do ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu, • Kierunek działań 6.2 - ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych.
DOKUMENTY O CHARAKTERZE PROGRAMOWYM		
<p align="center">Strategię Rozwoju Województwa Śląskiego "Śląskie 2020+”</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Cel operacyjny: C.1. Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska, 	<ul style="list-style-type: none"> • Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze gminy związana z realizacją kierunków działań naprawczych • Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2020-2023
Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU**

Nazwa dokumentu	Cele wskazane w dokumencie strategicznym	Kierunki interwencji dokumentu strategicznego wpisujące się w cele „Programu ochrony środowiska dla Miasta i Gminy na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027”
	<ul style="list-style-type: none"> • Cel operacyjny: C.2. Zintegrowany rozwój ośrodków różnej rangi, • Cel operacyjny: C.3. Wysoki poziom tadu przestrzennego i efektywne wykorzystanie przestrzeni. 	<ul style="list-style-type: none"> • Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach • System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód • Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami ze złóż • Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi • Racjonalna gospodarka odpadami • Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu • Przeciwdziałanie awariom instalacji przemysłowych • Minimalizacja skutków awarii dla ludzi i środowiska
<p align="center">Program Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Cel 1 Powietrze atmosferyczne, • Cel 2 Zasoby wodne, • Cel 3 Gospodarka odpadami, • Cel 4 Ochrona przyrody, • Cel 4 Zasoby surowców naturalnych, • Cel 4 Tereny poprzemysłowe, • Cel 4 Hałas, • Cel 4 Elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące, • Cel 4 Przeciwdziałanie poważnym awariom przemysłowym, • Cel 4 Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków. 	<ul style="list-style-type: none"> • Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze województwa śląskiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych, • Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami, • System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód, • Zbudowanie systemu zgodnego z hierarchią postępowania z odpadami, w której priorytetem jest zapobieganie powstawaniu odpadów, a następnie przygotowanie do ponownego użycia, recykling i inne metody odzysku oraz wdrożenie modelu gospodarowania odpadami komunalnymi opartego na ich selektywnym zbieraniu i termicznym przekształcaniu pozostałych odpadów palnych z odzyskiem energii, • Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu, • Zrównoważona gospodarka zasobami surowców naturalnych, • Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi, • Przekształcenie terenów poprzemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno-ekonomicznymi, • Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska, • Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach, • Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.
<p align="center">Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Zawierciańskiego na lata 2020-2023</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa i utrzymanie jakości powietrza atmosferycznego zgodnie z obowiązującymi standardami • Zmniejszenie zagrożenia emisją hałasu 	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie emisji liniowej oraz ograniczenie niskiej emisji; • Działania związane z ochroną przed hałasem • Kontrola jakości wód powierzchniowych i podziemnych

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2020-2023
Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU**

Nazwa dokumentu	Cele wskazane w dokumencie strategicznym	Kierunki interwencji dokumentu strategicznego wpisujące się w cele „Programu ochrony środowiska dla Miasta i Gminy na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027”
	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych; • Edukacja ekologiczna dot. gospodarki wodnej • System zrównoważonego gospodarowania wodami • Ochrona przeciwpowodziowa • Zapewnienie właściwego postępowania z odpadami • Ochrona zasobów przyrodniczych powiatu • Prowadzenie prawidłowej gospodarki leśnej • Racjonalne gospodarowanie zasobami glebowymi • Ochrona zasobów kopalin • Zwiększenie wiedzy i świadomości społeczeństwa w zakresie ochrony środowiska • Opracowanie dokumentów strategicznych i planistycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Działania edukacyjne w zakresie gospodarki wodno-ściekowej • Ewidencja zbiorników • Realizacja inwestycji w zakresie ochrony przed powodzią • Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów sektora gospodarczego i sukcesywne zwiększanie udziału tych odpadów poddanych procesom odzysku i unieszkodliwiania poza składowaniem • Ochrona form ochrony przyrody i miejsc cennych przyrodniczo • Ochrona terenów leśnych • Opracowanie uproszczonych planów urządzenia lasu • Badania jakości gleb • Poprawa i rozwój infrastruktury rolnej • Racjonalne planowanie przestrzenne • Udokumentowanie złóż • Edukacja ekologiczna społeczeństwa • Działania informacyjne w ochronie środowiska • Realizacja działań ujętych w Programach i sporządzenie sprawozdawczości.

Źródło: „Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”, Ministerstwa Środowiska, wrzesień 2015, oraz opracowanie własne na podstawie aktualnych dokumentów wyższych szczebli.

3. Ogólna charakterystyka Miasta i Gminy Ogrodzieniec

3.1. Położenie

Gmina Ogrodzieniec położona jest w środkowo – wschodniej części województwa śląskiego i jednocześnie w południowej części powiatu Zawierciańskiego, w niedalekiej odległości od trzech głównych aglomeracji Polski południowej: Krakowa (60 km), Katowic (55 km) i Częstochowy (50 km). Powierzchnia Gminy wynosi ogółem 86 km², z czego blisko połowę zajmują lasy. W odległości 30 km od Ogrodzienia znajduje się międzynarodowe lotnisko pasażerskie w Katowicach - Pyrzowicach, a w odległości 60 km międzynarodowe lotnisko w Krakowie-Balicach.

Gmina Ogrodzieniec od zachodu sąsiaduje z gminą Łazy, od północnego - zachodu z miastem Zawiercie, od północy z Gminą Kroczyce, od wschodu z Gminą Pillica, od południa z Gminą Klucze, która należy do Powiatu Olkuskiego w województwie Małopolskim.

Rysunek 1: Położenie Gminy Ogrodzieniec na tle powiatu zawierciańskiego (źródło: www.gminy.pl, dostęp 5.01.2021 r.)

Gmina Ogrodzieniec składa się z miasta Ogrodzieniec i 10 sołectw. Na poniższym rysunku przedstawiono podział Gminy i Miasta Ogrodzieniec na jednostki pomocnicze.

Rysunek 2: Podział Gminy Ogrodzieniec na jednostki pomocnicze
(źródło: Raport o stanie gminy Ogrodzieniec 2018)

3.2. Krajobraz i ukształtowanie Miasta i Gminy Ogrodzieniec

Obszar gminy znajduje się w granicach Zespołu Jurajskich Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego, a także Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd. Gmina charakteryzuje się typowym wyżynnym krajobrazem z lasami, polami oraz licznymi ostańcami skalnymi. Najwyższym wzniesieniem jest Góra Zamkowa, zwana również Górą Janowskiego (wysokość 515,5 m n.p.m.).

Do najważniejszych walorów turystycznych i krajobrazowych gminy Ogrodzieniec należy zaliczyć:

- ◆ ruiny średniowiecznego Zamku Ogrodzienieckiego z XIV w. w Podzamczu, jednego z największych i najlepiej zachowanych w Polsce. Ruiny zamku wznoszą się na północnym zboczu Wzgórza Zamkowego,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU

- ◆ zrekonstruowany średniowieczny Gród Królewski na Górze Birów w Podzamczu. Drewniane grodzisko usytuowane jest na północ od ruin zamku.
- ◆ Sanktuarium Matki Boskiej Skątkowej w Podzamczu,
- ◆ Kościół p.w. Przemienienia Pańskiego w Ogrodzieńcu z 1787 r. z rokokowym wyposażeniem. Wpisany do rejestru zabytków chronionych.
- ◆ Kościół p.w. św. Jakuba w Gieble - jeden z najstarszych romańskich kościołów – pochodzący z XIII w.
- ◆ Szlachecki dworek w Gieble położony w przepięknym kompleksie parkowym nad brzegiem stawu. Obecnie dworek służy wszystkim mieszkańcom wsi Giebło – został wyremontowany i zaadaptowany na Centrum Kulturalne Wsi.
- ◆ Ryczowski Region Skątkowy - zgrupowanie skał i pojedynczych ostańców w okolicy wsi Ryczów (Straszakowe Skały, Wielki Grochowiec, Wielki Cisownik, Ruska Góra), na jednej ze skał ruiny strażnicy obronnej z XIV w.
- ◆ Ruska Góra - rezerwat leśny o powierzchni 153 ha w pobliżu miejscowości Smoleń, Złożeniec i Ryczów.
- ◆ Ruiny "Prochowni" czyli Fabryki Prochu Strzeleckiego w Ogrodzieńcu z początku XVIII wieku. Jej produkcja przeznaczona była na potrzeby zamku i do wysadzania skał. Po 1935 roku uległa całkowitej dewastacji. Na terenie ruin zakładano posadzono las sosnowy.

3.3. Demografia

Zgodnie z danymi GUS, wg stanu na 31.12.2019 r. Miasto i Gminę Ogrodzieniec zamieszkiwało 9 061 mieszkańców. Poniższa tabela przedstawia całkowitą liczbę mieszkańców Miasta i Gminy Ogrodzieniec w latach 2016-2019, z uwzględnieniem płci.

Tabela 2: Liczba mieszkańców Miasta i Gminy Ogrodzieniec w latach 2016-2019 z uwzględnieniem płci (opracowanie własne na podstawie Banku danych Lokalnych, GUS)

	2016	2017	2018	2019
mężczyźni	4 465	4 450	4 433	4 386
kobiety	4 750	4 730	4 719	4 675
ogółem	9 215	9 180	9 152	9 061

Analizując dane przedstawione w powyższej tabeli, należy stwierdzić, iż liczba mieszkańców Miasta i Gminy Ogrodzieniec w latach 2016-2019 systematycznie ulegała zmniejszeniu. W poniższej tabeli przedstawiono liczbę mieszkańców Gminy Ogrodzieniec w podziale na obszar miejski i obszar wiejski.

Tabela 3: Liczba mieszkańców gminy Ogrodzieniec w latach 2016-2019 z podziałem na Miasto oraz obszar wiejski (opracowanie własne na podstawie Banku danych Lokalnych, GUS)

	2016	2017	2018	2019
Miasto Ogrodzieniec	4 308	4 313	4 296	4 258

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2020-2023
Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU**

Gmina Ogrodzieniec - obszar wiejski	4 907	4 867	4 856	4 803
--	-------	-------	-------	-------

Z danych przedstawionych powyżej wynika, iż obszar wiejski gminy Ogrodzieniec zamieszkuje większa liczba mieszkańców, w porównaniu z Miastem.

3.4. Gospodarka mieszkaniowa

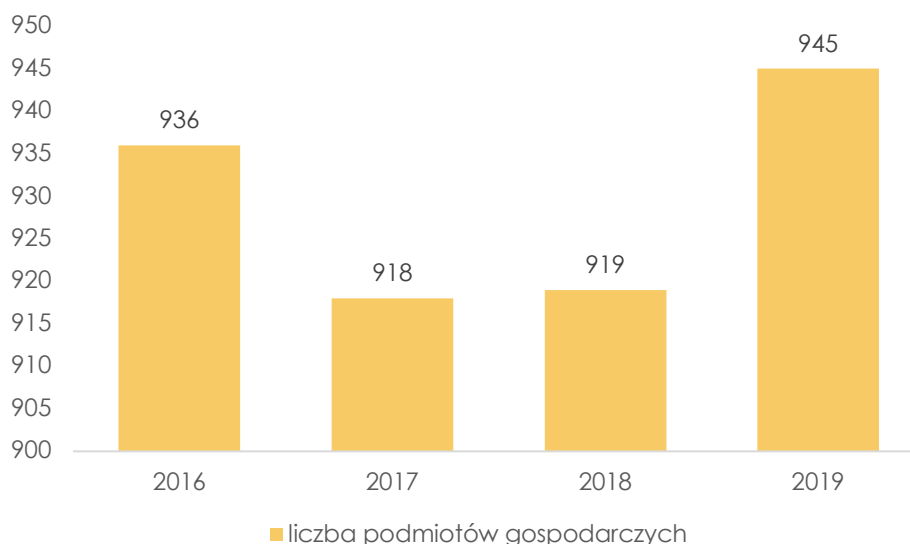
Zgodnie z danymi Banku Danych Lokalnych, GUS wg stanu na 31.12.2019 r. na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec w 2019 roku zlokalizowanych było 3450 mieszkań, a ich powierzchnia użytkowa wynosiła 325 131 m². W poniższej tabeli przedstawiono zmianę liczby mieszkań i ich powierzchni w latach 2016-2019, na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec.

Tabela 4: Charakterystyka zasobów mieszkaniowych na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec w latach 2016-2019 (opracowanie własne na podstawie Banku danych Lokalnych, GUS)

	2016	2017	2018	2019
liczba mieszkań [szt.]	3 401	3 411	3 426	3 450
powierzchnia użytkowa mieszkań [m²]	316 440	317 844	321 236	325 131

3.5. Działalność gospodarcza

Zgodnie z danymi GUS, w 2019 roku na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec zarejestrowanych było 945 podmiotów gospodarczych. To najwyższa liczba w przeciągu ostatnich analizowanych 4 lat. Na poniższym rysunku przedstawiono liczbę podmiotów gospodarczych na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec w latach 2016-2019.

Rysunek 3: Liczba podmiotów gospodarczych na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec w latach 2016-2019 (opracowanie własne na podstawie Banku danych Lokalnych, GUS)

4. Stan środowiska na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec

4.1. Gospodarowanie wodami

4.1.1. Aktualny stan

Wody powierzchniowe – charakterystyka

Pod względem hydrograficznym obszar Miasta i Gminy Ogrodzieniec należy do zlewni pierwszego rzędu Wisły oraz do dwóch zlewni drugiego rzędu - Przemszy i Pilicy. Zlewnia Przemszy obejmuje środkową, południową i zachodnią część gminy, a zlewnia Pilicy - część wschodnią i północno-wschodnią. Sieć rzeczna na tym obszarze jest słabo rozwinięta, co jest związane z występowaniem zjawisk krasowych na terenach jurajskich. Cieki występują jedynie na obrzeżach terenu, głównie w jego północno-zachodniej części. Do zlewni Przemszy należą: Czarna Przemsza i Potok Ogrodzieniecki wraz z dopływem Maślenicą oraz kilka bezimiennych cieków, które uchodzą do Potoku Ogrodzienieckiego i Czarnej Przemszy lub kończą swój bieg na terenach bezodpływowych. Do zlewni Pilicy należy natomiast rzeka Krztynia (Więcka), której źródła znajdują się w Starych Kietkowicach oraz jej dwa niewielkie dopływy bez nazw.

Zasoby wodne na tym obszarze administrowane są przez Regionalny Zarząd Gospodarki wodnej w Gliwicach (w części zachodniej) i Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie (w części wschodniej). Granica zasięgu obu instytucji przebiega przez centralną część Miasta i Gminy Ogrodzieniec, z północnego zachodu na południowy wschód.

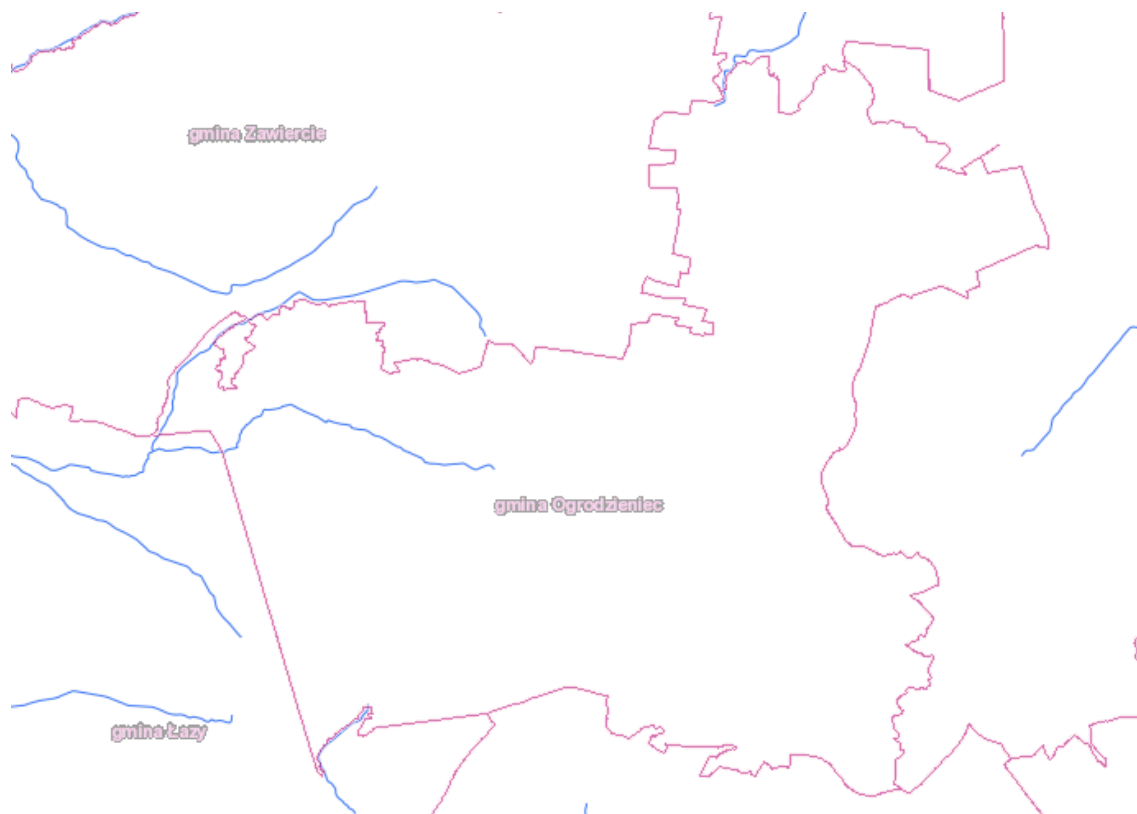
Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły na terenie Miasta i gminy Ogrodzieniec

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2020-2023
Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU**

wyznaczone zostały następujące jednolite części wód powierzchniowych: RW2000621231, RW20005212829 (niewielki odcinek wzdłuż południowej granicy z gminą Łazy) oraz RW200072541449 (niewielki odcinek wzdłuż północnej granicy z gminą Kroczyce). Ich charakterystykę zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 5: Charakterystyka JCWP na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec (źródło: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2016 poz. 1911))

Lp.	Nazwa JCWP	Kod JCWP	Aktualny stan JCWP	Cel środowiskowy - stan/potencjał ekologiczny	Cel środowiskowy - stan chemiczny	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
1	Przemsza do zbiornika Przeczyce	RW2000621231	zły	osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego	osiągnięcie dobrego stanu chemicznego	zagrożona
2	Centuria	RW20005212829	zły	osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego	osiągnięcie dobrego stanu chemicznego	niezagrożona
3	Krztyńnia do Białki.	RW200072541449	zły	osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego	osiągnięcie dobrego stanu chemicznego	zagrożona

Rysunek 4: Lokalizacja JCWP na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec (https://mapy.geoportal.gov.pl/imap/lmgp_2.html?locale=pl&gui=new&sessionID=4055835, dostęp 18.01.2021 r.)

Wody powierzchniowe – monitoring

Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wynika z art. 349 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne*. Monitoring realizowany jest w oparciu o wyznaczone jednolite części wód. W poniższej tabeli przedstawiono wyniki monitoringu JCWP na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec prowadzonego w 2019 roku dla JCWP Przemsza do zbiornika Przeczyce. Z przeprowadzonych badań wynika, iż ogólny stan JCWP występującej na analizowanym terenie jest zły. Stan ekologiczny i chemiczny wód określany jest jako zły.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2020-2023
Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU**

Tabela 6: Ocena stanu jednolitej części wód powierzchniowych na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec
źródło: <http://www.gios.gov.pl/pl/stan-srodowiska/monitoring-wod> (dostęp 20.07.2020 r.)

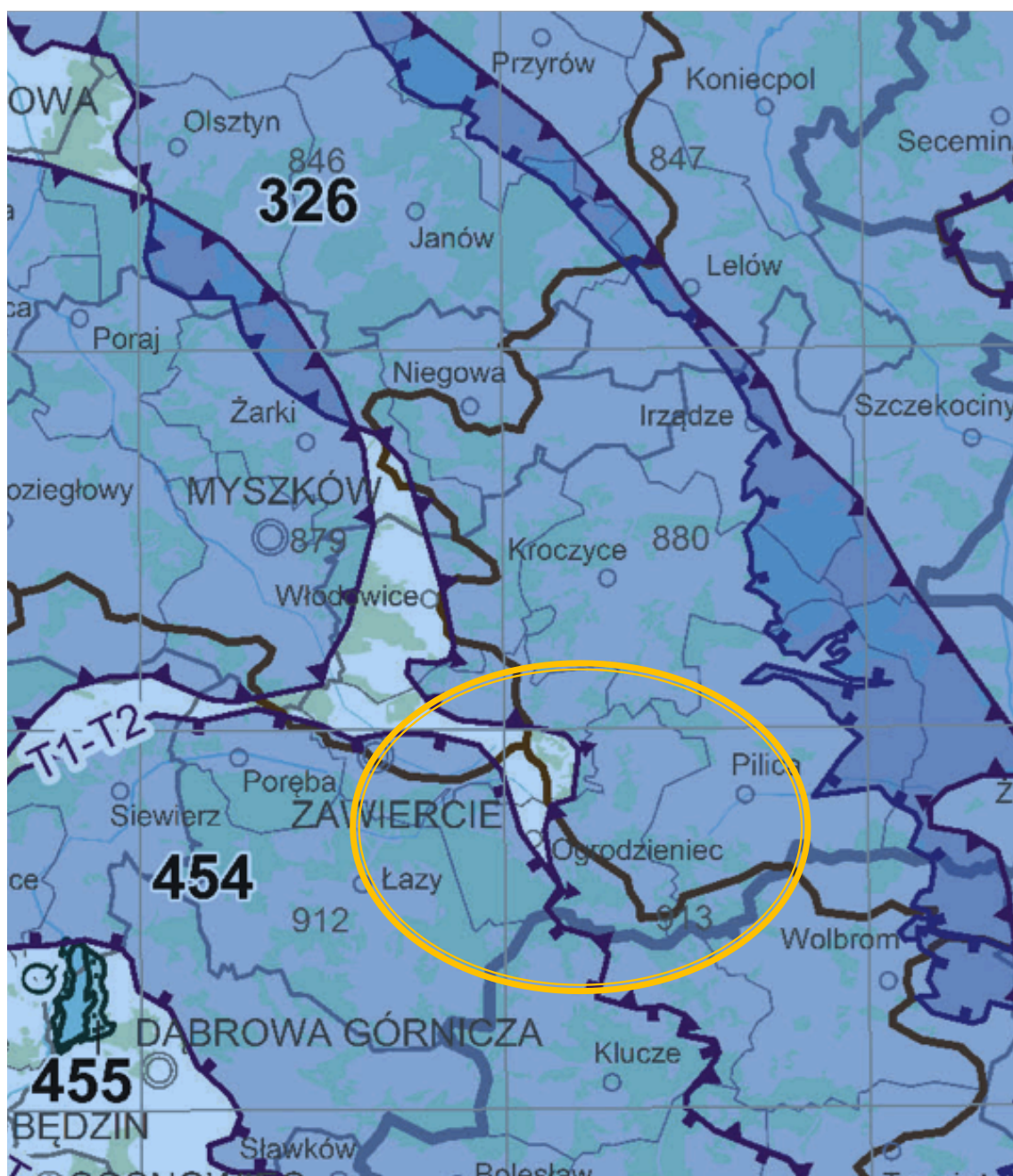
Nazwa jcwp	Klasyfikacja stanu / potencjału ekologicznego			Klasyfikacja stanu chemicznego		Ocena stanu jcwp	
	Rok badań	Klasa	Stan / potencjał ekologiczny	Rok badań	Stan chemiczny	Rok badań	Ocena
Przemsza do zbiornika Przeczyce	2019	5	zły stan ekologiczny	2019	stan chemiczny poniżej dobrego	2019	zły stan wód

Wody podziemne – charakterystyka

Wody podziemne występują w kilku piętrach wodonośnych: czwartorzędowych, kredowych, jurajskich, triasowych i dewońskich. Ciągłe horyzonty wodonośne tworzą się jedynie w utworach triasowych i jurajskich. W dolinach i nieckach morfologicznych poziomy wody gruntowej zalegają na niewielkich głębokościach, od 0,5 do 2,0 m p.p.t. Miasto i Gmina Ogrodzieniec położone są w zasięgu dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych. Część zachodnia terenu obejmuje triasowy GZWP nr 454 „Olkusz-Zawiercie”, powstały w spękanych i skrasowiatach utworach wapienno-dolomitycznych retu i wapienia muszlowego. Szacunkowe zasoby dyspozycyjne wynoszą 294 m/24h/km moduł zasobów odnawialnych 367 m/24h/km.

Środkowa i wschodnia część obszaru leży natomiast w obrębie górnourajskiego GZWP nr 326 „Częstochowa (Wschód)”, powstałego w wapieniach płytowych i skalistych górnej jury. Szacunkowe zasoby dyspozycyjne to wynoszą 294 m /24h/km, moduł zasobów 328 odnawialnych 367 m/24h/km. Szczelinowo krasowe zbiorniki wód podziemnych Monokliny Krakowsko-Śląskiej cechują się dużymi zdolnościami filtracyjnymi, a, co za tym idzie, słabym naturalnym zabezpieczeniem przed infiltracją z powierzchni. W związku z tym wody podziemne na tym obszarze cechują się średnią jakością (klasy Ic, Id). Przekroczone są normy wymagań sanitarnych dla wód pitnych w zakresie takich składników, jak NO_3^- , Fe, Cd, Pb. Szczególnie wysoki stopień zagrożenia zanieczyszczenia wód podziemnych występuję we wschodniej i centralnej części gminy. W związku z dużą podatnością na przenikanie zanieczyszczeń powierzchniowych

Poniższy rysunek przedstawia lokalizację GZWP na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec.

Rysunek 5: GZWP na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec (źródło: <https://www.pgi.gov.pl/psh/materialy-informacyjne-psh/informatory-psh/4719-informator-psh-2017-gzwp.html>, dostęp 18.01.2021 r.)

Według podziału Polski na jednolite części wód podziemnych teren Miasta i Gminy Ogrodzieniec znajduje się w obszarze czterech jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) o kodzie PLGW2000084, PLGW2000112, PLGW2000113 oraz PLGW2000130. W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę JCWPd zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2020-2023
Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU**

Tabela Charakterystyka JCWPd na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec
(źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły)

L. p.	Nazwa JCWP	Region wodny	Cel środowiskowy – stan chemiczny	Cel środowiskowy - stan ilościowy	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
1	PLGW2000084	Środkowej Wisły	utrzymanie dobrego stanu chemicznego	utrzymanie dobrego stanu ilościowego	niezagrożona
2	PLGW2000112	Małej Wisły	utrzymanie dobrego stanu chemicznego	utrzymanie dobrego stanu ilościowego	zagrożona
3	PLGW2000113	Środkowej Wisły	utrzymanie dobrego stanu chemicznego	utrzymanie dobrego stanu ilościowego	niezagrożona
4	PLGW2000130	Małej Wisły	utrzymanie dobrego stanu chemicznego	mniej rygorystyczny cel: ochrona stanu ilościowego przed dalszym pogorszeniem	zagrożona

Wody podziemne – monitoring

Monitoring wód podziemnych umożliwia obserwację zmian chemizmu i zasobów ilościowych wód podziemnych oraz sygnalizowanie pojawiających się zagrożeń. Ma to na celu wspomaganie działań, zmierzających do ograniczenia wpływu czynników antropogenicznych na wody podziemne, które ze względu na swą wysoką jakość i potencjalne zasoby, stanowią ważne źródło zaopatrzenia w wodę.

Stan chemiczny wód podziemnych występujących na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec został scharakteryzowany na podstawie monitoringu prowadzonego w 2019 roku. Oceny stanu wód dokonano na podstawie klasyfikacji elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. 2019 poz. 2148). Aktualny podział obejmuje pięć klas jakości wód i został przedstawiony w poniższej tabeli. Klasy jakości wód podziemnych I-III oznaczają dobry stan chemiczny, a klasy jakości wód podziemnych IV i V oznaczają słaby stan chemiczny.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2020-2023
Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU**

Tabela Klasy jakości wód podziemnych określone na podstawie klasyfikacji elementów fizykochemicznych stanu wód

Klasa jakości wód podziemnych	Opis klasy	
I	Wody bardzo dobrej jakości	wartości elementów fizykochemicznych są kształtowane w wodach podziemnych i mieszczą się w zakresie tła hydrogeochemicznego, wartości elementów fizykochemicznych nie wskazują na wpływ działalności człowieka
II	Wody dobrej jakości	wartości niektórych elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych, wartości elementów fizykochemicznych nie wskazują na wpływ działalności człowieka albo jest to wpływ bardzo słaby
III	Wody zadowalającej jakości	wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych lub słabego wpływu działalności człowieka
IV	Wody niezadowalającej jakości	wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych oraz wyraźnego wpływu działalności człowieka
V	Wody złej jakości	wartości elementów fizykochemicznych potwierdzają znaczący wpływ działalności człowieka

Źródło: opracowanie własne na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. 2019 poz. 2148)

Poniższa tabela przedstawia wyniki monitoringu wód podziemnych występujących na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec.

Tabela Wyniki badania jakości JCWPd na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec wg stanu na rok 2019

JCWPd	Klasa wg wskaźników nieorganicznych (wartości średnie)	Klasa wg wskaźników organicznych	Klasa końcowa dla wartości średnich
PLGW2000112	III	I	III
PLGW2000113	II		II
PLGW2000130	III		III

Źródło: WIOŚ w Katowicach (<http://www.katowice.wios.gov.pl> dostęp: 20.01.2021 r.)

Ochrona przed powodzią i skutkami suszy

W myśl ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne* (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 310) powódź to czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, wywołane przez wezbranie wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza, z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych. Główne zagrożenie powodziowe wywołane jest dużą prędkością płynącej wody i jej energią, która powoduje niszczenia ciężkiej zabudowy koryt (opaski, mury, progi), a także budowli nad korytem rzek, takich jak kładki, przepusty, mosty i in. Przyczyną podtopień i powodzi są na ogół:

- ◆ bardzo intensywne opady burzowe (określane jako oberwanie chmury), obejmujące najczęściej niewielkie obszary o dużych nachyleniach zboczy, powodujące gwałtowne i krótkotrwałe (do kilku godzin) lokalne wezbrania wód,
- ◆ opady rozlewne tj. trwające kilka dni opady o wysokim natężeniu (od kilkudziesięciu do 100 mm w ciągu doby), obejmujące większą część zlewni. Już niewielkie spadki terenów, niewielka powierzchnia zlewni cieków, może spowodować gwałtowne wezbrania w przypadku nawalnych opadów lub roztopów pokrywy śnieżnej. Częstość zjawiskiem są wezbrania opadowo – rozlewne. Ich przyczyną są najczęściej długotrwałe opady deszczu. Wezbrania te występują na ogół od maja do września, szczególnie w miesiącach letnich.

Do końca 2017 roku za działania związane z ochroną przeciwpowodziową odpowiadali (przede wszystkim) zgodnie z ustawą z dnia 18 lipca 2001 r. *Prawo wodne*, dyrektorzy regionalnych zarządów gospodarki wodnej (RZGW) oraz marszałkowie województw. Odpowiedzialni oni byli za prowadzenie działań informacyjnych i koordynację w razie powodzi lub suszy na podległym terenie.

Od 1 stycznia 2018 roku, na podstawie ustawy *Prawo wodne* z dnia 20 lipca 2017 roku, zostaje utworzona państwowa osoba prawna Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie. Zgodnie z art. 527 ustawy *Prawo wodne*, z dniem wejścia w życie ustawy należności, zobowiązania, prawa i obowiązki Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej oraz regionalnych zarządów gospodarki wodnej, marszałków, będących państwowymi jednostkami budżetowymi, stają się odpowiednio należnościami, prawami i obowiązkami Wód Polskich.

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie przejęło zadanie z zakresu administracji rządowej wykonywane przez samorząd województwa - w stosunku do wód istotnych dla regulacji stosunków wodnych na potrzeby rolnictwa, służących polepszeniu zdolności produkcyjnej gleby i ułatwieniu jej uprawy. Ponadto, do Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie zostały przekazane zadania ze starostw powiatowych i urzędów marszałkowskich związane z wydawaniem pozwoleń wodnoprawnych.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIEŃC NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU

Zgodnie z Planem zarządzania ryzykiem powodziowym, który został przyjęty rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie *przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisy* (Dz. U. z 2016 r. poz. 1841), na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, co wynika z niewielkiej liczby cieków wodnych. Zgodnie z obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ogrodzieniec² jedynie w zachodniej części Ogrodzieńca, w rejonie Józefowa, występują tereny podmokłe, które ze względu na duże uwilgotnienie nie stwarzają dogodnych warunków dla osadnictwa. Obszary te powinny zostać zachowane wolne od zabudowy.

W celu zapewnienia prawidłowego wykonywania zadań w zakresie zarządzania kryzysowego w przypadku wystąpienia powodzi, na szczeblu powiatowym funkcjonuje Wydział Spraw Obywatelskich i Zarządzania Kryzysowego Starostwa Powiatowego w Zawierciu, który pełni rolę pośrednika pomiędzy jednostkami fizycznie prowadzącymi ochronę mieszkańców i mienia, a mieszkańcami.

Cieki powierzchniowe, znajdujące się na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec są administrowane przez następujące podmioty:

- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, w gestii którego jest zarządzanie ciekami naturalnymi
- Osoby fizyczne,
- PGL Lasy Państwowe, które zarządzają urządzeniami melioracji znajdującymi się w obszarach leśnych,
- podmioty gospodarcze, które zarządzają rowami i kanałami prowadzącymi wody technologiczne.

Aktualnie trwają prace nad stworzeniem planów przeciwdziałania skutkom suszy na obszarach dorzeczy, które mają przyczynić się do ograniczenia zjawiska suszy oraz minimalizowania skutków suszy. projekt wraz z przygotowywanymi przez Prezesa KZGW planami gospodarowania wodami oraz planami zarządzania ryzykiem powodziowym stanowić będzie program przyczyniający się do zintegrowanej ochrony wód i gospodarki wodami, mając na celu zapewnienie dobrej jakości oraz wystarczającej ilości wód służących wszystkim działom gospodarki narodowej oraz środowisku naturalnemu. Rolą Planów jest zaproponowanie działań łagodzących i zapobiegawczych w celu ograniczenia negatywnego wpływu suszy na społeczeństwo, środowisko i gospodarkę. Opracowanie zostanie udostępnione do publicznej wiadomości, co przyczyni się do wzrostu świadomości o skali zagrożenia i posłuży zapewnieniu dostępu do aktualnych informacji w tym zakresie oraz zaplanowaniu działań prewencyjnych na obszarze dorzeczy.

² Uchwała nr LI/390/2018 Rady Miejskiej w Ogrodzieńcu z dnia 27.03.2018 r. w sprawie *uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ogrodzieniec*

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU

Zapobieganie suszy na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec będzie możliwe również poprzez realizację programu Moja Woda. Program ma na celu ochronę zasobów wody poprzez zwiększenie retencji na terenie posesji przy budynkach jednorodzinnych oraz wykorzystywanie zgromadzonej wody opadowej i roztopowej, w tym dzięki rozwojowi zielono-niebieskiej infrastruktury. Wsparcie finansowe WFOŚiGW mogą uzyskać przedsięwzięcia, które doprowadzą do zatrzymywania wody opadowej w obrębie nieruchomości objętej przedsięwzięciem, w efekcie czego wody opadowe lub roztopowe z nieruchomości nie będą odprowadzane poza jej teren (np. do kanalizacji bytowo-gospodarczej, kanalizacji deszczowej, kanalizacji ogólnospławnej, rowów odwadniających odprowadzających poza teren nieruchomości, na tereny sąsiadujące, na ulice, place itp.).

4.1.2. Analiza SWOT

Gospodarowanie wodami	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
<ul style="list-style-type: none">♦ dobry stan chemiczny wód podziemnych♦ położenie Gminy w zasięgu GZWP♦ brak zagrożenia powodzią	<ul style="list-style-type: none">♦ zły stan jednolitej części wód powierzchniowych♦ ryzyko podtopień wskutek nawalnego deszczu
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
<ul style="list-style-type: none">♦ możliwość pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania na działania polegające na retencję wód	<ul style="list-style-type: none">♦ wpływ zanieczyszczeń spoza terenu gminy na stan czystości wód

opracowanie własne

5. Gospodarka wodno-ściekowa

5.1.1. Aktualny stan

Zaopatrzenie w wodę

Źródłami zaopatrzenia w wodę wodociągową w gminie Ogrodzieniec jest sześć ujęć wód podziemnych, którymi administruje Przedsiębiorstwo Komunalne Ogrodzieniec Sp. z o.o. Dwa z nich mieszczą się w mieście Ogrodzieniec (studnie OPH-1 i OPH-1 bis przy ulicy Kościuszki 1 i 73), zaś pozostałe cztery, to studnie w miejscowościach Giebło, Kiełkowice, Podzamcze i Żelazko. Woda w nich jest ujmowana z głębokości od 60 do 190 m p.p.t.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2020-2023
Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU**

Tabela 7: Charakterystyka ujęć wód podziemnych zaopatrujących w wodę Miasto i Gminę Ogrodzieniec

Lokalizacja ujęcia	Wydajność ujęcia [m ³ /h]	Zaopatrywane miejscowości
Kiełkowice: ♦ studnia nr 1, dz. 374/1 ♦ awaryjna Studnia nr 2, dz. 351/1	♦ 24 ♦ 26	Kiełkowice, Kiełkowice Stare oraz Kolonia Mokrus
Giebło Mokrus (2 studnie pracujące naprzemiennie), dz. 26/28	21	Gulzów, Mokrus, Giebło
Podzamcze (2 studnie pracujące naprzemiennie), dz. 1396	34	Podzamcze, Kolonia Giebło, Morusy oraz część Kiełkowic
Ryczów: ♦ studnia nr 3, dz. 978/48 ♦ studnia nr 1, dz. 391/8 i 371/8 - awaryjna	♦ 50 ♦ 15	Ryczów, Ryczów Kolonia, Żelazko i Śrubiarnia
Markowizna	ok. 90	Obecnie wyłączone z eksploatacji ze względu na ponadnormatywną zawartość żelaza i manganu
Ogrodzieniec - ul. Kościuszki, dz. 3635/4, 3636/14: ♦ S1 - podstawowa, ♦ S2 - awaryjna	♦ 106 ♦ 123	Ogrodzieniec, Fugasówka, Cementownia, Józefów
Ogrodzieniec - ul. Kościuszki 73, dz. 2844/4	120	

źródło: Uchwała nr LI/390/2018 Rady Miejskiej w Ogrodzieńcu z dnia 27.03.2018 r. w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ogrodzieniec

Sieć wodociągowa

sieć wodociągową na terenie Gminy Ogrodzieniec eksploatuje Zakład Gospodarki komunalnej w Ogrodzieńcu. Stanowi ona układ sieci mieszany, w którym część przewodów istnieje w postaci obwodów zamkniętych, a pozostałe (zwykle położone na skraju sieci) funkcjonują w układzie końcówkowym. Woda jest dostarczana odbiorcom za pośrednictwem sieci wodociągowej rozdzielczej w układzie pierścieniowo-rozgałęzieniowym, której łączna długość, wg danych GUS w 2019 r. wynosiła 73,5 km. Liczba przyłączy wynosiła 3070. W 2019 r. sprzedaż wody wynosiła 282 537,00 m³. Dostęp do sieci wodociągowej w gminie posiadało: 98 % mieszkańców. W poniżej tabeli przedstawiono podstawowe dane na temat infrastruktury wodociągowej Miasta i Gminy Ogrodzieniec w latach 2017-2019.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2020-2023
Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU**

Tabela 8: Charakterystyka systemu wodociągowego na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec w latach 2017-2019

	2017	2018	2019
długość czynnej sieci rozdzielczej będącej w zarządzie bądź administracji gminy [km]	73,4	73,4	73,5
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	3 261	3 065	3 070
woda dostarczona gospodarstwom domowym [dam³/rok]	250,8	225,8	242,1
ludność korzystająca z sieci wodociągowej [osób]	9 169	9 141	9 050
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca [m³]	27,3	24,7	26,6

źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

W 2019 roku doszło do 17 awarii sieci wodociągowej, w związku zaistniałymi awariami podjęto następujące decyzje: zmniejszenie ciśnienia w miarę możliwości technicznych jak również wymiana odcinków sieci.

Jakość wody przeznaczonej do spożycia na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec

Monitoring jakości wody jest prowadzony przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Zawierciu zgodnie z obowiązującym Rozporządzeniem Ministra Zdrowia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. 2017 poz. 2294). W ramach kontroli wewnętrznej Zakład Gospodarki Komunalnej w Ogrodzieńcu wykonuje badania wody w akredytowanym laboratorium Jars sp. z o.o. z Legionowa. Badania, zgodnie z przyjętym harmonogramem obejmują cały system dystrybucji wody: od źródeł zasilania do konsumenta, co pozwala na czteroczynną szeroką kontrolę jakości wody w całej gminie.

W 2019 roku pobierano próbki wody do badań w związku z:

- ◆ prowadzonym przez PSSE w Zawierciu monitoringiem jakości wody,
- ◆ interwencjami mieszkańców,
- ◆ sprawdzaniem stopnia zasiedlenia instalacji wody ciepłej przez bakterie Legionella sp.,
- ◆ wewnętrzną kontrolą jakości wody przez podmioty zajmujące się produkcją i dystrybucją wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego pobrano:

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2020-2023
Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU**

- ◆ 431 próbki wody do badań fizykochemicznych,
- ◆ 370 próbek wody do badań mikrobiologicznych,

W ramach wewnętrznej kontroli jakości wody pobrano:

- ◆ 351 próbek wody do badań fizykochemicznych,
- ◆ 247 próbek wody do badań mikrobiologicznych.

Ogółem w 2019 r. pobrano 782 próbki wody do badań fizykochemicznych, z czego kwestionowano 25 próbek oraz 617 próbek wody do badań mikrobiologicznych, z których kwestionowano 22. Każdorazowo po wystąpieniu przekroczeń pobierano próbki wody do badań kontrolnych, które nie wykazywały przekroczeń. Przekroczenie parametrów określonych w rozporządzeniu wymaga każdorazowo dokonania oceny zagrożeń i oszacowania ryzyka wystąpienia potencjalnych zdarzeń niebezpiecznych dla zdrowia konsumentów w związku ze stwierdzonym przekroczeniem.

W 2019 roku na terenie Gminy Ogrodzieniec pobrano 51 próbek do badań fizykochemicznych, z czego kwestionowano tylko 1.

Biorąc pod uwagę powyższe, stan wód przeznaczonych do spożycia na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec nie budzi zastrzeżeń.

Kanalizacja sanitarna

Gmina Ogrodzieniec jest częściowo skanalizowana, przy czym dotyczy to wyłącznie terenu miasta. Według danych GUS, w 2019 rok z sieci kanalizacji sanitarnej korzysta 2923 osób. Łączna długość sieci kanalizacyjnej wynosi obecnie blisko 32 kilometry. Liczba przyłączy do kanalizacji stale rośnie, a w 2019 roku wyniosła 936 sztuk.

Tabela 9: Charakterystyka systemu kanalizacyjnego na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec w latach 2017-2019

	2017	2018	2019
długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	31,6	31,6	31,6
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	914	929	936
awarie sieci kanalizacyjnej [szt.]	2	1	1

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2020-2023
Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU**

ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną [dam³/rok]	216,0	186,0	172,0
ścieki oczyszczone odprowadzone [dam³/rok]	140,0	114,0	103,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [osób]	2 941	2 943	2 923

źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

W związku z położeniem uniemożliwiającym grawitacyjny przepływ, zbudowane zostały 22 przydomowe przepompownie, których zadaniem jest wpompowanie ścieków do sieci. Średnice rur wykorzystywanych do odbioru ścieków wynoszą od 160 (przy budynkach), do 300 mm na sieci.

Odbiór ścieków

Oczyszczalnia Ścieków znajduje się na terenie byłej Cementowni WIEK. Lokalizacja pozwoliła na grawitacyjny przepływ ścieków z Ogrodzieńca. Oczyszczalnia odprowadza oczyszczone ścieki do potoku Maślenica, zgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym. Oczyszczone ścieki poddawane są systematycznym badaniom przez akredytowane laboratorium. Oczyszczalnia spełnia wszystkie wymagania stawiane jakości odprowadzanych ścieków. Podczas procesu oczyszczania ścieków powstają odpady, które trzeba odpowiednio zagospodarować. Zawartość piaskowników i skratki jak i ustabilizowane osady ściekowe zgodnie z zawartą umową z Zakładem Gospodarki Komunalnej w Zawierciu wywożone są na składowisko odpadów do Zawiercia.

Na terenie gminy została wyznaczona Aglomeracja Ogrodzieniec, na podstawie Uchwały Nr XXVIII/257/2020 Rady Miejskiej w Ogrodzieńcu z dnia z dnia 15 września 2020 r. Swymi granicami obejmuje miasto Ogrodzieniec (z wyłączeniem działek ewidencyjnych nr: 2631/4, 355, 362, 556/1, 1109/1, 643, 812/2, 642, 629/2, 557, 819/3, 212/2, 2584/1, 817/3, 811/2, 2558/2, 2556/1, 2557/3, 1110/3, 215, 295/1, 641, 342/1, 625/48, 2625/1, 2589/1, 1051/1, 315, 814/9, 2591/4, 2590/1, 317, 319, 809/8, 1115/1, 2587/1, 1058/1, 2568/1, 555, 292, 357, 608, 2618/1, 635/1, 2607/1, 343, 809/6, 354, 318/1, 2839/1, 808/1, 212/1, 300, 1056/1, 804/70, 314/1, 814/12, 2615/1, obręb 0001 Ogrodzieniec) i równoważną liczbę mieszkańców 4 366 RLM.

Ścieki sanitarne oczyszczone są w Komunalnej Oczyszczalni Ścieków, która zlokalizowana jest na terenie byłej cementowni Wiek. Pierwszy etap jej budowy zakończył się w 2007 roku. Obecna wydajność, to 1000 m³/dobę. Osiągnięcie docelowej wydajności pozwoli na odbiór ścieków nie tylko z Ogrodzieńca, ale też Fugasówki, Podzamcza i Ryczowa.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU

Ścieki oczyszczone odprowadzane są do potoku Maślenica. Ich parametry podlegają monitoringowi, a wyniki badań są publikowane.

Ostatnie wyniki badań jakości ścieków oczyszczonych (z 30 grudnia 2020 roku) przedstawiają się następująco:

Tabela 10: Wyniki badań jakości oczyszczonych ścieków w oczyszczalni ścieków Ogrodzieniec (z 30 grudnia 2020 roku)

Wskaźnik	Wynik	Norma
BZT5	< 3 mg/l	25 mg/l
ChZT-cr	23 mg/l	125 mg/l
Zawiesiny ogólne	4,2 mg/l	35 mg/l

źródło: <http://www.zgk.ogrodzieniec.pl/zdjecia/IVkw2020.pdf> (dostęp 29.01.2021 r.)

Do 2027 r. do sieci kanalizacji sanitarnej zostaną podłączeni mieszkańcy ulic: Ogrodowej, Leśnej, Książęcej, Nowy Świat, Paderewskiego, Szerokiej, Narutowicza. Na chwilę obecną poziom obsługi siecią kanalizacyjną wynosi 90,68%. Po wykonaniu inwestycji poziom obsługi siecią kanalizacyjną wyniesie 97,53%, a taborą asenizacyjnym 2,47%.

Rozwój sieci kanalizacyjnej na terenach o zabudowie rozproszonej i samotniczej nie ma ekonomicznego uzasadnienia, w przestrzeni gminy występują jednak skupione osady, którym należy zapewnić możliwość włączenia do zbiorczego systemu odprowadzania nieczystości. Zgodnie z ewidencją Urzędu Miasta i Gminy w Ogrodzieńcu na terenie aglomeracji Ogrodzieniec funkcjonuje 14 przydomowych oczyszczalni ścieków, które obsługuje 47 osób. Mieszkańcy planują budowę kolejnych 10 tego typu instalacji, z których korzystać będą 42 osoby.

Na terenie aglomeracji znajduje się również 87 zbiorników bezodpływowych obsługujących w sumie 349 osób. Jednak w najbliższym czasie Gmina planuje wykonać kolejne odcinki sieci kanalizacyjnej o łącznej długości 1,565 km, do której zostanie podłączonych 288 osób. Po włączeniu tych osób do planowanych do podłączenia do sieci kanalizacyjnej, na terenie aglomeracji funkcjonować będzie 15 zbiorników bezodpływowych obsługujących 61 osób.

Ilość ścieków powstających na chwilę obecną w indywidualnych systemach oczyszczania i gromadzenia ścieków wynosi średnio 31,68 – 39,6 m³/d. Po zrealizowaniu planowanych inwestycji ilość ta powinna wynosić średnio 8,64 – 10,8 m³/d.

5.1.2. Analiza SWOT

Gospodarka wodno-ściekowa	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne

- ◆ wysoki poziom zwiędociągowa-
nia Gminy;
- ◆ prowadzona ewidencja zbiorni-
ków bezodpływowych i przydo-
mowych oczyszczalni ścieków
- ◆ brak możliwości skanalizowania całej
gminy (ekonomicznie nieopłacalne);

SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
<ul style="list-style-type: none"> ◆ poprawa stanu środowiska wskutek rozbudowy systemu ka- nalizacji na terenie Gminy 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ wysokie koszty inwestycyjne rozbudowy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej

opracowanie własne

6. Zasoby geologiczne

6.1.1. Aktualny stan

Budowa geologiczna

Budowa geologiczna terenu Miasta i Gminy Ogrodzieniec jest zróżnicowana. Obszar ten należy do wschodniego skłonu monokliny śląsko-krakowskiej. Wśród utworów budujących podłoże, najstarsze pochodzą z kambru, ordowiku i syluru. Osady ordowiku, w postaci gruboziarnistych piaskowców skaleniowo-kwarcowych, mułowców i twardych, laminowanych iłowców barwy czarnej, stwierdzono w otworach wiertniczych między innymi w okolicach Ogrodzieńca i Ryczowa. Na nich zalegają skały węglanowe dewonu i karbonu, silnie sfałdowane, poprzecinane intruzjami granitoidowymi i częściowo zmetamorfizowane.

Osady permskie są słabo znane, ich miąższość waha się od kilku do około 200 m. Tworzą je zlepieńce o zróżnicowanym składzie i piaski z wkładkami piaskowców. Trias wykształcony jest w postaci trzech serii osadowych: pstrego piaskowca (piaski, piaskowce, iły, mułowce i margle), wapienia muszlowego (wapień i dolomity) oraz retyko-kajpru (iły, iłowce i mułowce z wkładkami zlepieńców kwarcowych). Najlepiej wykształcone są osady jurajskie z seriami ła-
sto-piaszczystymi jury dolnej (lias), ciemnoszarymi, zapiaszczonymi iłami i mułowcami jury środkowej (dogger) oraz wapieniami i marglami jury górnej (oksford). Nieliczne są natomiast osady trzeciorzędowe, w postaci iłów i piasków, wypełniających jaskinie i szczeliny krasowe.

Wśród utworów powierzchniowych dominują osady czwartorzędowe. Tworzą one ciągłe pokrywy w zachodniej i południowo-zachodniej części obszaru. Są to w większości plejstoceńskie piaski i żwiry wodnolodowcowe, lokalnie z wkładkami lub smugami okruchów skał wapiennych i krzemionkowych. W północno-wschodniej części Ogrodzieńca, a także w Podzamczu i na południe od niego, występują piaski zwietrzelinowe z okruchami skał podłoża (głównie krzemieni). W okolicach Giebta zalegają natomiast gliny zwietrzelinowe. Doliny rzeczne w północno-zachodniej części gminy wypełniają z kolei holoceńskie piaski rzeczne z wkładkami iłów.

W centralnej i wschodniej części obszaru osady czwartorzędowe poprzecinane są w wielu miejscach wychodniami skał górnajurajskich. W środkowej i północnej części gminy są to w większości wapień ławicowe, gąbkowo-tuberolitowe zawadziańskie. W północno-wschodniej części gminy występują natomiast wapień płytowe wolbromskie, a rzadziej wapień pylaste pileckie dolne. Charakterystyczne ostańce skalne w okolicach Śrubarni, Żelazka, Ryczowa, Ryczowa Kolonii i Podzamcza tworzą z kolei wapień skaliste górne. Budują one także Górę Janowskiego, na której usytuowany jest Zamek Ogrodzieniecki. Rzadziej spotykanymi skałami jurajskimi są wapień margliste, średnio- i grubo ławicowe, z przetawiczeniami margli scyfiowych, gąbkowo-tuberolitowych, występujące w północnej części Ogrodzieńca; wapień oolityczne, margle, piaskowce żelaziste i ility jury środkowej, zalegające w północno-zachodniej części Ogrodzieńca oraz dolnojurajskie ility, żwiry, łupki, glinki ogniotrwałe z wkładkami węgla brunatnego, występujące w rejonie Fugasówki.

Najstarszymi skałami spotykanymi na powierzchni są ility pstry z brekcją ilasto-wapienną oraz wapień z triasu górnego, stwierdzone w rejonie Markowizny.

Charakterystycznym elementem terenów zbudowanych ze skał wapiennych są liczne jaskinie, szczeliny i schroniska skalne. Występują one szczególnie w południowo-wschodniej części gminy, osiągają najczęściej długość od kilku do kilkunastu metrów. Do najbardziej rozległych należą: Jaskinia w Straszkowej Górze (150 m), Jaskinia w Zamczysku (51 m) i Jaskinia z Kominem (46 m).

Ponadto, walorem tego terenu są piaszczyste formy eoliczne w postaci pokryw i wydm. Duże skupiska wydm i wałów wydmowych występują w południowej i południowo-zachodniej części Ogrodzieńca, a także na północ od Śrubarni. W obniżeniach między skałkami Wielkiego Grochowca w okolicach Ryczowa i Żelazka znajdują się natomiast ciągłe pokrywy eoliczne, nazywane „Ryczowską Pustynią” lub „Babskim Brzuchem”.

Złóża surowców

Złóża kopalin stanowią naturalne skupienia minerałów, których wydobycie może przynieść korzyść gospodarczą. Są rozmieszczone nierównomiernie w przyrodzie, a ich występowanie i możliwość wykorzystania zależą w dużej mierze od budowy geologicznej. Zasady poszukiwania, dokumentowania oraz korzystania z kopalin regulowane są przepisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. *Prawo geologiczne i górnicze* (Dz. U. z 2020 r., poz. 1064).

Na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec zidentyfikowano osiem złóż kopalin. Znajdują się one w większości w północnej i zachodniej części obszaru. Złóża „Ogrodzieniec”, „Ogrodzieniec I i II”, oraz „Ogrodzieniec H” zalegają w całości w granicach gminy. Pozostałe złóża obejmują swym zasięgiem również fragmenty sąsiednich gmin: Miasta Zawiercie, Miasta i Gminy Łazy. Według danych Państwowego Instytutu Geologicznego na terenie Miasta Ogrodzieniec znajdują się 10:

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2020-2023
Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU**

- ◆ złoża piasków i żwirów „Ogrodzieniec”,
- ◆ złoża piasków kwarcowych do produkcji cegły wapienno-piaskowej „Ogrodzieniec”,
- ◆ złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej „Ogrodzieniec H”,
- ◆ złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej „Ogrodzieniec I i II”,
- ◆ złoża surowców ilastych do produkcji cementu „Wiek II”,
- ◆ złoża wapieni i margli dla przemysłu cementowego „Wiek II”,
- ◆ złoża rud cynku i ołowiu „Rodaki-Rokitno Szlacheckie”,
- ◆ złoża rud cynku i ołowiu „Zawiercie 3”.

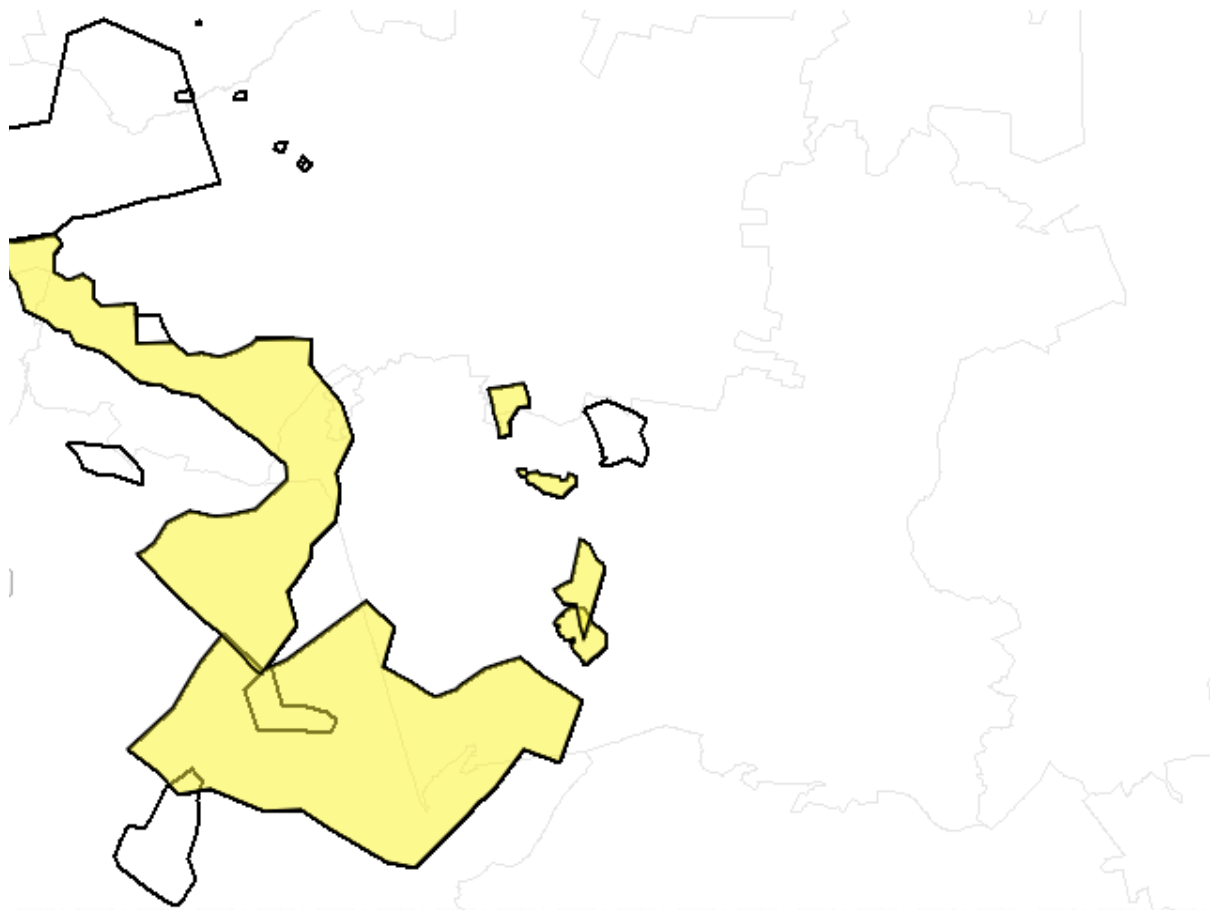
Tabela 11: Charakterystyka zasobów naturalnych Miasta i gminy Ogrodzieniec

L.p.	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania złoża	Stan zagospodarowania złoża [tys. ton]		Wydobycie
			geologiczne	przemysłowe	
1	Ogrodzieniec H	Z	108	-	-
2	Ogrodzieniec I i II	E	3692	435	9
3	Ogrodzieniec (piaski kwarcowe)	P	4365	-	-
4	Ogrodzieniec (piaski i żwiry)	Z	1809	-	-
5	Wiek II (surowce ilaste)	R	11163	-	-
6	Wiek II (wapień i margle)	R	39546	-	-
7	Rodaki-Rokitno Szlacheckie	P	2 494	-	-

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2020-2023
Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU**

L.p.	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania złoża	Stan zagospodarowania złoża [tys. ton]		Wydobycie
			geologiczne	przemysłowe	
8	Zawiercie	R	29 876,85	-	-

źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2019 r.

Rysunek 6: Lokalizacja złóż surowców na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec

źródło: http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web/pages/mapa/zloza_mapa.jsf?conversationContext=3 dostęp 23.01.2021 r.)

Spośród złóż występujących na obszarze Miasta i Gminy Ogrodzieniec znaczenie gospodarcze posiada obecnie jedynie złożo „Ogrodzieniec I i II. Eksploatacja prowadzona jest od 1885 roku. Aktualną koncesję na wydobywanie posiada „Keram” Sp. z o.o. z siedzibą w Bukownie - przyznana decyzją Marszałka Województwa Śląskiego nr 3178/OS/2012 z dnia 21 listopada 2012 roku, ważną do 31 grudnia 2033 roku. Eksploatowane są jurajskie iły i łupki ilaste. Wydobywanie jest prowadzone metodą odkrywkową, przy użyciu spychacza i koparki. Surowiec transportowany jest następnie taśmociągiem do Zakładu Ceramicznego „Ogrodzieniec” i wykorzystywany do produkcji wyrobów ceramiki budowlanej. Roczne wydobywanie wynosi około 6 tys. m³, jednak planowane jest jego zwiększenie do 15 tys. m³.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU

Pozostałe złoża nie są obecnie eksploatowane. Złoża „Wiek II” eksploatowane były na potrzeby funkcjonującej od 1913 roku, obecnie już nieistniejącej, cementowni „Wiek” S.A. W przypadku złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej „Ogrodzieniec H” koncesja na wydobycie została wygaszona w kwietniu 2006 roku na wniosek inwestora, wraz z likwidacją miejscowej cegielni, dla której zasoby złoża były eksploatowane. Ostatnim użytkownikiem złoża był Zakład Ceramiczny „Ogrodzieniec H”, Dorota Hawel. Zasoby gliny zostały w większości wyeksploatowane.

Pozostałościami po eksploatacji surowców skalnych są liczne kamieniołomy o różnej powierzchni, znajdujące się na całym obszarze gminy, w szczególności w granicach miasta Ogrodzieniec.

Osuwiska

Zgodnie z obowiązującym *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ogrodzieniec* na obszarze Miasta i Gminy Ogrodzieniec nie zidentyfikowano dotąd terenów osuwiskowych. W północno-wschodniej części gminy zostały zidentyfikowane „obszary predysponowane do występowania ruchów masowych”. Są to jednak dane wstępne, oparte jedynie na budowie geologicznej i morfologii, nieoparte badaniami terenowymi

6.1.2. Analiza SWOT

Zasoby geologiczne	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
◆ brak zagrożeń naturalnych związanych z osuwiskami mas ziemi	◆ możliwe uciążliwości związane z eksploatacją surowców
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
◆ wydanie kierunków rekultywacji terenów zdegradowanych	◆ brak środków finansowych zarówno na prowadzenie inwentaryzacji terenów zdegradowanych, jak i realizację kierunków rekultywacji

Źródło: opracowanie własne

7. Gleby

7.1.1. Aktualny stan

Użytki rolne stanowią około 46,1% obszaru Miasta i Gminy Ogrodzieniec. Łącznie zajmują powierzchnię 3 905 ha, z czego 1 250 ha stanowią grunty orne. Zróżnicowana budowa geologiczna obszaru wpływa na zróżnicowanie warunków glebowo-rolniczych. Dominują gleby o niskiej przydatności rolniczej. Gleby klas od I do IV stanowią jedynie około 35% użytków rolnych. Najczęściej występują gleby pochodzenia mineralnego: bielcowe i pseudobielcowe oraz rędziny brunatne. Na niewielkich obszarach występują też gleby brunatne właściwe, brunatne wylugowane oraz rędziny o słabo wykształconym profilu. Cechą charakterystyczną gleb tego obszaru jest duża zawartość kamieni, co utrudnia prowadzenie gospodarki rolnej. Ze względu na występowanie zjawisk krasowych istnieje zagrożenie deficytem wody.

W północno-wschodniej i wschodniej części Miasta Ogrodzieniec dominują gleby klas IV i V, znacznie rzadsze są gleby klasy III. W części południowo-wschodniej dominują natomiast gleby klas V i VI. Ponadto na wyżej wzniesionych terenach wapiennych występują gleby o charakterze rędzin, wykształcone na skałach węglanowych. Najlepsze gleby, klasy III i IV, występują w północno-wschodniej części obszaru, w okolicach miejscowości Kiełkowice, Podzamcze (część północna), Giebło, Kolonia Giebło i Gulzów. Najstabsze gleby, klasy VI, występują w największej ilości w okolicach Ryczowa.

Pod względem przydatności rolniczej najlepsze kompleksy gleb, to kompleks II - pszenno-dobry na rędzinach (w Gulzowie i Gieble) oraz III - pszenno-wadliwy (w Gulzowie, Gieble, Kolonii Giebło, Kiełkowicach, Mokrusie i północnym Podzamczu). Kompleksy te stwarzają stosunkowo dobre warunki do uprawy, między innymi, pszenicy, rzepaku, warzyw, ziemniaków i dla sadownictwa. Słabsze kompleksy, to kompleks V - żytnio-ziemniaczany dobry i VI - żytnio-ziemniaczany słaby, występują głównie w Kolonii Ryczów i Śrubarni. Kompleksy te powinny być wykorzystane do uprawy roślin pastewnych oraz łąkowych dla wypasu zwierząt. Natomiast kompleks VII - żytni najstabszy, obejmuje 43% gminy o najmniej korzystnych warunkach glebowo-rolniczych.

Gmina Ogrodzieniec należy do obszarów charakteryzujących się słabymi warunkami przyrodniczo - glebowymi, które nie stwarzają dostatecznych podstaw do intensyfikacji rolnictwa w warunkach gospodarki rynkowej.

Poniższa tabela przedstawia strukturę użytkowania gruntów na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec.

Tabela 12: Użytkowanie gruntów na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec

Użytkowanie gruntów	Powierzchnia [ha]
grunty ogółem	3 905,55
użytki rolne ogółem	2 220,92
użytki rolne w dobrej kulturze	1 398,60

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2020-2023
Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU**

pod zasiewami	988,48
grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	234,32
uprawy trwałe	28,12
sady ogółem	27,85
ogrody przydomowe	29,10
łąki trwałe	94,25
pastwiska trwałe	24,33
pozostałe użytki rolne	822,32
lasy i grunty leśne	1 368,88
pozostałe grunty	315,75

źródło: *Powszechny Spis Rolny, 2010 r.*

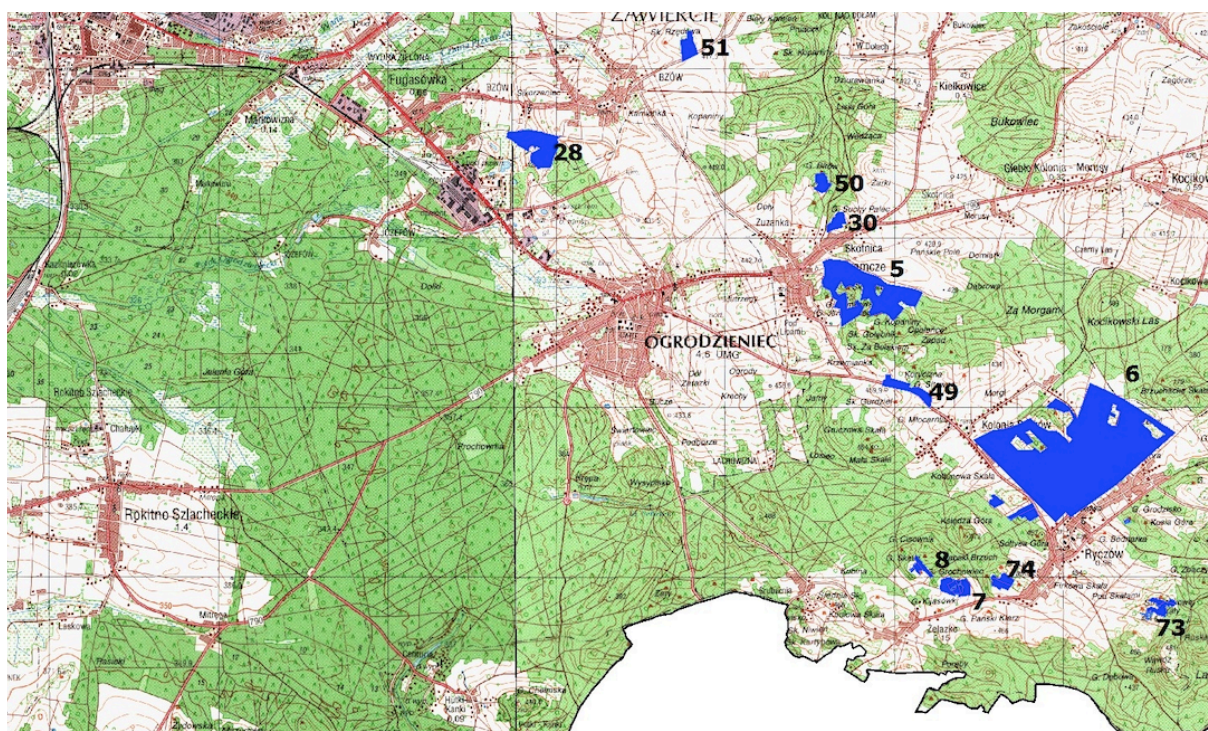
Obserwowany na przestrzeni lat stopniowy zanik wypasu owiec, spowodowany znacznym zmniejszeniem zapotrzebowania na produkty pochodzenia owczego (wełnę, ser, mięso) wpływa, niemal nieodwracalnie, na zarastanie cennych przyrodniczo terenów Beskidów i Jury Krakowsko- Częstochowskiej ekspansywnymi gatunkami roślin i samosiejkami drzew. To z kolei prowadzi do zubożenia przyrody oraz powoduje nieodwracalne zmiany w tradycyjnym krajobrazie, pozbawiając go m.in. walorów turystycznych.

Zarząd Województwa Śląskiego w dniu 9.12.2020 r. Uchwałą nr 2841/194/VI/2020 przyjął Wojewódzki Program Aktywizacji Gospodarczej oraz Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Beskidów i Jury Krakowsko – Częstochowskiej – Owca Plus do roku 2027. Jest to dokument, który umożliwi Zarządowi Województwa kontynuowanie wsparcia tradycyjnej gospodarki pasterskiej, które Zarząd realizuje już od 2008 roku. Program jest realizowany na terenie Powiatu Zawierciańskiego od 2008 r. i będzie kontynuowany również na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec.

Program Owca Plus jest przykładem praktycznej realizacji czynnej ochrony cennych przyrodniczo hal i polan górskich Beskidów oraz muraw Jury Krakowsko-Częstochowskiej poprzez powstrzymanie sukcesji lasu w oparciu o gospodarkę pasterską. Ponadto, Program wpływa pozytywnie na kultywowanie tożsamości kulturowej związanej z pasterstwem, stymuluje rozwój produktów tradycyjnych i regionalnych, rękodzieła, a także rozwój turystyki kulturowej.

Realizacja Programu Owca Plus, umożliwi połączenie szeroko rozumianego dobra ekologicznego z aspektem ekonomicznym, co zachęca lokalną społeczność do aktywnego uczestnictwa w nim. Pasterstwo stało się między innymi bazą dla wykorzystania kapitału społecznego wsi. Kultywowanie wciąż jeszcze zachowanych tradycji i zwyczajów Beskidów i Jury Krakowsko-Częstochowskiej związanych z gospodarką pasterską uatrakcyjnia ofertę agroturystyczną gmin włączonych do Programu, zaś organizowane imprezy w ramach Programu Owca Plus na stałe wpisały się już w kalendarz imprez kulturalnych przyciągając całe rzesze turystów nie tylko z regionu.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2020-2023
Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU**

Rysunek 7: Obszary wypasu na Jurze Krakowsko-Częstochowskiej

źródło: https://www.slaskie.pl/content/1431337181_2015-05-11

7.1.2. Analiza SWOT

Gleby	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
<ul style="list-style-type: none"> ♦ stosunkowo duża powierzchnia użytków rolnych (20%) w odniesieniu do powierzchni miasta 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ brak korzystania z programów rolno-środowiskowych w ramach ARiMR
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
<ul style="list-style-type: none"> ♦ możliwość korzystania z porad i szkoleń organizowanych przez ODR i ARiMR 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ wyjątkowanie gleb, obniżenie potencjału wskutek nadmiernego stosowania środków ochrony roślin

opracowanie własne

8. Powietrze atmosferyczne

8.1.1. Aktualny stan

Klimat na obszarze Miasta i Gminy Ogrodzieniec

Według regionalizacji klimatycznej R. Gumińskiego teren Miasta i Gminy Ogrodzieniec znajduje się w Częstochowsko - Kieleckiej dzielnicy klimatycznej. Na tym obszarze średnia roczna temperatura powietrza wynosi ok 7-8°C, przy przeciętnie najchłodniejszym styczniu (od -2 do -4°C)

i najcieplejszym lipcu (od 14 do 16°C). Średnia miesięczna temperatura maksymalna stycznia waha się od 0°C do 2°C natomiast średnia miesięczna temperatura minimalna wynosi poniżej -6°C. Średnia temperatura maksymalna lipca sięga powyżej 21°C. Na omawianym terenie notuje się, że średni roczny opad atmosferyczny wynosi ok. 700 mm. Najwyższe opady przypadają w miesiącu lipcu, najniższe w październiku. Średnie roczne zachmurzenie sięga ok. 7 stopni pokrycia nieba (w skali 10-cio stopniowej). Wartość średniego rocznego usłonecznienia rzeczywistego wynosi około 1800 godz./rok. Przeważają wiatry zachodnie. Prędkość wiatru dochodzi do 5m/s. Średnia roczna wilgotność względna powietrza nie przekracza 78%. Najwyższe wartości osiąga w styczniu, natomiast najniższe wiosną i latem. Średnia trwałość pokrywy śnieżnej wynosi około 100 dni. Osobliwością tutejszego klimatu jest znaczna liczba opadów w formie kurzawy, co jest związane z silnie rozwiniętą rzeźbą terenu, dużymi różnicami wzniesień oraz znaczną amplitudą temperatur.

Infrastruktura energetyczna Miasta i Gminy Ogrodzieniec

Zaopatrzenie w energię elektryczną

Dystrybucją energii elektrycznej na obszarze gminy zajmuje się TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Będzinie.

Przez teren gminy przebiegają trzy linie elektroenergetyczne najwyższych napięć:

- ◆ 220 kV Siersza - Łośnice,
- ◆ 220 kV Łośnice - Kielce,
- ◆ 220 kV Łośnice - Koksochemia,

oraz dwie linie wysokiego napięcia 110 kV relacji Łośnice - GPZ Ogrodzieniec.

Gmina bezpośrednio zaopatrywana jest w energię elektryczną liniami o napięciu 30 kV i 15 kV wyprowadzonymi z czterech Głównych Punktów Zasilających:

- ◆ SE110/30/15 kV Kądziałów w Zawierciu
- ◆ GPZ110/15/6kV Zuzanka w Zawierciu
- ◆ GPZ110/15 kV Łazy
- ◆ GPZ110/15/6 kV Ogrodzieniec

za pośrednictwem linii napowietrznych i kablowych. Na terenie gminy jest 12 stacji transformatorowych 30/0,4 kV oraz 43 stacje 15/0,4 eksploatowane obecnie przez TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Będzinie. Łączna moc zainstalowanych transformatorów olejowych wynosi 12,2 MVA. Ponadto jest 10 stacji transformatorowych 15/0,4 kV eksploatowanych przez Odbiorców. Głównymi odbiorcami energii elektrycznej na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec są gospodarstwa domowe.

Zaopatrzenie w gaz

Dystrybucją gazu na terenie gminy zajmuje się Rozdzielnia Gazu Zawiercie, wchodząca w skład Górnośląskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU

Głównym źródłem dystrybucji jest gazociąg gazu średnioprężnego $\Phi 350 - 0,4$ MPa relacji Zawiercie - Nowa Huta. Gazociąg przebiega wzdłuż drogi krajowej 791 (Zawiercie - Ogrodzieniec i wzdłuż drogi na Klucze opuszcza teren gminy).

Zaopatrzenie w ciepło

Na terenie Gminy Ogrodzieniec nie ma scentralizowanego systemu ciepłowniczego. Gospodarstwa domowe pomimo dostępności sieci gazowniczej w większości opalane są piecami paleniskowymi - głównie węglowymi. O takim wyborze paliwa decyduje jego powszechna dostępność i niska cena. Obiekty użyteczności publicznej należące do Gminy w większości zasilane są kotłami gazowymi.

Jakość powietrza na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec

Oceny jakości powietrza na terenie województwa śląskiego dokonuje się dla 5 wyznaczonych stref:

- ◆ Aglomeracja górnośląska,
- ◆ Aglomeracja rybnicko-jastrzębska,
- ◆ miasto Bielsko-Biała,
- ◆ miasto Częstochowa,
- ◆ Strefa śląska (do której zakwalifikowano Miasto i Gminę Ogrodzieniec).

Tabela 13: Zestawienie stref w województwie śląskim w roku oceny 2019.

Lp.	Kod strefy	Nazwa strefy	Typ strefy	Powierzchnia strefy [km ²]	Liczba mieszkańców strefy	Klasyfikacja wg kryteriów dot. ochrony zdrowia [tak/nie]	Klasyfikacja wg kryteriów dot. ochrony roślin [tak/nie]
1	PL2401	aglomeracja górnośląska	aglomeracja	1 218	1 843 334	tak	nie
2	PL2402	aglomeracja rybnicko-jastrzębska	aglomeracja	298	289 589	tak	nie
3	PL2403	miasto Bielsko-Biała	miasto pow. 100.000 mieszk.	125	170 953	tak	nie
4	PL2404	miasto Częstochowa	miasto pow. 100.000 mieszk.	160	221 252	tak	nie
5	PL2405	strefa śląska	reszta województwa	10 532	1 998 963	tak	tak

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim. Raport wojewódzki za rok 2019, Autor: RWMŚ GIOŚ, Rok wydania: 2020.

Wyniki klasyfikacji stref jakości powietrza wynikające z Rocznej oceny jakości powietrza w województwie śląskim za rok 2019 z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzkiego przedstawiono w poniższej tabeli.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2020-2023
Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU**

Tabela 14: Wynikowe klasy dla strefy śląskiej uzyskane w ocenie rocznej za 2019 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.

Kod strefy	Nazwa strefy	As(PM10)	BaP(PM10)	C ₆ H ₆	CO	Cd(PM10)	NO ₂	Ni(PM10)	O ₃ ¹⁾	PM10	PM2,5 ²⁾	Pb(PM10)	SO ₂
PL2401	aglomeracja gomośląska	A	C	A	A	A	C	A	C	C	C	A	A
PL2402	aglomeracja rybnicko-jastrzębska	A	C	A	A	A	A	A	A	C	C	A	A
PL2403	miasto Bielsko-Biała	A	C	A	A	A	A	A	A	A	C	A	A
PL2404	miasto Częstochowa	A	C	A	A	A	A	A	A	C	A	A	A
PL2405	strefa śląska	A	C	A	A	A	A	A	C	C	C	A	A

¹⁾ Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2

²⁾ Dla pyłu PM2,5 – poziom dopuszczalny II faza, strefy poza miastem Częstochowa uzyskały klasę C1

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim. Raport wojewódzki za rok 2019, Autor: RWMŚ GIOŚ, Rok wydania: 2020.

Wynik oceny dla strefy śląskiej wskazuje, że dotrzymane są poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe substancji w powietrzu (klasa A) ustanowione ze względu na ochronę zdrowia dla następujących zanieczyszczeń:

- ◆ dwutlenku siarki,
- ◆ dwutlenku azotu,
- ◆ ołowiu,
- ◆ benzenu,
- ◆ tlenku węgla,
- ◆ arsenu,
- ◆ kadmu,
- ◆ pyłu PM2.5 I faza,
- ◆ niklu.

Roczna ocena jakości powietrza w województwie dla strefy śląskiej wskazała, iż przekroczone zostały dopuszczalne poziomy dla:

- ◆ ozonu – poziom celu długoterminowego,
- ◆ pyłu PM10,
- ◆ pyłu PM2.5 II faza,
- ◆ benzo(a)pirenu.

Uwzględniając kryteria ustanowione w celu ochrony zdrowia dla strefy śląskiej został przekroczony poziom celu długoterminowego ozonu.

Tabela 15. Wynikowe klasy dla strefy śląskiej uzyskane w ocenie rocznej za 2019 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.

Kod strefy	Nazwa strefy	SO ₂	NO _x	O ₃ ¹⁾
PL2405	strefa śląska	A	A	C

¹⁾ Dla ozonu – poziom celu długoterminowego uzyskała klasę D2

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim. Raport wojewódzki za rok 2019, Autor: RWMŚ GIOŚ, Rok wydania: 2020.

Zgodnie z oceną jakości powietrza na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec w 2019 roku odnotowano przekroczenia następujących substancji:

- ◆ benzo(a)pirenu – średnia roczna,
- ◆ pyłów PM10 – średnia 24-godz. poziomu dopuszczalnego,
- ◆ pyłów PM2.5 – średnia roczna,
- ◆ ozonu – średnia 8-godz. poziom celu długoterminowego.

Przekroczenia poziomu pyłu zawieszonego PM10 (dobowe) występowały w okresie sezonu grzewczego, czyli od stycznia do kwietnia oraz od października do grudnia.

Stacja pomiarowa

W Zawierciu, przy ul. M. Skłodowskiej-Curie zlokalizowana jest stacja pomiarowa systemu monitoringu powietrza województwa śląskiego. Na stacji prowadzone są pomiary manualne.

Parametry badane przez stację:

- PM10 pył zawieszony
- BaP benzo(a)piren w pyle zawieszonym PM10,

Podstawowym parametrem obrazującym jakość powietrza jest pył zawieszony PM 10. Kryterium klasyfikacyjne dla ochrony zdrowia obejmuje poziom dopuszczalny stężeń średnich rocznych - 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

Poniżej przedstawiono wyniki pomiarów manualnych prowadzonych dla PM10 oraz BaP za rok 2018. Najwyższe wartości stężeń pyłów PM 10 odnotowano w miesiącu styczniu, lutym i marcu.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2020-2023
Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU**

Tabela 16. Wyniki pomiarów jakości powietrza dla stacji pomiarowej na zlokalizowanej w Zawierciu (w 2018 roku).

CZAS	PM10	BaP (PM10)
	Pył zawieszony PM10	benzo(a)piren w PM10 ³⁾
	[µg/m ³]	[ng/m ³]
Styczeń	45	10,54
Luty	64	10,36
Marzec	-	8,78
Kwiecień	33	2,73
Maj	-	0,33
Czerwiec	24	0,28
Lipiec	23	0,21
Sierpień	23	0,24
Wrzesień	-	0,49
Październik	-	-
Listopad	-	-
Grudzień	-	-
wartość średnia	- ¹⁾ (poz. dop.: 40 µg/m ³)	3,88 (poz. doc.: 1 ng/m ³)
minimum	- ¹⁾	0,21
maksimum	- ¹⁾	10,54

Legenda

- Przekroczenie poziomu dopuszczalnego.
- Przekroczenie poziomu docelowego.
- Przekroczenie poziomu informowania.
- Przekroczenie poziomu alarmowego.

Źródło: <http://powietrze.katowice.wios.gov.pl/archiwalne-dane-pomiarowe/manualne/stacja/34/parametry/873-864/roczny/2018>

Głównym źródłem zanieczyszczeń do powietrza na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec jest emisja obejmująca:

- ◆ emisję niską (kociołnice, indywidualne paleniska domowe i prywatne zakłady usługowe, z których spaliny są emitowane przez kominy niższe niż 40 m),
- ◆ emisję z zakładów przemysłowych,
- ◆ emisję komunikacyjną,
- ◆ emisję niezorganizowaną np. oczyszczalnie ścieków,
- ◆ emisję napływową.

Emisja niska

Emisja niska związana jest z indywidualnymi środkami ciepłowniczymi wykorzystywanymi w gospodarstwach domowych i lokalnych kotłowniach, które zaspokajają większość potrzeb grzewczych mieszkańców, zwłaszcza na terenach wiejskich oraz miejskich, położonych poza ścisłym centrum. Mimo podjętych w ostatnich latach działań (dofinansowanie do wymiany przestarzałych kotłów grzewczych na proekologiczne), głównym paliwem w dalszym ciągu pozostaje węgiel kamienny, często o niskiej jakości. Inne wykorzystywane materiały, to koks, drewno, gaz płynny (tam, gdzie istnieje dostęp do sieci gazowej) i olej opałowy. Dużym problemem jest również spalanie w gospodarstwach domowych odpadów, które mogą być źródłem emisji dioksyn. Lokalne kotłownie i domowe systemy grzewcze najczęściej nie posiadają żadnych urządzeń służących do filtrowania spalin, stąd też ich wpływ na zanieczyszczenie powietrza w niektórych miejscach może być znaczny, choć ogólnie jest trudny do oszacowania. Największy wpływ niskiej emisji zaznacza się podczas sezonu grzewczego, to jest w okresie od jesieni do wiosny. Oddziaływanie emisji związanej z indywidualnym ogrzewaniem budynków, w połączeniu z niekorzystnymi warunkami meteorologicznymi, stanowi główny czynnik powodujący przekroczenie stężeń pyłu zawieszonego w tym regionie.

Emisja z zakładów przemysłowych (punktowa)

Emisja z zakładów przemysłowych na obszarze Miasta i Gminy Ogrodzieniec jest niewielka, jednak ze względu na sąsiedztwo dużych terenów przemysłowych - Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego i Zagłębia Dąbrowskiego, w tym najbliższej położonego miasta Zawiercie z wieloma zakładami przemysłowymi, zaznacza się duży wpływ zanieczyszczeń napływających z terenów sąsiednich. Bezpośrednio na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec znajdują się dwa zakłady przemysłowe posiadające decyzje udzielające pozwoleń na wprowadzanie zanieczyszczeń do powietrza:

- ◆ Odlewnia Żeliwa „FONDER” Sławomir i Jolanta Kusior Spółka Jawna z siedzibą w Ogrodzieńcu przy ul. Kościuszki 99 - decyzja znak: RO.II.EG-7644-1-00004/08 udzielająca pozwolenia na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza z instalacji do produkcji odlewów z żeliwa, z dnia 16 czerwca 2008 r.,
- ◆ „KERAM” Sp. z o.o. z siedzibą w Bukowni przy ul. Nowej 9 - decyzja znak: RO.II.BS- 7644-4-00001/09 udzielająca pozwolenia zintegrowanego dla instalacji do produkcji wyrobów ceramicznych za pomocą wypalania, eksploatowanej w Cegielni Nr 1 w Ogrodzieńcu przy ul. Kościuszki 192, z dnia 01 grudnia 2009 r.

Głównym źródłem zanieczyszczeń przemysłowych na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec było do niedawna Przedsiębiorstwo Materiałów Izolacji Budowlanej „Izolacja” prowadzące produkcję materiałów zawierających azbest. Chociaż fabryka była nieczynna od lat dziewięćdziesiątych XX wieku, w opuszczonych budynkach wciąż znajdowała się duża ilość odpadów azbestowych i ropopochodnych. W latach 2010-2012 dokonano rekultywacji całego terenu,

sfinansowanej ze środków Narodowego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Prace pod nazwą „Likwidacja zagrożeń środowiskowych spowodowanych zaleganiem odpadów na terenie gminy Ogrodzieniec” obejmowały zarówno rozbiórkę obiektów budowlanych i usunięcie odpadów azbestowych, jak również rekultywację biologiczną nielegalnego składowiska odpadów zawierających azbest na terenie kamieniołomu Cementowni „Wiek”. W dalszym ciągu problemem mogą być jednak odpady azbestowe, które w sposób niekontrolowany mogły być składowane w okolicy, a także wykorzystywane między innymi do utwardzania dróg i podwórzyci zagród.

Emisja komunikacyjna (liniowa)

Emisja komunikacyjna związana jest z głównymi trasami przebiegającymi przez teren Miasta i Gminy Ogrodzieniec. Są to droga wojewódzka numer 791 (Zawiercie - Olkusz), przecinająca teren gminy w przybliżeniu z północnego zachodu na południe oraz 790 (Dąbrowa Górnicza - Pillica), przebiegająca z południowego zachodu na północny wschód. Obie drogi krzyżują się w centrum Ogrodzieńca.

Emisja napływowa

Istotną rolę w emisji zanieczyszczeń do powietrza odrywa także napływ zanieczyszczeń z terenów sąsiadujących. Należy wziąć tu pod uwagę bliską odległość od terenów silnie uprzemysłowionych (rejon GOP-u), z których następuje migracja zanieczyszczeń na teren gminy.

8.1.2. Analiza SWOT

Powietrze atmosferyczne i klimat	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
<ul style="list-style-type: none">◆ możliwość podłączenia do sieci gazowej.◆ korzystanie przez mieszkańców miasta z dofinansowania wymiany źródeł ciepła na bardziej ekologiczne◆ zainteresowanie mieszkańców odnawialnymi źródłami energii.	<ul style="list-style-type: none">◆ brak miejskiego systemu ciepłowniczego◆ spalanie paliw niskiej jakości◆ emisja komunikacyjna◆ straty energetyczne wynikające z niedostatecznej lub braku izolacji cieplnej budynków.

SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
<ul style="list-style-type: none">◆ regulacje w zakresie ogólnokrajowych i międzynarodowych polityk dotyczących poprawy jakości powietrza,◆ środki finansowe z NFOŚiGW oraz europejskie środki pomocowe◆ akcje edukacyjne dla mieszkańców.	<ul style="list-style-type: none">◆ brak świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie zagrożeń wynikających z niewłaściwej gospodarki odpadami,◆ brak środków finansowych na realizację inwestycji mogących polepszyć jakość powietrza,◆ rosnący nadmierny ruch pojazdów na drogach krajowych i wojewódzkich.

opracowanie własne

9. Klimat akustyczny

9.1.1. Aktualny stan

Hałas i wibracje to rodzaj zanieczyszczenia środowiska, które występuje powszechnie i pochodzi z wielu źródeł. Oznacza niepożądany lub szkodliwy dźwięk, emitowany przez obiekty, bądź będący skutkiem działalności człowieka. Na klimat akustyczny środowiska przyrodniczego wpływają przede wszystkim hałasy komunikacyjne – lokalizacja obiektów komunikacyjnych i przemysłowych wraz z powiązаныmi z nimi trasami komunikacyjnymi.

Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu dobrego klimatu akustycznego dla mieszkańców i redukcję uciążliwości hałasowej pochodzącej z różnych źródeł. Szczególnie istotne jest utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego poziomu hałasu określonego rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 15 października 2013 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014 poz. 112) lub co najmniej na tym poziomie, a w przypadkach przekroczeń dopuszczalnych poziomów - zmniejszanie poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego.

W przypadku stwierdzenia przez organ ochrony środowiska, na podstawie pomiarów własnych, pomiarów dokonanych przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska lub pomiarów podmiotu obowiązującego do ich prowadzenia, że poza zakładem, w wyniku jego działalności, przekroczone są dopuszczalne poziomy hałasu, organ ten wydaje decyzję o dopuszczalnym poziomie hałasu.

Elementami, które stanowią główną uciążliwość akustyczną Miasta i Gminy Ogrodzieniec są istniejące szlaki komunikacyjne (drogi), a w szczególności drogi wojewódzkie: nr 790 Dąbrowa Górnica – Pilica i 791 Zawiercie – Olkusz. Największe natężenie ruchu znamionuje odcinek drogi nr 791 pomiędzy Ogrodzieńcem a Zawierciem oraz odcinek drogi nr 790 pomiędzy Ogrodzieńcem a Podzamczem. Fragmenty tych tras tworzą na terenie Ogrodzieńca ulicę Kościuszki – główną arterię komunikacyjną w obrębie miasta. Do obszarów szczególnie narażonych na działanie hałasu należy odcinek drogi wojewódzkiej DW 791 pomiędzy Fugasówką

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU

a Ogrodzieńcem (ul. Kościuszki i ul. Olkuska) oraz drogi DW 790 Ogrodzieniec ul. 1 Maja, a także DW 790 ul. Wojska Polskiego w Podzamczu. Na stopień zagrożenia hałasem wpływa stan nawierzchni dróg w związku z tym należy prowadzić bieżącą modernizację dróg o złym stanie technicznym nawierzchni.

Prowadzona na terenie gminy działalność przemysłowo-usługowa nie stanowi istotnego zagrożenia hałasem. Hałas ten ma charakter lokalny, tzn. występuje głównie na terenach sąsiadujących z terenami przemysłowymi. Są to emisje okresowe. Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska zapewnienie właściwego kształtowania klimatu akustycznego w otoczeniu obiektów przemysłowych jest obowiązkiem ich właściciela lub innego podmiotu posiadającego do nich tytuł prawny. Na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec nie występują zakłady uciążliwe dla środowiska pod względem przekroczeń dopuszczalnego poziomu hałasu w środowisku.

9.1.2. Analiza SWOT

Klimat akustyczny	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
<ul style="list-style-type: none">◆ prowadzone prace modernizacyjne ciągów komunikacyjnych na terenie gminy◆ ochrona przed hałasem normowana w dokumentach planistycznych gminy.	<ul style="list-style-type: none">◆ niezadawalający stan techniczny infrastruktury drogowej
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
<ul style="list-style-type: none">◆ modernizacje dróg◆ monitoring hałasu przy drogach wojewódzkich na terenie gminy◆ kontrole WIOŚ w zakresie ewentualnych przekroczeń poziomu hałasu w przedsiębiorstwach i zakładach posiadających decyzje w tym zakresie	<ul style="list-style-type: none">◆ przekroczenia norm poziomu hałasu dla mieszkańców w lokalach bezpośrednio zlokalizowanych przy drogach wojewódzkich.

opracowanie własne

10. Promieniowanie elektromagnetyczne

10.1.1. Aktualny stan

Na promieniowanie elektromagnetyczne (PEM) składa się promieniowanie jonizujące (np. rentgenowskie, czy promieniowanie emitowane przez substancje promieniotwórcze) oraz promieniowanie niejonizujące (naturalne pochodzące np. ze słońca lub sztuczne – wytwarzane przez wszelkiego rodzaju urządzenia, przez które przepływa prąd elektryczny).

Instalacjami emitującymi pola elektromagnetyczne są:

- linie przesyłowe wysokiego, średniego i niskiego napięcia,
- stacje transformatorowe, instalacje radiokomunikacyjne, takie jak:
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- stacje radiowe i telewizyjne.

Przez teren gminy przebiegają trzy linie elektroenergetyczne najwyższych napięć:

- ◆ 220 kV Siersza - Łośnice,
- ◆ 220 kV Łośnice - Kielce,
- ◆ 220 kV Łośnice - Koksochemia,

oraz dwie linie wysokiego napięcia 110 kV relacji Łośnice - GPZ Ogrodzieniec.

Na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec zlokalizowanych jest 8 stacji bazowych sieci komórkowych (źródło: beta.btsearch.pl/).

Według art. 123 i 124 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r., poz. 1219) Główny Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi okresowe badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz aktualizowany corocznie rejestr zawierający informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie *dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku* (Dz. U. z 2019 r. p oz. 2448) dla częstotliwości równej 50 Hz, która odpowiada częstotliwości sieci elektroenergetycznej dopuszczalny poziom promieniowania elektromagnetycznego wynosi 1kV/m dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową. W przypadku pozostałych urządzeń, jak np. nadajniki telefonii komórkowej działających w różnych zakresach częstotliwości zostały określone poziomy dopuszczalnego PEM w miejscach dostępnych dla ludzi.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIEŃ NA LATA 2020-2023
Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU**

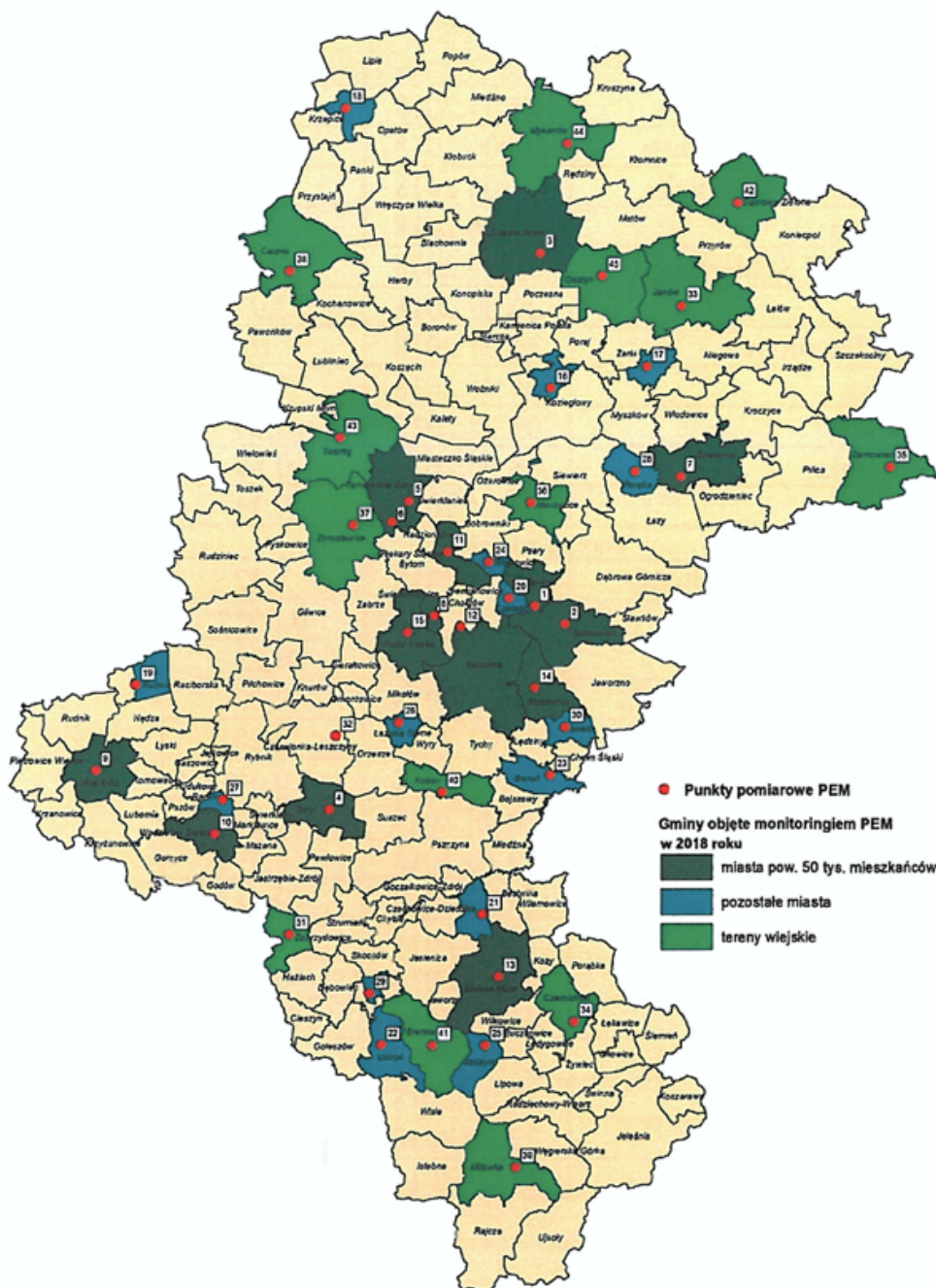
Tabela 17: Zakres częstotliwości pól elektromagnetycznych, dla których określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pól elektromagnetycznych na środowisko, dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych, charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych, dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową

Parametr fizyczny		Składowa elektryczna	Składowa magnetyczna	Gęstość mocy
Zakres częstotliwości pola elektromagnetycznego				
	1	2	3	4
1	50 Hz*)	1 kV/m	60 A/m	-

Objaśnienia:

*) 50 Hz - częstotliwość sieci elektroenergetycznej

Poniższy rysunek przedstawia punkty pomiarowe PEM na terenie województwa śląskiego, zgodnie z *Oceną poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku w 2018 r.* opracowaną przez GIOŚ dla województwa śląskiego.

Rysunek 8: Lokalizacja punktów pomiarowych PEM na terenie województwa śląskiego w 2018 roku
źródło: https://www.gios.gov.pl/images/dokumenty/pms/monitoring_pol_elektromagnetycznych/stan_srodowiska/Slaskie_Roczna_ocena_PEM_2018.pdf

Na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec nie występują punkty pomiarowe PEM. Najbliżej zlokalizowany punkt pomiarowy występuje w Zawierciu przy ul. Pomorskiej. Pomiary wykonane 16.07.2018 r. wykazały średnie natężenie pola elektrycznego na poziomie 1,0 V/m. Dopuszczalny poziom wynosi 7 V/m.

10.1.2. Analiza SWOT

Promieniowanie elektromagnetyczne	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
♦ brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów promieniowania elektromagnetycznego	♦ narastający ruch turystyczny, szczególnie związany z wypoczynkiem weekendowym
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
♦ regulacje prawa lokalnego w zakresie lokalizacji instalacji emitujących promieniowanie elektromagnetyczne	♦ zwiększający się poziom promieniowania elektromagnetycznego

opracowanie własne

11. Gospodarowanie odpadami

11.1.1. Aktualny stan

W 2019 r. w Gminie Ogrodzieniec działał system gospodarowania odpadami komunalnymi, którym objęto tylko właścicieli nieruchomości zamieszkałych. Właściciele nieruchomości niezamieszkałych zobowiązani byli do podpisania indywidualnych umów z podmiotami odbierającymi odpady komunalne posiadającymi wpis do rejestru działalności regulowanej.

W Gminie, w wyniku postępowań przetargowych na świadczenie usługi odbierania odpadów komunalnych i zagospodarowania tych odpadów od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy, podpisano umowy z operatorem systemu:

- ♦ firmą REMONDIS Sp. z o.o. ul. Zawodzie 18; 02-981 Warszawa; Oddział w Częstochowie; ul. Radomska 12; 42-400 Częstochowa, (do 31.08.2019 r.)
- ♦ firmą Zakład Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. ul. Podmiejska 53; 42-400 Zawiercie (od 1.09.2019 r. do 31.12.2020 r.)

W 2019 roku w gminie odbiór odpadów odbywał się z podziałem na następujące frakcje:

- ♦ zmieszane odpady komunalne;
- ♦ popiół zbierany selektywnie;
- ♦ papier, w tym tektura, odpady opakowaniowe z papieru oraz odpady
- ♦ opakowaniowe z tektury;

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU

- ♦ metal, w tym odpady opakowaniowe z metalu, tworzywa sztuczne, w tym odpady opakowaniowe tworzyw sztucznych oraz odpady opakowaniowe wielomateriałowe;
- ♦ szkło, w tym odpady opakowaniowe ze szkła;
- ♦ odpady ulegające biodegradacji, ze szczególnym uwzględnieniem bioodpadów, w tym odpady opakowaniowe ulegające biodegradacji, jeżeli nie są kompostowane;
- ♦ meble i inne odpady wielkogabarytowe.

W latach 2013-2018 Gmina nie posiadała własnego PSZOKu, korzystała z PSZOK udostępnionego przez przedsiębiorcę odbierającego odpady i stanowiącego jego własność. W wyniku przeanalizowania zaistniałej sytuacji związanej z brakiem własnego Punktu Selektywnego Zbierania odpadów Komunalnych na terenie Gminy Ogrodzieniec, a także aby uniezależnić się od podmiotu prywatnego podjęta została decyzja o utworzeniu takiego punktu na terenie gminy. W związku z powyższym we wrześniu 2019 r. został utworzony Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) przy ul. Kościuszki 107, 42-440 Ogrodzieniec (przy oczyszczalni ścieków).

Punkt prowadzi zbiórkę następujących odpadów:

- ♦ Tworzywa sztuczne np. plastikowe butelki po napojach, worki foliowe, opakowania po środkach czyszczących, szamponach;
- ♦ Zużyte opony np. opony z rowerów, wózków motorowerów, motocykli oraz pojazdów o dopuszczalnej masie całkowitej do 3,5 tony;
- ♦ Opakowania wielomateriałowe np. opakowania po sokach, mleku;
- ♦ Papier tektura np. gazety, książki, katalogi;
- ♦ Tekstylia np. firany, zasłony, obrusy, ubrania;
- ♦ Odpady zielone np. liście, trawa, pocięte gałęzie w workach;
- ♦ Szkło np. opakowania ze szkła, puste słoiki, butelki (bez zawartości);
- ♦ Lampy fluorescencyjne oraz inne odpady zawierające rtęć np. świetlówki, termometry;
- ♦ Metale np. puszki po konserwach, drobny złom stalowy, złom aluminium i metali kolorowych;
- ♦ Opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone np. wszelkiego rodzaju opakowania po środkach chemicznych, środki ochrony roślin;
- ♦ Zużyty, kompletny sprzęt elektryczny i elektroniczny np. tostery, lodówki, pralki, zmywarki komputerowe, chłodziarki, telewizory, odtwarzacze DVD, CD, odtwarzacze kaset;
- ♦ Drewno np. ramy okienne, drzwiowe, skrzynki, deski, palety;
- ♦ Baterie i akumulatory np. zużyte baterie, akumulatory;
- ♦ Odpady wielkogabarytowe np. szafy, stoły krzesła, dywany, kanapy, fotele, ceramika;
- ♦ Leki np. przeterminowane leki, puste opakowania po lekach;
- ♦ Szkło okienne np. szyby okienne bez zanieczyszczeń np. kitu, drewna, metalu, silikonu;

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2020-2023
Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU**

- ♦ Odpady budowlane i remontowe pochodzące z remontów prowadzonych we własnym zakresie np. beton, gruz budowlany bez elementów zanieczyszczających jak papier, folia, elementy metalowe;
- ♦ Farby, tusze, kleje, rozpuszczalniki, detergenty np. pozostałości po farbach, tuszach, klejach, lepiszczach, środki czyszczące, detergenty zawierające substancje niebezpieczne.

Burmistrz Miasta i Gminy Ogrodzieniec corocznie opracowuje Analizę stanu gospodarki odpadami komunalnymi Miasta i Gminy Ogrodzieniec, zgodnie z ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (art. 3 ust. 2 pkt 10 oraz art. 9tb. ust. 1). Analiza opracowana w 2020 r. wyjątkowo nie zawierała danych wynikających z rocznych sprawozdań składanych przez przedsiębiorców w zakresie gospodarki odpadami, ze względu na wydłużenie terminu składania ww. sprawozdań w związku z sytuacją pandemiczną w kraju. Dane w zakresie gospodarki odpadami na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec pochodzą z Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Zawierciańskiego na lata 2020-2023 oraz Banku Danych Lokalnych GUS.

Tabela 18: Odpady zebrane w ciągu roku na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec

Gmina	ogółem	z gospodarstw domowych	z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)
	2019	2019	2019
	[t]	[t]	[t]
Ogrodzieniec	2 768,80	2 692,76	76,04

źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

Tabela 19: Masa odpadów zebranych w sposób selektywny w 2019 r. na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec z podziałem na frakcje

Frakcja	Masa [t]
ogółem	1 377,24
papier i tektura	1,70
szkło	127,50
tworzywa sztuczne	278,82
wielkogabarytowe	74,46
biodegradowalne	363,44
zmieszane odpady opakowaniowe	25,00
pozostałe	506,32

źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

Tabela 20: Zmieszane odpady komunalne zebrane w 2019 r. na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec

Wskaźnik	Masa
----------	------

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2020-2023
Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU**

ogółem [t]	1 391,56
ogółem na 1 mieszkańca [kg]	152,8
z gospodarstw domowych [t]	1 340,52
odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca [kg]	147,2
z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji) [t]	51,04

źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

Tabela 21: Wskaźniki gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec w 2019 roku

Nazwa	wskaźnik przedsiębiorstw realizujących odbiór zmieszanych odpadów komunalnych	wskaźnik świadczenia usług odbioru odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych	wskaźnik świadczenia usług odbioru odpadów komunalnych z nieruchomości niezamieszkałych	wskaźnik efektywności kosztowej ogółem usług odebranych odpadów komunalnych
	2019 [%]	2019 [%]	2019 [%]	2019 [zł/t]
Ogrodzieniec	14,3	96,3	3,7	677,19

źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie poziomów ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (Dz.U. 2017 r., poz. 2412), określa poziomy ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania, które gminy są obowiązane osiągnąć w poszczególnych latach.

Jeżeli osiągnięty w roku rozliczeniowym poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania jest równy bądź mniejszy niż poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania wynikający z załącznika do ww. rozporządzenia, to poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji zostanie osiągnięty. W roku 2018 roku, na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec osiągnięte zostały następujące poziomy:

- ◆ poziom redukcji odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania – 0%;
- ◆ poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła – 31%;
- ◆ poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych – 100%.

Odpady zawierające azbest

Na właścicielu, zarządcy bądź użytkowniku nieruchomości, na której znajdują się wyroby zawierające azbest, ciąży obowiązek sporządzenia informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania – obowiązek tzw. inwentaryzacji. Inwentaryzacja jest wykonywana na podstawie spisu z natury.

Osoby fizyczne nie będące przedsiębiorcami przedkładają informację odpowiednio wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta.

Podmioty prawne przedkładają informację bezpośrednio marszałkowi województwa. Dane należy raportować corocznie do 31 stycznia za poprzedni rok kalendarzowy.

Zebrane od osób fizycznych informacje o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu wójt, burmistrz lub prezydent miasta przedkłada marszałkowi województwa do 31 marca każdego roku w formie aktualizacji Bazy Azbestowej.

Tabela 22: Masa zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec [Mg]

Zinwentaryzowane			Unieszkodliwione			Pozostałe do unieszkodliwienia		
razem	osoby fizyczne	osoby prawne	razem	osoby fizyczne	osoby prawne	razem	osoby fizyczne	osoby prawne
13 269,68	4 582,14	8 687,54	9 198,72	520,49	8 678,24	4 070,96	4 061,66	9,3

źródło: Baza Azbestowa (dostęp 10.02.2021 r.)

W celu zapobiegania powstawaniu odpadów w na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec powinny być podejmowane następujące działania:

- ♦ robienie przemyślanych zakupów, w celu uniknięcia wyrzucania przeterminowanych produktów,
- ♦ przekazywanie nadmiaru produktów żywnościowych przydatnych do spożycia osobom potrzebującym,
- ♦ przekazywanie niepotrzebnej odzieży odpowiednim organizacjom, punktom zbierania lub bezpośrednio innym osobom,
- ♦ przekazywanie niepotrzebnych mebli do użytkowania innym osobom,
- ♦ używanie toreb wielokrotnego użytku, w celu uniknięcia wytwarzania odpadów z tworzyw sztucznych (reklamówki jednorazowego użytku),
- ♦ stosowanie opakowań wielokrotnego użytku i opakowań zwrotnych,
- ♦ korzystanie z korespondencji elektronicznej (pisma, faktury, wyciągi bankowe) zamiast poczty tradycyjnej,

- ◆ stosowanie akumulatorów zamiast jednorazowych baterii,
- ◆ kompostowanie odpadów spożywczych i zielonych.

11.1.2. Analiza SWOT

Gospodarowanie odpadami	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
<ul style="list-style-type: none"> ◆ PSZOK zlokalizowany na terenie gminy; ◆ prowadzenie edukacji ekologicznej 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ znacząca ilość odpadów zawierających azbest na terenie gminy; ◆ zbyt mała ilość odpadów zebranych selektywnie w stosunku do masy wszystkich odebranych odpadów komunalnych.
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
<ul style="list-style-type: none"> ◆ dalsze rozwijanie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych ◆ edukacja ekologiczna w zakresie gospodarki odpadami 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ryzyko niespełnienia zobowiązań wynikających z Krajowego Programu Usuwania Wyrobów Azbestowych; ◆ ryzyko niespełnienia poziomów odzysku odpadów komunalnych narzuconych przepisami prawa

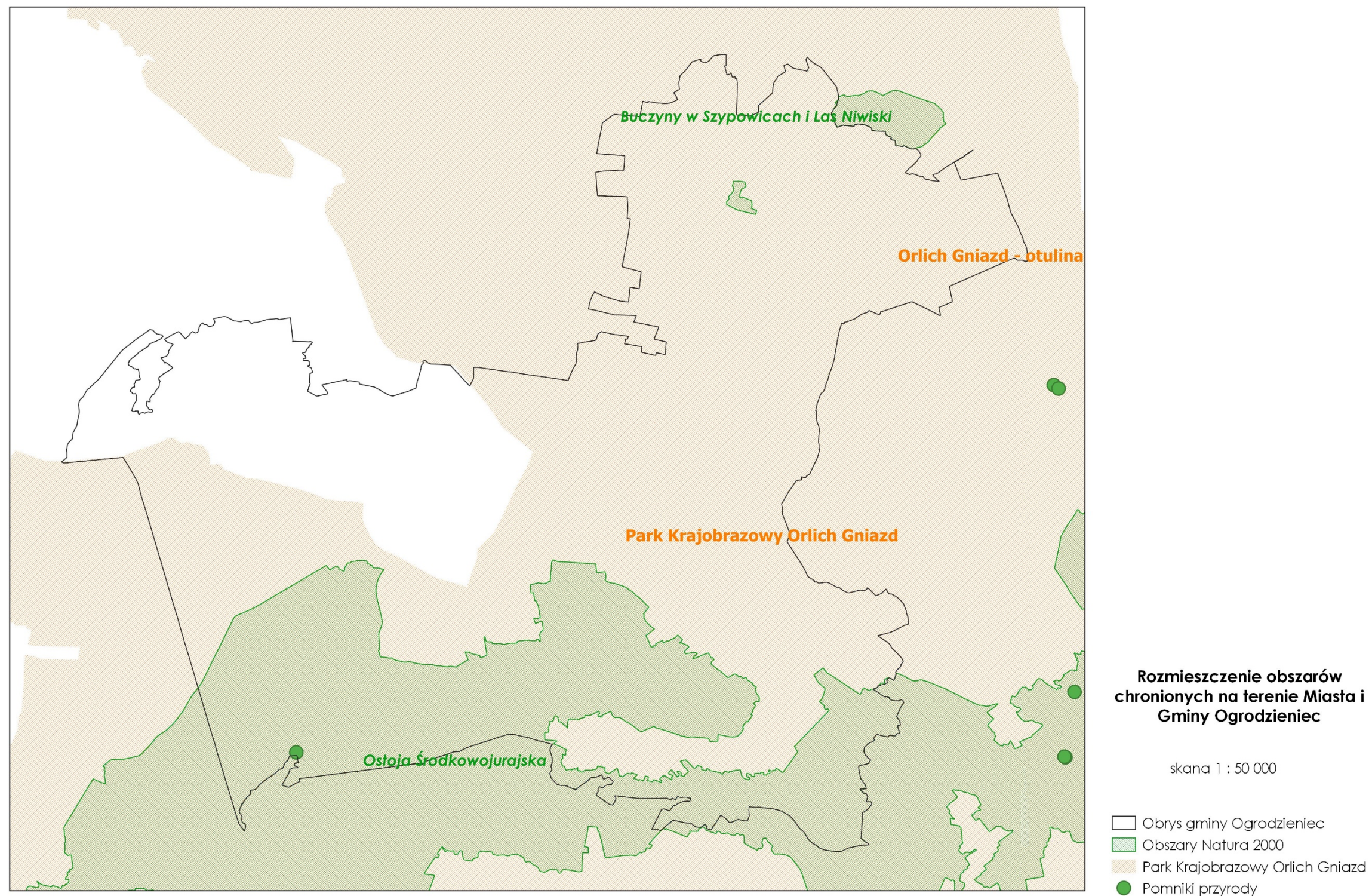
opracowanie własne

12. Zasoby przyrodnicze, w tym leśne

12.1.1. Aktualny stan

Obszary cenne przyrodniczo na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec

Miasto i Gmina Ogrodzieniec cechują się wysokimi walorami środowiska przyrodniczego. Znajduje się tu wiele terenów, które pomimo położenia w niewielkiej odległości od dużych terenów uprzemysłowionych (Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego i Zagłębia Dąbrowskiego), zachowały się w stanie zbliżonym do naturalnego. Elementy przyrodnicze charakteryzują się znacznym zróżnicowaniem przestrzennym, co wyraźnie wpływa na współczesne zagospodarowanie terenu. W niniejszym rozdziale dokonano charakterystyki obszarów chronionych i cennych przyrodniczo na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec

Rysunek 9: Miasto i Gmina Ogrodzieniec na tle obszarów chronionych

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ (<https://www.gdos.gov.pl/dane-i-metadane>)

Park Krajobrazowy Orlich Gniazd - PL.ZIPOP.1393.PK.6 – data utworzenia: 20.06.1980 r.

Ze względu na wysokie walory przyrodnicze i kulturowe znaczna część Miasta i Gminy Ogrodzieniec została objęta ochroną w ramach Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd”. Park ten, wchodzący niegdyś w skład Zespołu Jurajskich Parków Krajobrazowych, a obecnie Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego, został powołany uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej w Katowicach nr 111/11/80 z dnia 20 czerwca 1980 roku. Zasady ochrony zostały znowelizowane Uchwałą nr IV/48/2/2014 Sejmiku Województwa Śląskiego z 10 marca 2014r. w sprawie ustanowienia planu ochrony Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd”.

Przedmiotowy Park Krajobrazowy obejmuje obszar o pow. 479,65 km² położony w gminach Częstochowa, Dąbrowa Górnicza, Janów, Kroczyce, Łazy, Mstów, Niegowa, Ogrodzieniec, Olsztyn, Pilica, Poczesna, Włodowice, Zawiercie, Żarki, Żarnowiec w województwie śląskim.

Na terenie województwa małopolskiego Park obejmuje obszar 12.842,2 ha, położony w części gmin: Klucze, Olkusz, Trzyciąż i Wolbrom.

W skład Parku Krajobrazowego wchodzi południowa, centralna oraz północna część Miasta i Gminy Ogrodzieniec, w tym południowa i południowo-wschodnia część Ogrodzieńca, Śrubarnia, Żelazko, Ryczów, Kolonia Ryczów, Podzamcze, Zuzanka, Skotnica, Morusy, Łąki i część Starych Kiełkowic. Współrzędne geodezyjne opasujących wierzchołki prostokąta obejmującego zasięg Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec:

X = 287960,421 Y = 532332,487

X = 282368,947 Y = 534098,215

X = 282195,836 Y = 543428,880

X = 293863,495 Y = 542546,016

X = 289466,484 Y = 540330,199

X = 288981,774 Y = 537491,184

X = 286073,515 Y = 537525,806

Otulina parku obejmuje całą wschodnią i północno-wschodnią część gminy, a także zachodnią część miasta Ogrodzieniec. Otulina Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd w granicach gminy Ogrodzieniec posiada status obszary chronionego krajobrazu. Łącznie park wraz z otuliną obejmuje w przybliżeniu 82% powierzchni Miasta i Gminy, z czego 3809 ha stanowi park, zaś 3122 ha – otulina.

Obszary Natura 2000

Na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec wyznaczono dwa obszary siedliskowe (SOO): *Ostoja Środkowojurajska* (kod PLH240009) i *Buczyny w Szypowicach i Las Niwiski* (kod PLH240034).

- ◆ **Ostoja Środkowojurajska - PLH240009 – data wyznaczenia obszaru: 6.03.2009 r.** – utworzony na podstawie: Decyzji Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmującej na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie

dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039)(2009/93/WE). Obejmuje obszar o powierzchni 5 767,5 ha na pograniczu województwa śląskiego i małopolskiego [gminy: Łazy (miejsko-wiejska), Wolbrom (miejsko-wiejska), Ogrodzieniec (miejsko-wiejska), Klucze (wiejska), Pilica (miejsko-wiejska)]. W jego skład wchodzi południowa część Miasta i Gminy Ogrodzieniec, w tym południowa część Ogrodzieńca oraz okolice wsi Śrubarnia, Żelazko i Ryczów. Ostoja ta obejmuje łagodne wzniesienia zbudowane ze skał jurajskich, poprzecinane dolinami erozyjno-denuwacyjnymi. Wylesione grzbiety wapiennych wzniesień otaczają lasy liściaste, głównie buczyny: sudecka, storczykowa i kwaśna buczyna niżowa oraz jaworzyna górska. Spotykane są tu płaty żyznej buczyny sudeckiej i jaworzyny górskiej, występujące na północno-wschodnich krańcach swojego zasięgu geograficznego. Odślonięte fragmenty skalne porastają bogate florystycznie murawy kserotermiczne (gatunki ciepłolubne i sucholubne). Liczne jaskinie i schroniska skalne zamieszkują nietoperze. W obrębie ostoi stwierdzono łącznie występowanie 16 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, które pokrywają ok. 40% powierzchni obszaru. Występuje tu również 10 gatunków rzadkich zwierząt i roślin z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Główne zagrożenia dla ostoi, to zmiana poziomu wód gruntowych, zanieczyszczenie powietrza oraz ekspansja lasu na tereny rolnicze w przypadku zaniechania upraw rolnych i wypasu zwierząt. Zagrożeniem jest także wzmożony, niekontrolowany ruch turystyczny i wspinaczkowy.

Współrzędne określające zasięg obszaru na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec:

X = 284424,790 Y = 533504,251

X = 282357,046 Y = 534136,083

X = 282218,557 Y = 543380,193

X = 286442,457 Y = 538775,449

X = 286303,969 Y = 536109,545

- ◆ **Buczyny w Szypowicach i Las Niwiski - PLH240034** – data utworzenia: 1.03.2011 r. utworzony na podstawie: Decyzji Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE). Tworzą je cztery izolowane tereny, z których jeden znajduje się w granicach Gminy Ogrodzieniec, w jej północno-wschodniej części. Ostoja obejmuje tereny o niezbyt zróżnicowanej rzeźbie, w której wyróżniają się jedynie niewielkie, płytkie dolinki. Występują tu dwa typy siedlisk. Pierwszym jest ciepłolubna buczyna, z bogatym runem, w którym na szczególną uwagę zasługują liczne gatunki z rodziny storczykowatych. Drugi typ siedliska, to żyzna buczyna górska, która występuje tu na peryferiach swojego zasięgu (główne stanowiska znajdują się w Karpatach i Sudetach). Buczyna storczykowa porasta eksponowane partie

grzbietowe oraz stoki południowe i zachodnie, natomiast żyzna buczyna górska - stoki północne i wschodnie. Innym cennym gatunkiem florystycznym jest obuwik pospolity, szczególnie licznie występujący w „Lesie Niwiskim” (kępy do 20 pędów). Występuje on tu na zachodniej granicy zasięgu, dodatkowo jego populacja w Europie zmniejsza się, stąd tutejsze stanowiska należą do szczególnie cennych. Ponadto występuje tu szereg innych elementów flory naczyniowej objętych ochroną prawną. Główne zagrożenia dla ostoi wynikają ze zmian lesistości, co prowadzi do nadmiernego odstąpienia lub wzrostu stopnia zacienienia runa leśnego. Konieczne jest okresowe prześwietlanie drzewostanów oraz częściowe usuwanie podrostu.

X = 291737,480 Y = 541326,668

X = 291592,499 Y = 541774,591

X = 292068,554 Y = 541605,808

X = 292081,537 Y = 541430,534

Pomniki przyrody

Na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec pomnikiem przyrody uznany został zespół źródeł rzeki Centurii o powierzchni 1,23 ha. Ochronę ustanowiono na mocy Rozporządzenia nr 22/2004 Wojewody Śląskiego z dnia 3 czerwca 2004 roku (Dz. Urz. Woj. Śl. Nr 50, poz. 1580). Obszar ten cechuje się wysokimi walorami przyrodniczymi, które zachowały się w niemal naturalnym stanie. Stanowi on dogodne siedlisko dla roślin wodno-błotnych. Źródła znajdują się na wysokości około 345 m n.p.m., w dolinie o głębokości około 20 m, otoczonej borem sosnowym. Woda wypływa z warstwy piasków plejstoceńskich, wypełniających obniżenie w skałach jurajskich. Płaska niska źródłiskowa otoczona jest wysokimi, stromymi, piaszczystymi zboczami. Wydajność źródła wynosi 20-70 l/s.

Współrzędne geodezyjne:

X = 283553,673 Y = 534897,770

Korytarze ekologiczne

Gmina Ogrodzieniec leży w zasięgu wieloprzestrzennych systemów obszarów chronionych przyrodniczo i ciągów przyrodniczych o znaczeniu międzynarodowym, krajowym i regionalnym.

Korytarz ekologiczny Częstochowa-Wschód (GKPdC-4) łączy obszary Natura 2000: Ostoja Przedborska (PLH260004) i Dolina Krasnej (PLH260001). W granicach omawianego korytarza ekologicznego znajdują się następujące obszary Natura 2000: Ostoja Środkowojurajska (PLH240009), Buczyny w Szypowicach i Las Niwiski (PLH240034), Ostoja Kroczycka (PLH240032), Źródła Rajeczniczy (PLH240033), Ostoja Złotopotocka (PLH240020), Białka Lelowska (PLH240031), Suchy Młyn (PLH240016), Dolina Górnej Pilicy (PLH260018), Las Dębowiec (PLH100023), Wzgórza Chęcińsko-Kieleckie (PLH260041), Dolina Czarnej (PLH260015), Lasy Suchedniowskie

(PLH260010), Uroczysko Pięty (PLH260012), Lasy Skarżyskie (PLH260011), Ostoja Brzeźnicka (PLH260026).

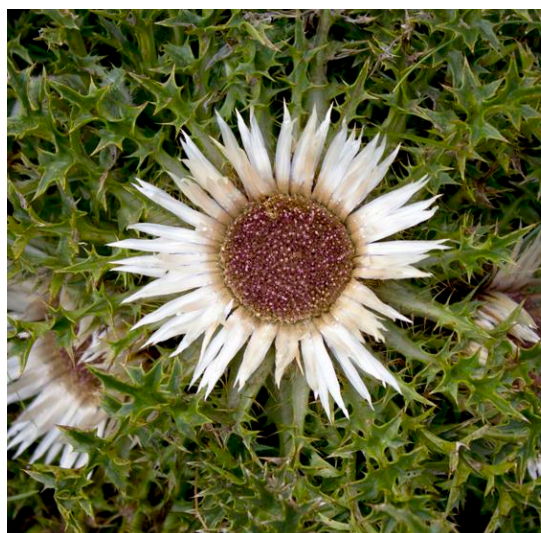
Ponadto omawiany teren znajduje się w obszarze węzłowym w krajowej sieci ekologicznej ECONET, o znaczeniu międzynarodowym – 30M-Jura Krakowsko-Częstochowska. Przez teren gminy przebiegają korytarze ekologiczne, którymi przemieszczają się ssaki drapieżne, ssaki kopytne i ptaki. Przyrodnicze powiązanie zewnętrzne gminy stanowią też słabo wykształcone ciągi ekologiczne cieków wodnych, Przemszy Czarnej, Maślenicy, Krztyni, Potoku Ogrodzieniec-kiego które zachowały charakter zbliżony do naturalnego. Istnieje konieczność ochrony i kształtowania tych powiązań przyrodniczych. Powinny być chronione przed przerywaniem lub osłabianiem ciągłości, gdyż zabezpieczają równowagę ekologiczną w obrębie gminy. Zasadniczą barierą przerywającą system są ciągi komunikacyjne i miejscami zabudowa mieszkaniowa.

Ochrona gatunkowa zwierząt, roślin i grzybów

Na obszarze Miasta i Gminy spotykane są liczne gatunki prawnie chronione. Największa ich liczba występuje w południowej i południowo-zachodniej części obszaru, gdzie ściśle chronionych jest 35 gatunków roślin naczyniowych, a 12 chronionych jest częściowo. W okolicach Podzamcza stwierdzono występowanie 5 gatunków roślin całkowicie chronionych (dziewięciśli bezłodygowy, buławnik wielkokwiatowy, kruszczyk szerokolistny, goryczka orzęsiona, rojnik pospolity) oraz 4 częściowo chronionych. W okolicach Ryczowa 28 gatunków roślin jest całkowicie chronionych, a częściowo - 13. W rejonie Wielkiego Grochowca i Straszakowych Skał występuje 18 gatunków roślin naczyniowych prawnie chronionych. Natomiast na terenach podmokłych w rejonie Józefowa występują takie gatunki chronione, jak centuria pospolita, kruszczyk błotny, bobrek trójlistkowy, dziewięciornik błotny i mlecz błotny.

Buławnik wielkokwiatowy

Dziewięciśli bezłodygowy

Goryczka orzęsiona

Kruszczyk szerokolistny

Obuwnik pospolity

Rojnik pospolity

Warzucha polska

Rysunek 10: Gatunki roślin objęte ochroną na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec
źródło: grafika google.com

Ostoje przyrody

Ostoje przyrody stanowią obszary występowania zagrożonych wyginięciem gatunków grzybów, roślin, zwierząt oraz zbiorowisk roślinnych i siedlisk przyrodniczych, których użytkowanie i zagospodarowanie powinny w sposób szczególny uwzględniać potrzeby zapewnienia prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego i zachowania różnorodności biologicznej. Ostoje obejmują obszary lądowe lub wodne stanowiące pewną całość funkcjonalną z punktu widzenia populacji zwierząt, roślin czy siedlisk, które były motywacją dla ich wskazania. Na terenie gminy Ogrodzieniec występują następujące ostoje przyrody:

- ◆ Szypowice oraz Las Giebło - ponadregionalne ostoje florystyczno-mykologiczne, w których przedmiotem ochrony są rośliny naczyniowe;
- ◆ Ogrodzeniecko - Ryczowska - ponadregionalna ostoja florystyczno-mykologiczna, w której przedmiotem ochrony są mszaki, rośliny naczyniowe oraz porosty;
- ◆ Lasy Zawierciańskie - regionalna ostoja faunistyczna, w której przedmiotem ochrony są motyle, ptaki i nietoperze.

Lasy

Według danych Banku Danych Lokalnych GUS, grunty leśne na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec w 2019 roku zajmowały 3 676 ha, co stanowiło 43,4% całkowitej powierzchni gminy. Jest to najwyższy wskaźnik lesistości w Powiecie Zawierciańskim (30,7%), znacznie przewyższający średnią lesistość całego kraju (30,8%). Większość gruntów leśnych jest własnością prywatną, obejmują one 3 091 ha, zaś lasy gminne - 39 ha. W strukturze gatunkowej drzewostanów dominują sosny, buki, świerki i brzozy. Rzadziej spotykanymi gatunkami drzew są modrzewie, dęby, osiny, wierzby pospolite i klony. Wiek drzewostanów waha się najczęściej w przedziale 20-80 lat. W ostatnim okresie na terenie całej gminy obserwowane jest zjawisko ekspansji lasów na tereny rolnicze, których użytkowania zaniechano.

12.1.2. Analiza SWOT

Zasoby przyrodnicze	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
czynniki wewnętrzne	czynniki wewnętrzne
<ul style="list-style-type: none">◆ wysoki wskaźnik lesistości gminy (43,4%),◆ bogate walory przyrodnicze i krajobrazowe gminy	<ul style="list-style-type: none">◆ narastający ruch turystyczny, szczególnie związany z wypoczynkiem weekendowym

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU

SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
<ul style="list-style-type: none">♦ ograniczanie zanieczyszczeń powietrza, gleby i wód♦ pielęgnacja zieleni na terenie miasta♦ odnowienia terenów leśnych	<ul style="list-style-type: none">♦ urbanizacja i pozyskiwanie terenów pod obiekty budowlane, gospodarstwa domowe i cele publiczne

opracowanie własne

13. Awaryjne przemysłowe

13.1. Aktualny stan

Podstawowym aktem prawnym w zakresie ochrony środowiska związanym z przeciwdziałaniem poważnym awariom przemysłowym jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - *Prawo ochrony środowiska*. Zgodnie z ww. ustawą, **poważna awaria** to zdarzenie, w szczególności emisja, pożar lub eksplozja, powstałe podczas procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których wstępuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi oraz środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Również zgodnie z przywołanym powyżej aktem prawnym przez poważną awarię przemysłową rozumie się poważną awarię w zakładzie. W Polsce do kategorii poważnej awarii zalicza się także zdarzenia polegające na uwolnieniu w trakcie magazynowania lub transportu dowolnej substancji niebezpiecznej dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Wystąpienie poważnej awarii przemysłowej związane jest z bezpośrednim zagrożeniem środowiska naturalnego. Ochrona środowiska przed poważną awarią oznacza zapobieganie zdarzeniom mogącym powodować awarię oraz ograniczenie jej skutków dla ludzi i środowiska. Istotne zagrożenie dla środowiska stanowić mogą przede wszystkim zakłady stosujące w procesie technologicznym różnorodne związki chemiczne mogące stwarzać potencjalne zagrożenie dla otaczających obszarów. Zakłady te zostały wytypowane przez WIOŚ jako potencjalnie niebezpieczne i wprowadzone do bazy potencjalnych sprawców. Baza ta jest na bieżąco uzupełniana o dane gromadzone w trakcie kontroli potencjalnych sprawców. Corocznie jest ona przesyłana do rejestru centralnego, prowadzonego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Departament Przeciwdziałania Poważnym Awariom. Wykaz zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej wg stanu na dzień 31.12.2019 r.

znajduje się na stronie internetowej: <http://www.gios.gov.pl/pl/powazne-awarie>. Żaden z zakładów zlokalizowanych na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec nie figuruje w rejestrze centralnym zakładów o dużym ryzyku i o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej.

Zagrożenie dla środowiska na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec może wynikać z transportu drogowego i kolejowego materiałów niebezpiecznych, w postaci toksycznych środków przemysłowych i niebezpiecznych substancji chemicznych, w tym paliw płynnych. Bezpośrednio przez gminę przebiegają dwie drogi wojewódzkie (DW 790 oraz DW791), a bliskie sąsiedztwo Metropolii Górnośląskiej wpływa na zwiększenie ruchu transportowego. Usytuowanie dróg powoduje, że na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec potencjalnie mogą wystąpić awarie związane z przewozem substancji niebezpiecznych.

Dla zwiększenia nadzoru przestrzegania przepisów w zakresie drogowego przewozu materiałów niebezpiecznych prowadzone są akcje kontroli tych przewozów koordynowane przez Policję, przy udziale Państwowej Straży Pożarnej, Inspekcji Transportu Drogowego i Inspekcji Ochrony Środowiska.

Działalność kontrolna WIOŚ w zakresie prawidłowego korzystania ze środowiska

W latach 2008-2019 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, Delegatura w Częstochowie przeprowadził łącznie 19 kontroli na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec. Przedmiotowe kontrole dotyczyły przedsiębiorców, gminy oraz Stacji Bazowych Telefonii Komórkowej. Na analizowanym terenie przeprowadzono 13 kontroli, w tym 5 kontroli terenowych (4 kontrole planowe oraz 1 pozaplanowa) oraz 8 kontroli w oparciu o dokumenty. Natomiast w roku 2019 – przeprowadzono 6 kontroli, w tym jedna pozaplanowa z wyjazdem w teren oraz 5 kontroli w oparciu o dokumenty. Prowadzone kontrole obejmowały różne zagadnienia z zakresu ochrony środowiska. Zakres każdej kontroli ustalany jest w zależności od charakteru prowadzonej działalności, rodzaju kontroli czy też tematyki wpływających interwencji. Jednak kontrola może obejmować różne cele.

Zakres kontroli prowadzonych w terenie w latach 2018-2019 obejmowały przestrzeganie przepisów ustawy o odpadach (cel ujęty w 4 kontrolach), wnoszenie opłat za korzystanie ze środowiska (cel ujęty w 6 kontrolach), przestrzeganie przepisów w zakresie emisji gazów i pyłów do środowiska (cel ujęty w 3 kontrolach), przestrzegania warunków dotyczących wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, określonych w pozwoleniach wodnoprawnych oraz pozwoleniach zintegrowanych (cel ujęty w 1 kontroli), przestrzegania wymagań ochrony środowiska przez prowadzących instalacje wymagające uzyskania pozwolenia zintegrowanego (cel ujęty w 1 kontroli), realizacji zarządzeń pokontrolnych (cel ujęty w 2 kontrolach).

Ponadto, prowadzone kontrole w oparciu o dokumenty przeprowadzane na podstawie badań automonitoringowych dotyczyły głównie zagadnień gospodarki odpadami (przede wszystkim przestrzegania przepisów ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach), go-

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIEŃ NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU

spodarki wodno-ściekowej, ochrony powietrza, ochrony przed hałasem i PEM (cele oceny dotrzymywania wielkości dopuszczalnych oraz spełnienia wymagań dotyczących badań auto-monitoringowych).

W związku ze stwierdzonymi podczas kontroli nieprawidłowościami w zakresie przestrzegania wymagań ochrony środowiska zastosowano sankcje w postaci pouczeń (6 w 2018 r.) i mandatów karnych (3 w 2018 r.). Ponadto, wydano zarządzenia pokontrolne (4 w 2018 r. i 1 w 2019 r.), decyzje administracyjne (10 w 2018 r.) dotyczące głównie wymierzenia administracyjnych kar pieniężnych oraz skierowano wystąpienia pokontrolne do innych organów (2 w 2018 r. i 1 w 2019 r.). Wszystkie zarządzenia pokontrolne zostały zrealizowane (źródło: pismo WIOŚ w Katowicach, Delegatura w Częstochowie, z dnia 2.02.2021 r. znak: DCIN.021.2.2020.JMa).

13.1.1. Analiza SWOT

Zagrożenie poważnymi awariami	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
<ul style="list-style-type: none">◆ brak zakładów ZDR/ZZR na terenie gminy;◆ brak zgłoszonych awarii w ostatnich latach;◆ brak zagrożenia powodziowego na terenie gminy.	<ul style="list-style-type: none">◆ potencjalne zagrożenie wystąpienia awarii związanych z przewozem substancji niebezpiecznych.
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
<ul style="list-style-type: none">◆ remonty i modernizacje budynków oraz dróg – niwelacja zagrożeń katastrofy budowlanej lub wypadków;◆ edukacja ekologiczna.	<ul style="list-style-type: none">◆ wypadki komunikacyjne;◆ awarie w wyniku transportu substancji niebezpiecznych.

opracowanie własne

14. Zagadnienia horyzontalne

Celem niniejszego rozdziału jest przedstawienie czterech zagadnień horyzontalnych, stanowiących fundament wszystkich działań ujętych w niniejszym opracowaniu.

Każdy obszar interwencji i każdy kierunek działań powinien być spójny z czterema zagadnieniami horyzontalnymi jakim są:

- ◆ adaptacja do zmian klimatu,
- ◆ nadzwyczajne zagrożenia,
- ◆ edukacja ekologiczna,

- ♦ monitoring środowiska.

Wszystkie obszary interwencji na których opiera się niniejszy „Program...” zawierają aspekty każdego z czterech działań horyzontalnych. Istotnym jest także, iż w każdej dziedzinie środowiskowej prowadzona jest edukacja ekologiczna, a nadzwyczajne zagrożenia czy awarie mogą wpływać na wszystkie obszary środowiska od przyrody po powietrze wody i gleby. A w celu kontroli stanu i podjęcia ewentualnych szybkich kroków niezbędny jest monitoring środowiska i stała kontrola jego stanu.

Adaptacja do zmian klimatu

W 2013 roku Ministerstwo Środowiska opracowało „Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”. Dokument ten został opracowany przez Ministerstwo Środowiska na podstawie analiz wykonanych przez Instytut Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy w ramach projektu pn. "Opracowanie i wdrożenie Strategicznego Planu Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu - KLIMADA".

Oddziaływania związane z prognozowanymi zmianami klimatu będą z różnym natężeniem wzmacniane wskutek działalności człowieka, zarówno poprzez podejmowanie aktywności gospodarczej (wydobycie kopalin, kierunkowa gospodarka leśna i hodowla zwierząt oraz rolnictwo), jak i jej zaniechania (porzucanie łąk i muraw, zanik tradycyjnych form wykorzystania terenu). Oddziaływania te są wielokierunkowe i mogą znacznie wzmocnić niekorzystne oddziaływanie prognozowanych zmian warunków klimatycznych w powiązaniu z nieprawidłowym zagospodarowaniem terenu.

Biorąc pod uwagę horyzontalny i interdyscyplinarny charakter gospodarki przestrzennej wdrażanie działań adaptacyjnych w tym sektorze przyczynia się do ograniczenia skutków zmian klimatu nie tylko w zagospodarowaniu przestrzennym, ale także w większości obszarów życia gospodarczego i społecznego.

Z racji zwiększonej częstotliwości występowania suszy letnich i wiosennych oraz nawałnych deszczów w tym gradu należy liczyć się ze wzrastającą liczbą sytuacji ekstremalnych, czyli powodzi, suszy, osuwisk ziemi oraz erozji wodnej w korytach cieków. Proces ocieplania i zwiększanie ryzyka suszy sprzyja także rozwojowi chorób i szkodników.

Problem zmian w reżimie hydrologicznym dotyczy również siedlisk wód słodkich, płynących lub stojących. Grupa ta jest narażona na zmiany wskutek wzrostu opadów nawałnych, okresów suchych, procesów eutrofizacji i zaburzeń przepływu wód w zbiornikach.

Pomiędzy zagospodarowaniem przestrzennym i warunkami klimatycznymi zachodzi ścisły związek wzajemnego oddziaływania. W kontekście zmian klimatu istnieje konieczność zmian treści planowania przestrzennego tak, żeby odpowiadały na problemy, które dotychczas nie były,

bądź nie musiały być przedmiotem rozstrzygnięć planistycznych, albo miały marginalne znaczenie w toku procesu planistycznego. Biorąc pod uwagę horyzontalny i interdyscyplinarny charakter gospodarki przestrzennej wdrażanie działań adaptacyjnych w tym sektorze przyczynia się do ograniczenia skutków zmian klimatu nie tylko w zagospodarowaniu przestrzennym, ale także w większości obszarów życia gospodarczego i społecznego. To powoduje, że planowanie przestrzenne, będące najważniejszym instrumentarium gospodarki przestrzennej, urasta do jednego z najistotniejszych kreatorów przestrzennej organizacji systemów społeczno-gospodarczych i ekologicznych, decydujących o adaptacji polskiej przestrzeni do spodziewanych zmian klimatu, a tym samym uwarunkowań środowiskowych i łagodzenia skutków społeczno-ekonomicznych tych zmian.

Zmiany klimatu i potencjalne skutki tych zmian zostały wzięte pod uwagę w niniejszym dokumencie poprzez realizację celów i kierunków działań jakie zostały zapisane w „Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”.

W ramach poszczególnych kierunków interwencji wszystkie te cele zostały wzięte pod uwagę i w ramach nich zostały zaplanowane zadania dotyczące energetyki, edukacji mieszkańców, zarządzania szlakami komunikacyjnymi w celu minimalizacji zagrożeń powodowanych przewozem substancji niebezpiecznych.

Wśród kluczowych działań o charakterze horyzontalnym, które według zapisów „Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” powinny być realizowane należy wymienić rozwój alternatywnych możliwości produkcji energii na poziomie lokalnym, zarządzanie ryzykiem powodziowym, oraz wdrażanie lokalnych systemów monitoringu i ostrzegania przed nadzwyczajnymi zjawiskami klimatycznymi.

Istotnym elementem jest ciągła edukacja ekologiczna nie tylko dzieci, ale także rolników i właścicieli lasów, właściwe planowanie przestrzenne na poziomie regionalnym i lokalnym z uwzględnieniem zmian klimatu i adaptacji oraz uwzględnianie trendów klimatycznych w procesie projektowania i budowy infrastruktury transportowej.

Nadzwyczajne zagrożenia

Zarówno jako nadzwyczajne zagrożenie dla środowiska, jak i poważną awarię należy traktować zdarzenia, takie jak pęknięcie i rozszczelnienie instalacji rurociągów, wybuch, awaria zbiornika, katastrofa autocysterny lub cysterny kolejowej przewożącej substancję niebezpieczną, awaria instalacji lub pojazdu itp. Na zagrożenia pożarowe wpływa także sąsiedztwo lokalizacji budynków i występowanie w nich palnych elementów konstrukcyjnych oraz magazynowane środki i materiały łatwopalne.

Powstałe zagrożenia usuwane są przez odpowiednie jednostki straży pożarnej. Na terenach rolniczych przyczyną zanieczyszczeń wód może być niewłaściwe magazynowanie i stosowanie nawozów i środków ochrony roślin. Zagrożenie dla środowiska w tym przypadku zależy od rozpuszczalności środków w wodzie i stopnia ich toksyczności.

Nadzwyczajne zagrożenia, do których może dojść na terenie gminy w trakcie normalnego funkcjonowania sprecyzowano w rozdziale dotyczącym Awarii przemysłowych. W rozdziale tym sprecyzowano rodzaje zagrożeń do jakich może dojść na obszarze gminy, wyspecyfikowano jednostki, które zajmują się identyfikacją zdarzeń, ratowaniem zdrowia, życia i mienia oraz usuwaniem skutków awarii oraz kompetencje organów do realizacji zadań w tym zakresie.

Działania edukacyjne

W zakresie edukacji ekologicznej najważniejszym celem, który należy osiągnąć jest wykształcenie świadomości ekologicznej i przekonanie młodej i dojrzałej części społeczeństwa o konieczności myślenia i działania według zasad ekorozwoju. Jest to cel dalekosiężny, wykraczający poza horyzont 2026 roku, do którego można się zbliżać poprzez stopniowe podnoszenie świadomości ekologicznej.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r., poz. 1219) narzuca obowiązek uwzględniania problematyki ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju w programach nauczania wszystkich typów szkół, a także kursów prowadzących do uzyskania kwalifikacji zawodowych.

W środkach masowego przekazu w publikacjach i audycjach również istnieje obowiązek popularyzacji ochrony środowiska i kształtowania pozytywnego stosunku do przyrody.

Organy administracji, instytucje koordynujące działania związane z ochroną środowiska oraz te, które kierują i zarządzają działalnością naukową i naukowo-badawczą w zakresie ekologii są zobowiązane uwzględniać w swoich planach i działaniach bieżących i długoterminowych zagadnienia dotyczące ekologii i ochrony przyrody.

Na wszystkich etapach edukacji od przedszkolnej poprzez podstawową, gimnazjalną i wyższą placówki nauczania obejmujące swym działaniem jakąkolwiek edukację dzieci i młodzieży zawierają w swoich programach dziedziny nauki lub dyscypliny naukowe wiążące się z ochroną środowiska.

Postawy społeczne i realizowana w całym okresie programowania szeroko pojęta edukacja ekologiczna ma na celu stałe podnoszenie świadomości zarówno dzieci i dorosłych. Wynika to z faktu, iż wśród społeczeństw gorzej wykształconych powszechnie akceptowane są postawy antyekologiczne (dewastacja zasobów przyrody, brak oszczędzania wody, segregacji odpadów), a brak perspektyw na polepszenie lub zmianę sytuacji będzie tylko pogłębiać patologiczne zachowania.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU

W ramach działalności edukacyjnej w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na terenie gminy stale i na bieżąco organizuje się różnorakie:

- ◆ akcje,
- ◆ spotkania,
- ◆ konkursy,
- ◆ warsztaty,
- ◆ imprezy plenerowe.

Gmina powinna kontynuować i rozwijać istniejącą, a także rozwijać współpracę z placówkami oświatowymi, organizacjami społecznymi i instytucjami, przy organizowaniu prelekcji, wystaw, spotkań, wycieczek o tematyce ekologicznej i przyrodniczej, organizować akcje oraz pomagać przy realizacji programów szkolnych promujących idee zbierania surowców wtórnych w celu ich właściwego zagospodarowania. Właściwie ukierunkowana edukacja ekologiczna mieszkańców nie tylko przyczyni się do zwiększenia efektywności prowadzonej selektywnej zbiórki odpadów, co zapewni pozyskanie surowców wtórnych, zmniejszenie ilości odpadów trafiających na składowiska oraz zmniejszenie szkodliwości tych odpadów, ale także do oszczędzania wody, niespalania odpadów w domowych kociach, ale także dbałości oraz szacunku o całość otaczającej nas przyrody i środowiska.

Czynnikami, które decydują o sukcesie realizowanej akcji edukacji ekologicznej są rzetelna informacja oraz umiejętność komunikowania się ze społeczeństwem.

W zakresie wszystkich aspektów ochrony środowiska potrzebne są działania edukacyjne zarówno dla dzieci, młodzieży jak i dla dorosłej części społeczeństwa. Z tego powodu zadania dotyczące edukacji ekologicznej umieszczono w harmonogramach we wszystkich rozdziałach dotyczących poszczególnych obszarów interwencji.

W każdej dziedzinie środowiskowej wspomniano o potrzebie prowadzenia stale i na bieżąco i w całej perspektywie realizacji Programu akcji edukacyjnych jednak, ze względu na fakt, że najwięcej działań edukacyjnych na terenie gminy realizowanych jest w zakresie gospodarki odpadami temat ten został w tej części potraktowany najszerzej.

Monitoring środowiska

Monitoring środowiska prowadzony jest corocznie przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, Delegatura w Częstochowie. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska mając na względzie jakość życia obecnego i przyszłych pokoleń, realizując politykę państwa, prowadzi działalność inspekcyjną, kontrolną oraz monitoring środowiska.

Działalność inspekcyjna polega na prowadzeniu kontroli instalacji i przedsiębiorstw oddziałujących na środowisko w celu sprawdzenia czy są przestrzegane przepisy prawa czy stwierdzone

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU

są naruszenia. W sytuacji stwierdzenia nieprzestrzegania obowiązujących przepisów wydawane są zarządzenia pokontrolne, a w razie ich niezrealizowania wystawiane są mandaty karne.

Monitoring środowiska prowadzony jest w zakresie powietrza, wód powierzchniowych, wód podziemnych, ochrony przyrody i bioróżnorodności, gospodarki odpadami, hałasu, pól elektromagnetycznych, potencjalnego wystąpienia poważnej awarii oraz gleby i ziemi (na poziomie krajowym). Informacje powstające w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska służą do wspomagania działań na rzecz ochrony środowiska, a także do informowania organów administracji o stanie środowiska, potencjalnych lub istniejących zagrożeniach, oraz obszarach występowania przekroczeń dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń w środowisku. W dalszym etapie dane te i informacje wykorzystywane są przez organy administracji do postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, pozwoleń na wprowadzania gazów i pyłów do środowiska oraz planów zagospodarowania przestrzennego, a także planów i programów jako całości lub jego poszczególnych elementów.

W związku z tym zagadnienia te są wzięte pod uwagę i ich założenia będą realizowane na obszarze Miasta i Gminy Ogrodzieniec w ramach niniejszego Programu.

15. Cele Programu Ochrony Środowiska i ich finansowanie

Aktualny stan środowiska i przewidywane jego zmiany w aspekcie planowanego dalszego rozwoju wymuszają konieczność zrównoważonego rozwoju poprzez realizację przedsięwzięć proekologicznych. Zaproponowane w POŚ cele i kierunki interwencji oraz zadania wynikają z wyżej zdefiniowanych zagrożeń i problemów dla poszczególnych obszarów interwencji (analiza SWOT). Zadania i cele w zakresie ochrony środowiska wyznaczone w POŚ dla Miasta i Gminy Ogrodzieniec pozostają w ścisłej korelacji z zadaniami wyznaczonymi w wojewódzkim i powiatowym programie ochrony środowiska oraz uwzględniają cele zawarte w innych strategiach, programach i dokumentach programowych do realizacji ochrony środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Realizacja założeń POŚ dla Miasta i Gminy Ogrodzieniec to poprawa stanu środowiska. Zmiany wartości wskaźników i mierników charakteryzujących elementy środowiska będą stanowiły wymierny efekt realizacji założeń Programu.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU

Tabela 23: Cele, kierunki interwencji i planowane działania w ramach Programu ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Ogrodzieniec na lata 2020-2023 z perspektywą do 2027 roku

Cel główny	Kierunki interwencji	Działanie	Wskaźnik monitoringu			Podmiot odpowiedzialny	Działanie własne/monitorowane	Ryzyka
			Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa (2019)	Wartość docelowa (2027)			
OBSZAR: POWIETRZE ATMOSFERYCZNE I KLIMAT								
Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu	Poprawa efektywności energetycznej	Likwidacja konwencjonalnych źródeł ciepła lub wymiana na inne o mniejszej zawartości popiołu lub zastosowanie energii elektrycznej w budynkach mieszkalnych, publicznych i usługowych	Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła [szt./rok]	brak danych	wg potrzeb	Miasto i Gmina Ogrodzieniec, mieszkańcy	własne – w zakresie budynków administrowanych przez gminę monitorowane – w zakresie budynków mieszkalnych	brak środków finansowych, brak obowiązku prawnego dla wymiany źródeł spalania paliw
Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu	Poprawa efektywności energetycznej	Termomodernizacja budynków mieszkalnych, publicznych i usługowych (w tym wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana pokrycia dachowego, ocieplenie ścian i stropu)	Liczba budynków poddanych termomodernizacji [szt./rok]	brak danych	wg potrzeb	Miasto i Gmina Ogrodzieniec, mieszkańcy	własne – w zakresie budynków administrowanych przez gminę monitorowane – w zakresie budynków mieszkalnych	brak środków finansowych, brak zgody konserwatora za-bytków na prowadzenie prac

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIEŃC NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU

Cel główny	Kierunki interwencji	Działanie	Wskaźnik monitoringu			Podmiot odpowiedzialny	Działanie własne/monitorowane	Ryzyka
			Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa (2019)	Wartość docelowa (2027)			
Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu	Poprawa efektywności energetycznej	Wymiana oświetlenia zewnętrznego i wewnętrznego w budynkach publicznych i prywatnych na energooszczędne, a także wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne	Liczba wymienionych punktów świetlnych [szt./rok]	brak danych	wg potrzeb	Miasto i Gmina Ogrodzieniec, mieszkańcy	własne – w zakresie oświetlenia ulicznego oraz budynków administrowanych przez gminę monitorowane – w zakresie budynków mieszkalnych	brak środków finansowych, jednorazowy wysoki wydatek
Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu	Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii	Produkcja energii prosumenckiej z odnawialnych źródeł energii w sektorze publicznym i mieszkaniowym	Liczba instalacji OZE na terenie Gminy [szt./rok]	brak danych	wg potrzeb	Miasto i Gmina Ogrodzieniec, mieszkańcy, przedsiębiorcy	własne – w zakresie oświetlenia ulicznego oraz budynków administrowanych przez gminę monitorowane – w zakresie budynków mieszkalnych	brak środków finansowych, korzyści rozciągnięte w czasie: zmienność cen energii, zmienność regulacji, brak infrastruktury przesyłowej
Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu	Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii	Promowanie odnawialnych źródeł energii	Liczba kampanii promocyjnych [szt./rok]	1	> 1	Miasto i Gmina Ogrodzieniec, organizacje pozarządowe	monitorowane	brak środków finansowych, brak kapitału ludzkiego, brak zainteresowania społecznego

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIEŃC NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU

Cel główny	Kierunki interwencji	Działanie	Wskaźnik monitoringu			Podmiot odpowiedzialny	Działanie własne/monitorowane	Ryzyka
			Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa (2019)	Wartość docelowa (2027)			
Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu	Ograniczenie emisji: CO ₂ przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego, SO ₂ i NO _x oraz pyłów	Realizacja założeń programów ochrony powietrza oraz Planu Gospodarki Niskoemisyjnej oraz opracowanie Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	-	-	-	Miasto i Gmina Ogrodzieniec, zarządzający drogami, przedsiębiorcy	własne	brak środków finansowych
Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu	Ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych	Budowa i przebudowa dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich, utwardzenie dróg i poboczy oraz budowa parkingów, a także opracowanie dokumentacji projektowej	Długość zmodernizowanych ciągów komunikacyjnych [km/rok]	0	> 1	Miasto i Gmina Ogrodzieniec, zarządzający drogami	własne	brak środków finansowych, kolizja z obszarami i siedliskami chronionymi
Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu	Ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych	Rozwój transportu rowerowego, w tym rozbudowa spójnego systemu dróg i ścieżek rowerowych	Długość ścieżek rowerowych na terenie Gminy [km]	4,9	wg potrzeb	Miasto i Gmina Ogrodzieniec, zarządzający drogami	własne	wymagana współpraca wielu instytucji (zarządców terenu), kolizja z obszarami i siedliskami chronionymi, brak środków finansowych, opór społeczny
OBSZAR: KLIMAT AKUSTYCZNY								
Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska	Rozwój i usprawnienie systemów transportu o obniżonej emisji hałasu	Modernizacja i rozbudowa ciągów komunikacyjnych	Długość zmodernizowanych ciągów komunikacyjnych [km]	0	>1	Miasto i Gmina Ogrodzieniec, Starostwo Powiatowe, GDDKiA	własne	brak środków finansowych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIEŃC NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU

Cel główny	Kierunki interwencji	Działanie	Wskaźnik monitoringu			Podmiot odpowiedzialny	Działanie własne/monitorowane	Ryzyka
			Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa (2019)	Wartość docelowa (2027)			
Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska	Monitorowanie emisji hałasu do środowiska	Budowa systemów monitorowania hałasu	Liczba monitorowanych punktów pod kątem emisji hałasu [szt./rok]	0	>1	Miasto i Gmina Ogrodzieniec, Powiat zawierciański, WIOŚ	monitorowane	brak środków finansowych
Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska	Zmniejszenie liczby mieszkańców narażonych na ponadnormatywny hałas	Ograniczenie hałasu przemysłowego na skutek zwiększenia działalności kontrolnej i inspekcyjnej oraz wdrażania zaleceń po kontrolnych	Liczba prowadzonych kontroli [szt./rok]	1	>1	WIOŚ	monitorowane	zmiana w przepisach prawnych dotyczących kompetencji
OBSZAR: PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE								
Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym	Ograniczanie oddziaływania pól elektromagnetycznych	Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dot. ochrony przed polami elektromagnetycznymi (wyznaczanie stref technicznych bezpieczeństwa)	Liczba zaktualizowanych dokumentów planistycznych [szt./rok]	0	> 1	Miasto i Gmina Ogrodzieniec	własne	brak środków finansowych, nieobjęcie wszystkich terenów dokumentacją planistyczną
Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym	Ograniczanie oddziaływania pól elektromagnetycznych	Prowadzenie przez organy ochrony środowiska ewidencji źródeł wytwarzających pola elektromagnetyczne (zgłoszenia instalacji)	Liczba zgłoszeń instalacji emitujących pola elektromagnetyczne	9	wg potrzeb	Miasto i Gmina Ogrodzieniec, Powiat zawierciański, WIOŚ	monitorowane	brak środków finansowych, nieewidencjonowanie nowych źródeł wytwarzających pola elektromagnetyczne

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIEŃ NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU

Cel główny	Kierunki interwencji	Działanie	Wskaźnik monitoringu			Podmiot odpowiedzialny	Działanie własne/monitorowane	Ryzyka
			Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa (2019)	Wartość docelowa (2027)			
Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym	Ograniczanie oddziaływania pól elektromagnetycznych	Edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM	Liczba kampanii edukacyjnych [szt./rok]	1	> 1	Miasto i Gmina Ogrodzieniec, organizacje pozarządowe	własne w zakresie działań ciągłych realizowanych przez gminę monitorowane – w zakresie kampanii organizowanych przez podmioty zewnętrzne	brak środków finansowych, brak kapitału ludzkiego, brak zainteresowania społecznego
OBSZAR: GOSPODAROWANIE WODAMI								
Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych	Poprawa stanu jakościowego i ilościowego wód powierzchniowych i podziemnych	Prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Liczba zewidencjonowanych zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków [szt./rok]	87 zbiorników bezodpływowych 14 przydomowych oczyszczalni ścieków	wg potrzeb	Miasto i Gmina Ogrodzieniec	własne	opór społeczny, brak środków finansowych, brak kapitału ludzkiego
Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych	Poprawa stanu jakościowego i ilościowego wód powierzchniowych i podziemnych	Działania związane z przywracaniem i poprawą ekologicznych funkcji wód i poprawą hydromorfologii koryt cieków, w tym: działania renaturyzacyjne i rewitalizacyjne, przywracanie drożności cieków, zwiększenie retencyjności naturalnej ich zlewni	Liczba prowadzonych prac utrzymaniowych na ciekach naturalnych na terenie gminy	-	wg potrzeb	PGW WP	monitorowane	trudność w pozyskaniu środków finansowych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIEŃ NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU

Cel główny	Kierunki interwencji	Działanie	Wskaźnik monitoringu			Podmiot odpowiedzialny	Działanie własne/monitorowane	Ryzyka
			Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa (2019)	Wartość docelowa (2027)			
Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych	Poprawa stanu jakościowego i ilościowego wód powierzchniowych i podziemnych	Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	Stan jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych	Zły stan JCWP; umiarkowany i dobry stan JCWPd	Poprawa stanu JCWP oraz utrzymanie dobrego stanu JCWPd	WIOŚ, PIG	monitorowane	wysokie koszty monitoringu
Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych	Poprawa stanu jakościowego i ilościowego wód powierzchniowych i podziemnych	Budowa i modernizacja infrastruktury pozwalającej na zwiększenie retencji wody	Liczba zmodernizowanych elementów infrastruktury pozwalającej na zwiększenie retencji wody [szt./rok]	0	> 1	mieszkańcy, przedsiębiorcy	monitorowane	brak środków finansowych
OBSZAR: GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA								
Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej	Sprawny i funkcjonalny system wodociągowy	Budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej	Długość sieci wodociągowej i kanalizacyjnej [km]	Wodociąg: 73,5 Kanalizacja: 31,6	Wodociąg: > 73,5 Kanalizacja: > 31,6	Miasto i Gmina Ogrodzieniec	własne	brak środków finansowych
Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej	Sprawny i funkcjonalny system wodociągowy	Ograniczanie zużycia wody poprzez zmniejszenie strat na przesyle oraz optymalizację wykorzystania istniejącej infrastruktury wodnej	Długość sieci kanalizacyjnej [km]	31,6	> 31,6	Miasto i Gmina Ogrodzieniec	własne	brak środków finansowych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU

Cel główny	Kierunki interwencji	Działanie	Wskaźnik monitoringu			Podmiot odpowiedzialny	Działanie własne/monitorowane	Ryzyka
			Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa (2019)	Wartość docelowa (2027)			
Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej	Sprawny i funkcjonalny system wodociągowy	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Liczba kampanii promocyjnych i edukacyjnych [szt./rok]	1	> 1	Miasto i Gmina Ogrodzieniec, organizacje pozarządowe	własne w zakresie działań ciągłych realizowanych przez gminę monitorowane – w zakresie kampanii organizowanych przez podmioty zewnętrzne	brak środków finansowych
Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej	Rozwój i dostosowanie instalacji oraz urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodno-ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu	Zwiększenie dostępności mieszkańców do zbiorowego systemu zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków	Liczba przyłączy do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej [szt./rok]	Wodociąg: szt. 3070; Kanalizacja: 936 szt.	Wodociąg: > 3070 szt.; Kanalizacja: > 936 szt.	Miasto i Gmina Ogrodzieniec	własne	brak środków finansowych
Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej	Rozwój i dostosowanie instalacji oraz urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodno-ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu	Budowa, rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę	Liczba zmodernizowanych elementów infrastruktury zbiorowego zaopatrzenia w wodę [szt./rok]	0	> 1	Miasto i Gmina Ogrodzieniec	własne	brak środków finansowych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIEŃ NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU

Cel główny	Kierunki interwencji	Działanie	Wskaźnik monitoringu			Podmiot odpowiedzialny	Działanie własne/monitorowane	Ryzyka
			Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa (2019)	Wartość docelowa (2027)			
Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej	Rozwój i dostosowanie instalacji oraz urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodno-ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach, dla których budowa sieci kanalizacyjnej jest nieuzasadniona ekonomicznie lub technicznie	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków [szt./rok]	14	wg potrzeb	Miasto i Gmina Ogrodzieniec	monitorowane	brak środków finansowych
Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej	Rozwój i dostosowanie instalacji oraz urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodno-ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu	Edukacja ekologiczna dotycząca racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej	Liczba kampanii promocyjnych i edukacyjnych [szt./rok]	1	> 1	Miasto i Gmina Ogrodzieniec, organizacje pozarządowe	własne w zakresie działań ciągłych realizowanych przez gminę monitorowane – w zakresie kampanii organizowanych przez podmioty zewnętrzne	brak środków finansowych
OBSZAR: OCHRONA GLEB								
Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi	Zachowanie możliwie dobrego stanu gleb rolniczych	Stosowanie dobrych praktyk rolniczych mających na celu przeciwdziałanie: - spadkowi zawartości próchnicy, - wzrostowi gęstości objętościowej i zmniejszaniu porowatości, zasolenia oraz zakwaszania gleb	Powierzchnia terenów przeznaczonych na inne cele niż rolnicze i leśne gruntów wymagających decyzyjnego zezwolenia na wyłączenia z produkcji rolniczej	brak danych	wartość zależna od przeznaczenia terenów	Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego	monitorowane	brak środków finansowych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU

Cel główny	Kierunki interwencji	Działanie	Wskaźnik monitoringu			Podmiot odpowiedzialny	Działanie własne/monitorowane	Ryzyka
			Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa (2019)	Wartość docelowa (2027)			
Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi	Zachowanie możliwie dobrego stanu gleb rolniczych	Ograniczenie do niezbędnego minimum powierzchni gleby objętej zabudową w tym przeznaczania gruntów na cele inne niż rolne i leśne	Powierzchnia gleb na których prowadzone były działania ochronne [ha]	0	>1	Miasto i Gmina Ogrodzieniec	własne	brak środków finansowych
Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi	Zachowanie możliwie dobrego stanu gleb rolniczych	Kontrola poziomu zanieczyszczeń gleb - rozwój sieci monitoringu gleb	Liczba punktów pomiarowych [szt./rok]	0	> 1	Miasto i Gmina Ogrodzieniec	monitorowane	brak środków finansowych
Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi	Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych	Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych, w kierunku przyrodniczym lub leśnym	Powierzchnia zrehabilitowanych obszarów [ha/rok]	0	> 1	Powiat zawierciański, przedsiębiorcy	monitorowane	brak środków finansowych
OBSZAR: ZASOBY GEOLOGICZNE								
Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami ze złóż	Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów kopalin oraz ograniczanie presji na środowisko, związanej z eksploatacją kopalin i prowadzeniem prac poszukiwawczych	Współdziałanie organów koncesyjnych w celu ochrony rejonów występowania udokumentowanych złóż objętych koncesją oraz eliminacja nielegalnego wydobycia poprzez system kontroli	Liczba wykrytych nielegalnych eksploatacji [szt.]	0	0	Marszałek, administracja szczebla centralnego, organy nadzoru górniczego	monitorowane	zmiana w przepisach prawnych dotyczących kompetencji

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU

Cel główny	Kierunki interwencji	Działanie	Wskaźnik monitoringu			Podmiot odpowiedzialny	Działanie własne/monitorowane	Ryzyka
			Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa (2019)	Wartość docelowa (2027)			
Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami ze złóż	Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów kopalin oraz ograniczanie presji na środowisko, związanej z eksploatacją kopalin i prowadzeniem prac poszukiwawczych	Utrzymanie i systematyczne aktualizowanie bazy danych o terenach przemysłowych i zdegradowanych (ORSIP, OPI-TPP)	Powierzchnia terenów zrehabilitowanych	0	wg potrzeb	Miasto i Gmina Ogrodzieniec, Powiat zawierciański	własne w zakresie kompetencji Burmistrza Miasta i Gminy monitorowane w zakresie kompetencji innych organów	realizacja w razie potrzeby
Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami ze złóż	Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów kopalin oraz ograniczanie presji na środowisko, związanej z eksploatacją kopalin i prowadzeniem prac poszukiwawczych	Przeprowadzenie badań zanieczyszczeń gruntu i wód na terenach przemysłowych stwarzających największe zagrożenie dla środowiska i zdrowia	Liczba badań gruntu	0	wg potrzeb	Powiat zawierciański, właściciele terenów, władający powierzchnią ziemi	monitorowane	realizacja w razie potrzeby
OBSZAR: GOSPODARKA ODPADAMI								
Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój	Racjonalna gospodarka odpadami	Roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi przekazywane marszałkowi województwa i wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska	Liczba sprawozdań sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi [szt./rok]	1	1	Miasto i Gmina Ogrodzieniec	własne	brak kapitału ludzkiego

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU

Cel główny	Kierunki interwencji	Działanie	Wskaźnik monitoringu			Podmiot odpowiedzialny	Działanie własne/monitorowane	Ryzyka
			Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa (2019)	Wartość docelowa (2027)			
Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój	Racjonalna gospodarka odpadami	Uwzględnienie w przetargach publicznych, poprzez zapisy w specyfikacji istotnych warunków zamówienia, zakupów zawierających materiały lub substancje pochodzące z recyklingu odpadów; włączenie do procedur zamówień publicznych kryteriów, związanych z ochroną środowiska i zapobieganiem powstaniu odpadów	Liczba przetargów, w których uwzględniono kryteria środowiskowe [szt./rok]	0	>1	Miasto i Gmina Ogrodzieniec	własne	brak kapitału ludzkiego
Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój	Racjonalna gospodarka odpadami	Zadania związane z unieszkodliwianiem wyrobów azbestowych na terenie gminy	Masa unieszkodliwionych wyrobów azbestowych na terenie Gminy [Mg/rok]	9198,72	> 9198,72	Miasto i Gmina Ogrodzieniec, mieszkańcy	własne	brak zainteresowania społecznego
Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój	Racjonalna gospodarka odpadami	Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, unieszkodliwianych przez składowanie	poziom redukcji odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania	0%	Poniżej 40%	Miasto i Gmina Ogrodzieniec	własne	niska skuteczność zbiórek odpadów biodegradowalnych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIEŃ NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU

Cel główny	Kierunki interwencji	Działanie	Wskaźnik monitoringu			Podmiot odpowiedzialny	Działanie własne/monitorowane	Ryzyka
			Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa (2019)	Wartość docelowa (2027)			
Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój	Racjonalna gospodarka odpadami	Przygotowanie do ponownego wykorzystania i recyklingu materiałów odpadowych, takich jak papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło	poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła	31%	Minimum 50%	Miasto i Gmina Ogrodzieniec	własne	niska skuteczność zbiórek papieru, metalu, szkła i plastiku
Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój	Racjonalna gospodarka odpadami	Selektywne zbieranie odpadów ulegających biodegradacji i w konsekwencji ograniczenie składowania tych odpadów	poziom redukcji odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania	0%		Miasto i Gmina Ogrodzieniec	własne	niska skuteczność zbiórek odpadów biodegradowalnych
Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój	Racjonalna gospodarka odpadami	Wzmacnianie kontroli prawidłowego postępowania z odpadami	Liczba kontroli podmiotów w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami	4	wg potrzeb	WIOŚ	monitorowane	brak kapitału ludzkiego

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU

Cel główny	Kierunki interwencji	Działanie	Wskaźnik monitoringu			Podmiot odpowiedzialny	Działanie własne/monitorowane	Ryzyka
			Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa (2019)	Wartość docelowa (2027)			
OBZAR: ZASOBY PRZYRODNICZE								
Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu	Podejmowanie działań z zakresu pogłębiania i udostępniania wiedzy o zasobach przyrodniczych i walorach krajobrazowych województwa, w tym prowadzenie badań naukowych, inwentaryzacji przyrodniczej i monitoringu oraz działania z zakresu edukacji ekologicznej.	Aktualizacja bazy danych informacji o zasobach przyrodniczych	Liczba form ochrony przyrody [szt.]	5	wg potrzeb	Miasto i Gmina Ogrodzieniec, GDOŚ		brak środków finansowych
Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu	Podejmowanie działań z zakresu pogłębiania i udostępniania wiedzy o zasobach przyrodniczych i walorach krajobrazowych województwa, w tym prowadzenie badań naukowych, inwentaryzacji przyrodniczej i monitoringu oraz działania z zakresu edukacji ekologicznej.	Oznakowanie granic obszarów uznanych za formy ochrony przyrody oraz postawienie tablic informacyjnych	Liczba uzupełnionych tablic informacyjnych [szt./rok]	0	wg potrzeb	Miasto i Gmina Ogrodzieniec, RDOŚ, ZPK	własne w zakresie zadań ciągłych realizowanych przez gminę monitorowane – w zakresie działań realizowanych przez inne organy	brak środków finansowych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIEŃ NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU

Cel główny	Kierunki interwencji	Działanie	Wskaźnik monitoringu			Podmiot odpowiedzialny	Działanie własne/monitorowane	Ryzyka
			Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa (2019)	Wartość docelowa (2027)			
Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu	Podjęcie działań z zakresu pogłębiania i udostępniania wiedzy o zasobach przyrodniczych i walorach krajobrazowych województwa, w tym prowadzenie badań naukowych, inwentaryzacji przyrodniczej i monitoringu oraz działania z zakresu edukacji ekologicznej.	Identyfikacja miejsc występowania oraz eliminacja gatunków inwazyjnych	Liczba zinwentaryzowanych miejsc występowania gatunków inwazyjnych [szt./rok]	0	0	Miasto i Gmina Ogrodzieniec	własne	brak środków finansowych
Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu	Podjęcie działań z zakresu pogłębiania i udostępniania wiedzy o zasobach przyrodniczych i walorach krajobrazowych województwa, w tym prowadzenie badań naukowych, inwentaryzacji przyrodniczej i monitoringu oraz działania z zakresu edukacji ekologicznej.	Zachowanie siedlisk i gatunków na terenach cennych przyrodniczych	Liczba działań podejmowanych w zakresie zachowania siedlisk i gatunków na terenach cennych przyrodniczo w stanie nieporządkowanym [szt./rok]	0	>1	Miasto i Gmina Ogrodzieniec, RDOŚ, mieszkańcy		brak środków finansowych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIEŃ NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU

Cel główny	Kierunki interwencji	Działanie	Wskaźnik monitoringu			Podmiot odpowiedzialny	Działanie własne/monitorowane	Ryzyka
			Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa (2019)	Wartość docelowa (2027)			
Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu	Podejmowanie działań z zakresu pogłębiania i udostępniania wiedzy o zasobach przyrodniczych i walorach krajobrazowych województwa, w tym prowadzenie badań naukowych, inwentaryzacji przyrodniczej i monitoringu oraz działania z zakresu edukacji ekologicznej.	Opracowanie Uproszczonych Planów Urządzenia Lasów	Liczba aktualnych UPUL			Powiat zawierciański	monitorowane	brak wystarczających środków finansowych
Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu	Podejmowanie działań z zakresu pogłębiania i udostępniania wiedzy o zasobach przyrodniczych i walorach krajobrazowych województwa, w tym prowadzenie badań naukowych, inwentaryzacji przyrodniczej i monitoringu oraz działania z zakresu edukacji ekologicznej.	Odnowienia drzewostanów na terenach leśnych w kierunku zgodności z siedliskiem	Powierzchnia, na której prowadzono prace leśne (w 2018 r.)	3,9 ha	wg potrzeb	Nadleśnictwo, właściciele lasów	monitorowane	brak wystarczających środków finansowych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU

Cel główny	Kierunki interwencji	Działanie	Wskaźnik monitoringu			Podmiot odpowiedzialny	Działanie własne/monitorowane	Ryzyka
			Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa (2019)	Wartość docelowa (2027)			
OBSZAR: ZAPOBIEGANIE POWAŻNYM AWARIOM								
Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków	Zmniejszenie zagrożenia wystąpienia poważnej awarii oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii	Przeciwdziałanie wystąpieniu poważnych awarii (kontrola podmiotów, których działalność może stanowić przyczynę powstania poważnej awarii itp.) oraz uwzględnianie odpowiednich zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz tzw. decyzjach środowiskowych	-	-	-	Miasto i Gmina Ogrodzieniec, Powiat zawierciański, RDOŚ, WIOŚ	własne w zakresie kompetencji Burmistrza Miasta i Gminy, monitorowane w zakresie działań innych organów	brak środków finansowych
Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków	Zmniejszenie zagrożenia wystąpienia poważnej awarii oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii	Poprawa nadzoru nad logistyką transportową	-	-	-	Miasto i Gmina Ogrodzieniec, Policja	własne w zakresie kompetencji Burmistrza Miasta i Gminy, monitorowane w zakresie działań innych organów	brak środków finansowych
Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków	Zmniejszenie zagrożenia wystąpienia poważnej awarii oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	-	-	-	Miasto i Gmina Ogrodzieniec, Policja	własne w zakresie kompetencji Burmistrza Miasta i Gminy, monitorowane w zakresie działań innych podmiotów	brak środków finansowych

15.1. Harmonogram rzeczowo-finansowy

Tabela 24: Harmonogram rzeczowo-finansowy działań zaplanowanych w ramach Programu ochrony środowiska dla Miasta i gminy Ogrodzieniec

Zadanie	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w zł)					Źródła finansowania
	rok 2021	rok 2022	rok 2023	rok 2024	do 2027	
OBSZAR: POWIETRZE ATMOSFERYCZNE I KLIMAT						
Likwidacja konwencjonalnych źródeł ciepła lub wymiana na inne o mniejszej zawartości popiołu lub zastosowanie energii elektrycznej w budynkach mieszkalnych, publicznych i usługowych	273 014,00	0,00	0,00	0,00	0,00	budżet gminy, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)
Termomodernizacja budynków mieszkalnych, publicznych i usługowych (w tym wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana pokrycia dachowego, ocieplenie ścian i stropu)	według zadań własnych					środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)
Wymiana oświetlenia zewnętrznego i wewnętrznego w budynkach publicznych i prywatnych na energooszczędne, a także wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne	według zadań własnych					środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)
Produkcja energii prosumenckiej z odnawialnych źródeł energii w sektorze publicznym i mieszkaniowym	4 438 692,00	0,00	0,00	0,00	0,00	budżet gminy, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)
Promowanie odnawialnych źródeł energii	-					-
Realizacja założeń programów ochrony powietrza oraz Planu Gospodarki Niskoemisyjnej oraz opracowanie Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	według zadań własnych					środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)
Budowa i przebudowa dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich, utwardzenie dróg i poboczy oraz budowa parkingów, a także opracowanie dokumentacji projektowej	według zadań własnych					środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)
Rozwój transportu rowerowego, w tym rozbudowa spójnego systemu dróg i ścieżek rowerowych	według zadań własnych					środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIEŃC NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU

Zadanie	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w zł)					Źródła finansowania
	rok 2021	rok 2022	rok 2023	rok 2024	do 2027	
OBSZAR: KLIMAT AKUSTYCZNY						
Modernizacja i rozbudowa ciągów komunikacyjnych	według zadań własnych					środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)
Budowa systemów monitorowania hałasu	według zadań własnych					środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)
Ograniczenie hałasu przemysłowego na skutek zwiększenia działalności kontrolnej i inspekcyjnej oraz wdrażania zaleceń pokontrolnych	według zadań własnych					środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)
OBSZAR: PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE						
Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dot. ochrony przed polami elektromagnetycznymi (wyznaczanie stref technicznych bezpieczeństwa)	według zadań własnych					środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)
Prowadzenie przez organy ochrony środowiska ewidencji źródeł wytwarzających pola elektromagnetyczne (zgłoszenia instalacji)	według zadań własnych					środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)
Edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM	1 000,00	1 000,00	1 000,00	1 000,00	1 000,00	środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)
OBSZAR: GOSPODAROWANIE WODAMI						
Prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	według zadań własnych					środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)
Działania związane z przywracaniem i poprawą ekologicznych funkcji wód i poprawą hydromorfologii koryt cieków, w tym: działania renaturyzacyjne i rewitalizacyjne, przywracanie drożności cieków, zwiększenie retencyjności naturalnej ich zlewni	według zadań własnych					środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)
Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	według zadań własnych					środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)
Budowa i modernizacja infrastruktury pozwalającej na zwiększenie retencji wody	według zadań własnych					środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIEŃ NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU

Zadanie	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w zł)					Źródła finansowania
	rok 2021	rok 2022	rok 2023	rok 2024	do 2027	
OBZAR: GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA						
Budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej	według zadań własnych					środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)
Ograniczanie zużycia wody poprzez zmniejszenie strat na przesyle oraz optymalizację wykorzystania istniejącej infrastruktury wodnej	według zadań własnych					środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)
Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	1 000,00	1 000,00	1 000,00	1 000,00	1 000,00	środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)
Zwiększenie dostępności mieszkańców do zbiorowego systemu zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków	według zadań własnych					środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)
Budowa, rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę	według zadań własnych					środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach, dla których budowa sieci kanalizacyjnej jest nieuzasadniona ekonomicznie lub technicznie	według potrzeb					środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)
Edukacja ekologiczna dotycząca racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej	1 000,00	1 000,00	1 000,00	1 000,00	1 000,00	środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIEŃ NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU

Zadanie	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w zł)					Źródła finansowania
	rok 2021	rok 2022	rok 2023	rok 2024	do 2027	
OBSZAR: OCHRONA GLEB						
Stosowanie dobrych praktyk rolniczych mających na celu przeciwdziałanie: - spadkowi zawartości próchnicy, - wzrostowi gęstości objętościowej i zmniejszaniu porowatości, zasolenia oraz zakwaszenia gleb	według zadań własnych					środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)
Ograniczenie do niezbędnego minimum powierzchni gleby objętej zabudową w tym przeznaczania gruntów na cele inne niż rolne i leśne	według potrzeb					środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)
Kontrola poziomu zanieczyszczeń gleb - rozwój sieci monitoringu gleb	według zadań własnych					środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)
Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych, w kierunku przyrodniczym lub leśnym	według potrzeb					środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)
OBSZAR: ZASOBY GEOLOGICZNE						
Współdziałanie organów koncesyjnych w celu ochrony rejonów występowania udokumentowanych złóż objętych koncesją oraz eliminacja nielegalnego wydobycia poprzez system kontroli	według zadań własnych					środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)
Utrzymanie i systematyczne aktualizowanie bazy danych o terenach przemysłowych i zdegradowanych (ORSIP, OPI-TPP)	według zadań własnych					środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)
Przeprowadzenie badań zanieczyszczeń gruntu i wód na terenach przemysłowych stwarzających największe zagrożenie dla środowiska i zdrowia	według zadań własnych					środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIEŃC NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU

Zadanie	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w zł)					Źródła finansowania
	rok 2021	rok 2022	rok 2023	rok 2024	do 2027	
OBSZAR: GOSPODARKA ODPADAMI						
Roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi przekazywane marszałkowi województwa i wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska	według zadań własnych					budżet gminy
Uwzględnienie w przetargach publicznych, poprzez zapisy w specyfikacji istotnych warunków zamówienia, zakupów zawierających materiały lub substancje pochodzące z recyklingu odpadów; włączenie do procedur zamówień publicznych kryteriów, związanych z ochroną środowiska i zapobieganiem powstaniu odpadów	według zadań własnych					-
Zadania związane z unieszkodliwianiem wyrobów azbestowych na terenie gminy	6 069 698,65	6 069 698,65	0,00	0,00	0,00	budżet gminy, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)
Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, unieszkodliwianych przez składowanie	157 681,54	koszty zostaną ustalone na późniejszym etapie				budżet gminy, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)
Przygotowanie do ponownego wykorzystania i recyklingu materiałów odpadowych, takich jak papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło						budżet gminy, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)
Selektywne zbieranie odpadów ulegających biodegradacji i w konsekwencji ograniczenie składowania tych odpadów						budżet gminy, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)
Wzmacnianie kontroli prawidłowego postępowania z odpadami						budżet gminy, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIEŃ NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU

Zadanie	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w zł)					Źródła finansowania
	rok 2021	rok 2022	rok 2023	rok 2024	do 2027	
OBSZAR: ZASOBY PRZYRODNICZE						
Aktualizacja bazy danych informacji o zasobach przyrodniczych	według zadań własnych					środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)
Oznakowanie granic obszarów uznanych za formy ochrony przyrody oraz postawienie tablic informacyjnych	według zadań własnych					środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)
Identyfikacja miejsc występowania oraz eliminacja gatunków inwazyjnych	według zadań własnych					środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)
Zachowanie siedlisk i gatunków na terenach cennych przyrodniczych	według zadań własnych					środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)
Opracowanie Uproszczonych Planów Urządzania Lasów	według zadań własnych					środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)
Odnowienia drzewostanów na terenach leśnych w kierunku zgodności z siedliskiem	według zadań własnych					środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)
OBSZAR: ZAPOBIEGANIE POWAŻNYM AWARIOM						
Przeciwdziałanie wystąpieniu poważnych awarii (kontrola podmiotów, których działalność może stanowić przyczynę powstania poważnej awarii itp.) oraz uwzględnianie odpowiednich zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz tzw. decyzjach środowiskowych	według zadań własnych					środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)
Poprawa nadzoru nad logistyką transportową	według zadań własnych					środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)
Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	według zadań własnych					środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)

16. System realizacji Programu Ochrony Środowiska

16.1 Monitoring i kontrola realizacji Programu Ochrony Środowiska

Stały monitoring jest podstawowym źródłem informacji, w oparciu o które ocenić można, czy stan środowiska ulega poprawie czy pogorszeniu. Stanowi także oceny efektywności wdrażania polityki środowiskowej. Rozróżniamy dwa rodzaje monitoringu:

- ♦ monitoring stanu środowiska,
- ♦ monitoring polityki środowiskowej.

Obydwa typy monitoringu są ze sobą ściśle powiązane. Monitoring stanu środowiska jest wykorzystywany w definiowaniu polityki ochrony środowiska. W okresie wdrażania niniejszego programu, monitoring także będzie stosowany do uaktualnienia polityki ochrony środowiska. Celem monitoringu jest zwiększenie efektywności polityki środowiskowej poprzez zbieranie, analizowanie i udostępnianie danych dotyczących jakości środowiska i zachodzących w nim zmian. Informacja o stanie środowiska jest niezbędna do określania priorytetów ochrony środowiska, do monitorowania, egzekwowania i przestrzegania przepisów ochrony środowiska, do integrowania polityki. Powinien służyć zarówno organom decydującym, jak i społeczeństwu, sektorowi prywatnemu, pozarządowym organizacjom ekologicznym i wszystkim zainteresowanym grupom.

Poniższa tabela przedstawia harmonogram wdrażania programu ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Ogrodzieniec.

Tabela 25: Harmonogram wdrażania programu ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Ogrodzieniec (opracowanie własne)

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Monitoring stanu środowiska								
Monitoring polityki środowiskowej								
Mierniki efektywności Programu								
Ocena realizacji planu operacyjnego								
Raporty z realizacji Programu								
Ocena realizacji celów i kierunków działań								
Aktualizacja Programu ochrony środowiska								

16.2. Zarządzanie Programem Ochrony Środowiska

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Ogrodzieniec na lata 2020-2023 z perspektywą do 2027 roku zostaje przyjęty do realizacji na podstawie uchwały Rady Miejskiej. Efektywna realizacja i zarządzanie niniejszym programem wymaga dużego zaangażowania administracji samorządowej, a także współpracy pomiędzy wszystkimi instytucjami (organizacjami) zaangażowanymi w zagadnienia ochrony środowiska.

Za wdrażanie programu odpowiedzialne są władze Miasta i Gminy Ogrodzieniec, które powinny wyznaczyć koordynatora realizacji programu. Taką rolę, w imieniu Burmistrza Miasta, pełni referat posiadający w zakresie swoich obowiązków zagadnienia z dziedziny ochrony środowiska. Koordynator będzie ściśle współpracował z Radą Miejską, przedstawiając okresowe sprawozdania z realizacji programu.

W latach 2020 -2027 koordynator realizacji Programu co dwa lata ocenił będzie postęp w zakresie wdrażania zaplanowanych działań, a pod koniec 2027 r. nastąpi ewentualna ocena rozbieżności między celami zdefiniowanymi w Programie i analiza przyczyn tych rozbieżności. Wyniki oceny będą stanowiły wykładnię dla kolejnego Programu, w którym zostaną zdefiniowane cele i zadania.

Program będzie wdrażany przy udziale wielu partnerów, wśród których należy wymienić:

- ◆ poszczególne wydziały Urzędu Miasta i Gminy,
- ◆ podmioty gospodarcze,
- ◆ instytucje kontrolujące,
- ◆ organizacje pozarządowe,
- ◆ rolników,
- ◆ nauczycieli,
- ◆ mieszkańców,
- ◆ zarządców dróg,
- ◆ i innych.

Wszystkie jednostki będą musiały ze sobą współpracować poprzez stałą wymianę informacji i wiedzy. Jednocześnie każdy z partnerów powinien być informowany o postępach we wdrażaniu Programu. W celu usprawnienia tych działań zaleca się opracować szczegółowy harmonogram spotkań partnerów uczestniczących we wdrażaniu Programu. Bardzo ważna jest również współpraca z sąsiednimi gminami i miastami, bowiem zagrożenia dla środowiska mają pochodzenie lokalne, ale mogą one oddziaływać także na znacznie większych obszarach. Stąd też wynika potrzeba rozwiązań tych problemów w oparciu o współpracę międzygminną, np. w zakresie gospodarki wodnej i odpadami, a także w zakresie rozwoju OZE. Współpraca taka, oprócz pozytywnych efektów dla środowiska może przynieść także korzyści ekonomiczne. Aktywność społeczna wspierana jest również poprzez niezależną prasę ekologiczną, różnorodne wydawnictwa, programy telewizyjne, akcje edukacyjne i promocyjne oraz Internet.

Duże znaczenie dla ekspansji obywatelskiej aktywności ma nowe ustawodawstwo stwarzając powszechny dostęp do informacji o środowisku i procedury udziału społeczeństwa w zarządzaniu środowiskiem (ustawa Prawo ochrony środowiska).

17 Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Ogrodzieniec na lata 2020-2023 z perspektywą do 2027 roku (zwany dalej Programem) został opracowany zgodnie z zapisami ustawy z dnia 21 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2020, poz. 1219), jako narzędzie prowadzenia polityki ochrony środowiska w Gminie.

Podstawą do opracowania niniejszego Programu są zmiany przepisów prawa oraz zalecenia wynikające z Wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska z 2015 roku, które powodują, iż poprzedni dokument stał się niezgodny ze stanem faktycznym oraz zmiany prawne. W niniejszym opracowaniu autorzy starali się dokonać charakterystyki stanu środowiska według informacji z 2019 roku (natomiast jeśli brakowało takich informacji posłużono się danymi z 2018 roku).

Ustawa Prawo ochrony środowiska nie określa sztywnych ram programu ochrony środowiska, zwraca natomiast uwagę (art. 1), by opracowanie uwzględniało pewne dokumenty określone w art. 1 tj. strategię rozwoju, programy i dokumenty programowe o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. *o zasadach prowadzenia polityki rozwoju* (Dz. U. z 2019 r., poz. 1295, z późn. zm.), co zostało w dokumencie uwzględnione.

Dokument został sporządzony w celu realizacji na szczeblu powiatowym polityki ochrony środowiska zbieżnej z najważniejszymi dokumentami strategicznymi i programowymi (krajowymi, i wojewódzkimi).

We wstępie przedstawiono cel i zakres opracowania, podstawy prawne oraz wykazano spójność opracowania z obowiązującymi dokumentami strategicznymi na szczeblu krajowym, wojewódzkim, i powiatowym.

Kolejnym etapem była krótka charakterystyka Miasta i Gminy Ogrodzieniec pod kątem położenia, liczby ludności, działalności gospodarczej oraz infrastruktury technicznej i transportowej.

W dalszej części opracowania dokonano oceny stanu środowiska na terenie Miasta i gminy Ogrodzieniec dla 10 obszarów interwencji (ochrona klimatu i jakości powietrza, zagrożenia hałasem, pola elektromagnetyczne, gospodarowanie wodami, gospodarka wodno-ściekowa, zasoby geologiczne, gleby, gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, zasoby przyrodnicze, zagrożenia poważnymi awariami). Dla każdego z obszaru zidentyfikowano stan obecny, wykazano główne zagrożenia oraz zaplanowano główne cele i kierunki

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU

interwencji. Cele i kierunki interwencji Miasta i Gminy Ogrodzieniec w zakresie ochrony środowiska są zgodne z celami przyjętymi w opracowaniach dla województwa śląskiego i powiatu zawierciańskiego. Podsumowaniem każdego rozdziału jest analiza SWOT (mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia), która stanowi podstawę do wyznaczanie działań naprawczych w zakresie ochrony środowiska.

W kolejnych rozdziałach przedstawiono system realizacji Programu. Wskazano procedury monitoringu oraz wykaz interesariuszy zaangażowanych w prace nad Programem.

18 Spis tabel

Tabela 1: Zestawienie dokumentów strategicznych i przedstawienie spójności z celami zapisanymi w Programie ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Ogrodzieniec na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 202	6
Tabela 2: Liczba mieszkańców Miasta i Gminy Ogrodzieniec w latach 2016-2019 z uwzględnieniem płci (opracowanie własne na podstawie Banku danych Lokalnych, GUS)..	14
Tabela 3: Liczba mieszkańców gminy Ogrodzieniec w latach 2016-2019 z podziałem na Miasto oraz obszar wiejski (opracowanie własne na podstawie Banku danych Lokalnych, GUS)	14
Tabela 4: Charakterystyka zasobów mieszkaniowych na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec w latach 2016-2019 (opracowanie własne na podstawie Banku danych Lokalnych, GUS)	15
Tabela 5: Charakterystyka JCWP na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec (źródło: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2016 poz. 1911)	17
Tabela 6: Ocena stanu jednolitej części wód powierzchniowych na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec źródło: http://www.gios.gov.pl/pl/stan-srodowiska/monitoring-wod (dostęp 20.07.2020 r.)	19
Tabela 7: Charakterystyka ujęć wód podziemnych zaopatrujących w wodę Miasto i Gminę Ogrodzieniec.....	26
Tabela 8: Charakterystyka systemu wodociągowego na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec w latach 2017-2019.....	27
Tabela 9: Charakterystyka systemu kanalizacyjnego na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec w latach 2017-2019.....	28
Tabela 10: Wyniki badań jakości oczyszczonych ścieków w oczyszczalni ścieków Ogrodzieniec (z 30 grudnia 2020 roku)	30
Tabela 11: Charakterystyka zasobów naturalnych Miasta i gminy Ogrodzieniec.....	33
Tabela 12: Użytkowanie gruntów na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec.....	36
Tabela 13: Zestawienie stref w województwie śląskim w roku oceny 2019.....	40
Tabela 14: Wynikowe klasy dla strefy śląskiej uzyskane w ocenie rocznej za 2019 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.....	41
Tabela 15. Wynikowe klasy dla strefy śląskiej uzyskane w ocenie rocznej za 2019 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.....	41
Tabela 16. Wyniki pomiarów jakości powietrza dla stacji pomiarowej na zlokalizowanej w Zawierciu (w 2018 roku).....	43
Tabela 17: Zakres częstotliwości pól elektromagnetycznych, dla których określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pól elektromagnetycznych na środowisko, dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz dopuszczalne poziomy pól	

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 ROKU

elektromagnetycznych, charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych, dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową	49
Tabela 18: Odpady zebrane w ciągu roku na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec	53
Tabela 19: Masa odpadów zebranych w sposób selektywny w 2019 r. na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec z podziałem na frakcje	53
Tabela 20: Zmieszane odpady komunalne zebrane w 2019 r. na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec	53
Tabela 21: Wskaźniki gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec w 2019 roku	54
Tabela 22: Masa zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec [Mg]	55
Tabela 23: Cele, kierunki interwencji i planowane działania w ramach Programu ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Ogrodzieniec na lata 2020-2023 z perspektywą do 2027 roku	73
Tabela 24: Harmonogram rzeczowo-finansowy działań zaplanowanych w ramach Programu ochrony środowiska dla Miasta i gminy Ogrodzieniec	89
Tabela 25: Harmonogram wdrażania programu ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Ogrodzieniec (opracowanie własne)	95

19 Spis rysunków

Rysunek 1: Położenie Gminy Ogrodzieniec na tle powiatu zawierciańskiego (źródło: www.gminy.pl , dostęp 5.01.2021 r.)	12
Rysunek 2: Podział Gminy Ogrodzieniec na jednostki pomocnicze (źródło: Raport o stanie gminy Ogrodzieniec 2018)	13
Rysunek 3: Liczba podmiotów gospodarczych na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec w latach 2016-2019 (opracowanie własne na podstawie Banku danych Lokalnych, GUS)	16
Rysunek 4: Lokalizacja JCWP na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec (https://mapy.geoportal.gov.pl/imap/lmgp_2.html?locale=pl&gui=new&sessionID=4055835 , dostęp 18.01.2021 r.)	18
Rysunek 5: GZWP na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec (źródło: https://www.pgi.gov.pl/psh/materialy-informacyjne-psh/informatory-psh/4719-informator-psh-2017-gzwp.html , dostęp 18.01.2021 r.)	20
Rysunek 6: Lokalizacja złóż surowców na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec	34
Rysunek 7: Obszary wypasu na Jurze Krakowsko-Częstochowskiej	38
Rysunek 8: Lokalizacja punktów pomiarowych PEM na terenie województwa śląskiego w 2018 roku	50
Rysunek 9: Miasto i Gmina Ogrodzieniec na tle obszarów chronionych	57
Rysunek 10: Gatunki roślin objęte ochroną na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec	62